



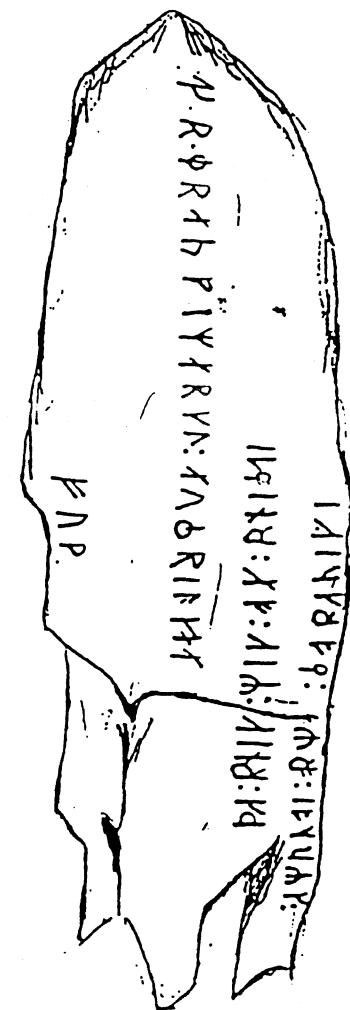
Medlemsblad for  
Ringerike Slektshistoriens lag

---

Nr.1 - 2008.

Årgang 18.

---





# Hringariki

Medlemsblad for Ringerike Slektshistorielag  
18. årgang.

## *Redaksjon*

Egil Elsrud  
Sten Høyendahl  
Frank Otterbech  
Thorleif Solberg  
Ole E. Yttri

## *Innholdsfortegnelse:*

Side	
2	Sten Høyendahl: Margrete på Marigård.
7	Thorleif Solberg: Marigård / Marigard i Ullerålsfjerdingen.
16	Tom Larsen: Fengslede fra Ringerike (del I)
25	Sten Høyendahl: Var bøndene på Hønen i Norderhov av Dyre Sevaldssons ætt?
36	Thorleif Solberg: Frankrike, et bruk i grenseland.
41	Frank Otterbech: Elever ved "Den høyere skole" i Hønefoss.
49	Sten Høyendahl: Ringerikinger i regnskapet for Hadeland Fogderi 1599/1600.
52	Sten Høyendahl: Odelsskatten 1647 for Ringerike.
57	Egil Elsrud: Skarrud gård i Ådalen (293/1)
74	Redaksjonen: Styret i Ringerike Slektshistorielag i 2008.
75	- - - - - Regnskap for 2007, del I. Møteprogram.
76	- - - - - Regnskap for 2007, del II. Etterlysninger.
77	- - - - - Årsberetning for 2007.



# Margrete på Marigård

av Sten Høyendahl

Marigård ligger nordvest i Haug sogn i Norderhov og grenser mot Jevnaker. Stedsnavnforskeren Oluf Rygh har i *Norske Gaardsnavne* påpekt at navnet er utledet av kvinnenavnet Margrete, som i stedsnavn ofte blir til Mari. Denne oppfatningen deles av professor Eyvind Fjeld Halvorsen, som antar at gården opprinnelig het noe i retning av *Margretgardr*. I tilknytning til dette skal vi se på et dokument som har vært så godt som ukjent. Det er en rettsak fra 1657 om tømmerhogst i Marigårds skog, der det også er inntatt avskrifter av flere eldre dokumenter, blant annet et provsbrev fra 1588. Her møter vi to gamle mennesker som forteller hva de som barn har hørt om kvinnen Margrete, som Marigård i sin tid var blitt oppkalt etter.

## Gamle mennesker vitner

I Norderhov prestearkiv finner vi et diplom av 15. september 1657, en rettvist om tømmerhogst mellom eierne av Marigård. Under rettsaken ble det framvist et provsbrev om *Maargrettegaardenn*, utstedt 20. januar 1588 på Løken tingstue. Dette provsbrevet er i sin helhet tatt inn i rettsreferatet fra 1657. Ole Paalsen, en aldrende mann som var født i landskapet Ringerike, hadde i sin barndom hørt gamle folk si at det hadde bodd en kvinne ved navn Margrete på *Mergrete gaard*. Ved sin død hadde hun gitt bort gården til kirkene på Gran og i Norderhov med en halvdel til hver, og gården var derfor blitt oppkalt etter henne.

Gamle *Boeld* Ton (åpenbart Bol eller Bodil) hadde i mange år bodd på nabogården Vågård, og hun ga nøyaktig de samme opplysninger som Ole Paalsen. Hun hadde ellers aldri hørt at *Margretegaard* skulle ha ligget under Vågård. Derimot tilføyde hun at det hadde stått hus og tomter både på Marigård og de andre parter *Som hoes liger* og ble kalt *Loffsgaardenn*, og at det i gammel tid hadde vært fire bygdegarder der.

Diplom fra Norderhov prestearkiv oppbevares ved Statsarkivet i Kongsberg, men vi finner enkelte såkalt uregistrerte brev i Riksarkivet under Oslo bispestol. Blant disse er et til nå uidentifisert brev på papir, et defekt folioblad der bare midtpartiet er bevart. Det har hull etter ett papirsegl og fragment av ett annet på bretten. Seglfragmentet kan henføres til lagrette-mannen Frans Jonsen Skøyen i Haug, og det viser seg at brevrestene er det originale provsbrevet fra 1588 om Marigård. Dette ble lest opp 21. juli 1647 under opptak av prov i forkant av en hjemtingssak. Kvinnen på Ton kalles her *beryll*, trolig Borghild. Bol og Bodil er varianter av Borghild. I det defekte brevet skimter vi også navnet *Loffs garder*.

## Et tvilsomt brev fra 1300-tallet

Helgennavnet Margrete kom ikke i vanlig bruk før lenge etter innføringen av kristendommen, og Halvorsen antar i et upublisert notat om Vågård og Marigård at begge, både som navn og som selvstendige gårder, skriver seg fra 1200-tallet. I *Diplomatarium Norvegicum* kan vi lese om et grensedele som kort etter svartedauden ble gått opp mellom Marigård, Egge og Berger i Jevnaker. Brevet er publisert i to versjoner, datert henholdsvis 17. juni 1361 og 12.-18. juni 1362. Originalbrevet er gått tapt, men er gjengitt i avskrift i rettsakter fra annen halvdel av 1700-årene. Det første brevet er transkribert til 1700-tallets danske skriftspråk, mens det andre er gjengitt i gammelnorsk form. Halvorsen mener ut fra dateringen i avskriftene at 1362 må være det rette året.

Halvorsen påviser flere tvilsomme former i den gammelnorske versjonen, og er derfor i sterk tvil om brevet er ekte. Vi har gjennom tidene sett mange eksempler på forfalskede dokumenter, men skriverne avslører seg gjerne med feil i grammatikk og datering. I tillegg påpeker Halvorsen at det i 1362 - bare tolv år etter svartedauden - ikke ville være naturlig å foreta grenseoppgang i skogsområder. Det var først på 1600- og 1700-tallet at skogen som følge av sagbruk og tømmersalg ble attraktiv.

Falsknerne kunne gå en tung skjebne i møte dersom de ble avslørt. Tidlig i 1560-årene ble Peder Brun hengt for å ha forfalsket dokumenter for bønder i indre Østfold, mens hans oppdragsgivere slapp unna med å bli fradømt alt odelsgods.

### **Marigård som kirkegods**

Ifølge vitneprovene fra 1588 var hele Marigård blitt kirkegods en gang i fjerne tider. I Pouel Huitfeldts stiftsbok fra 1577 står da også *halffparten i end ødegardt Ved Vogardt* blant jordparter under Norderhov prestebol, og denne ble leid bort. Dessuten finner vi ett bismerpund fisk i *Wagond* oppført som landskyld til Gran prestebol. *Wagond* er åpenbart feilskrift for Vågård, men det er uten tvil Marigård det menes.

I jordeboken 1624 over kirkegods står Marigård som ødegård med skyld på 2 bismerpund rå fisk til Norderhov prestebol, og Vågård-navnet står fortsatt under Gran prestebol med 1 bismerpund fisk. Av skattematrikkelen 1647 framgår at det i begge tilfelle dreier seg om Marigård. Der finner vi herr Villum Andersson på Norderhov med 2 pund fisk og herr Torkel Pedersson på Jevnaker med 1 pund fisk, noe upresist ettersom det selvsagt ikke dreide seg om prestenes private eiendom. Gran prestebols part var nå overført til Jevnaker, kapellangjeld under Gran. Det var også to ikke-kirkelige deleiere.

Brevet fra 1362 omtaler en Øystein på Marigård, men ham må vi etter Halvorsens utredning stille et stort spørsmålstege ved. Oppsittere på Marigård finner vi ikke i landskattelistene før langt ut på 1600-tallet. Gården ble da brukt under Vågård, og i 1626 har vi en Knut her som "husmann". Bare et par år senere var han forarmet og kunne ikke betale skatter, og Søren overtok. I 1638 ble han stukket med kniv av naboen Ole Vågård. I 1653 fortalte Søren Marigård på tinget at han 26 år tidligere hadde tjent Bent Nærstad. Fra 1657 satt den unge Stener Andersen her (31 år i 1664). I rettssaken samme år får vi vite at han var sønn av brukeren på Søre Aslaksrud, Anders Stenersen (70 år i 1664). Stener Marigård var ved flere anledninger brukt som lagtatemann, siste gang i 1684. Noen år senere overtok han farsgården.

### **Andre deleiere i Marigård**

Lagmann Niels Hanssøn i Christiania satt i 1647 med 5 lispund (lpd) byggmel og Gunder Hamnor i Hole med 1 såld korn (tilsvarende 5 lpd mel) i Marigård. Det er da interessant å se på odelsjordeboken 1625 for Oslo, der borgeren Laurids Hanssøn sitter med 25 lpd mel i Alme, 5 lpd mel i Nordre (Øvre) Alme og 7 lpd mel i "Borge" (Bure i Norderhov) som pantegods fra adelsmannen Christoffer Galle. Laurids Hanssøn hadde ellers pantegods fra borgere og bønder, blant annet 2 ½ lpd mel i Vågård.

Ved Christoffer Galles død gikk hans gods over til kronen og ble overdratt til lagmann Niels Hanssøn. Skjøtet er datert 18. desember 1649, og ringeriksgodset utgjør 25 lpd malt i Alme og Marigård, 5 lpd i Nordre Alme, 7 lpd i Bure og 3 skippund (skpd) i Ask. Nå er Niels Hanssøn

allerede i 1647 oppført med 1 skpd i Nedre Alme, 5 lpd i Nordre (Øvre) Alme og 5 lpd i Marigård. Halvorsen påpeker at skylden til lagmannen av Alme-gårdene i 1647 og 1649 samsvarer med pantegodset som Laurids Hanssøn i 1625 hadde fra Christoffer Galle. Det innebærer at 5 lpd av de 25 lpd under (Nedre) Alme egentlig hørte til Marigård.

Halvorsen viser også til at Guttorm Hamnor, Gunder Hamnors far, fra senest 1615 eide 10 lpd i *Almb*, en part som Gunder eide fra 1634. Dette antar han skal være Alme, noen kilometer sør for Marigård. Halvorsen registrerer at Gunders part i odelsjordeboken 1641 oppgis å være i Vågård, og stiller spørsmål om ikke denne parten utgjør halvdelen av parten på 10 lpd i *Almb*. Til dette kan jeg tilføye at Gunder i odelsskattelistene fra 1647 og utover konsekvent har oppgitt en part på 5 lpd i Østre Vågård, aldri i Marigård. Ellers er denne parten både i odelsjordeboken 1641 og odelsskatten 1647 oppgitt å være Gunders pantegods. Grunnen til at Hamnor-folket satt med denne parten var trolig en tilfeldig transaksjon i det tidlige 1600-tallets blomstrende eiendomsmarked.

Gunder Hamnor kjøpte i 1650 parten som han hadde hatt i pant. På tinget 6. april 1677 framla Guttorm Gundersen Hamnor et skjøte på 5 lpd i Østre Vågård i Ullerål av 18. mars 1650, da hans far hadde kjøpt denne parten av Jens Rasmussen Åse i Kviteseid i Telemarken.

### **Loftsgård - et forsvunnet navn**

Borghild Ton hadde i 1588 sagt at det hadde stått hus og tomter både på Marigård og de andre parter *Som hoes liger*, og ble kalt *Loffs garder*. Det skulle også ha ligget fire bygdegårder der. Dette kan vanskelig tolkes annerledes enn at en del av Marigård tidligere har vært et bruk ved navn Loftsgård. Jeg har ellers ikke støtt på dette navnet, men plutselig dukker det fram igjen i rettsaken fra 1657.

Det var Jens Nielssøn i Christiania som hadde innstevnet Stener Andersen Marigård, hans far Anders Aslaksrud, herr Torkel Pedersøn på Jevnaker, Gunder Hamnor og to borgere på Bragernes. Jens Nielssøn var sønn av lagmann Niels Hanssøn. Herr Malte Christensøn, sogneprest på Norderhov, og Mads Torkelssøn, sønn til herr Torkel, hadde forfattet et motinlegg, utstedt 15. september 1657 på Marigård. Det er i sin helhet tatt inn i rettsreferatet, og her heter det: *At Jenns Niellsenn Haffuer Sinn Eigendomb Lofftsgaard er Kalldet, och Jche Maarjegaard Stendt och Renndt, wdj Aager och Enng, Særligenn i fra Marjegaards Eiger, Och Derhoes föllger Sinn Wdraast, med schouug och march.*

Marigård var stent og rent, altså klart avgrenset med delestener. Prestene holdt Loftsgård for et eget bruk, og kunne ikke forstå hvordan Jens Nielssøn kunne være medeier i Marigårdskog og mark. De må ha ment at Jens Nielssøns part på 5 lpd i Marigård bare omfattet Loftsgård, og at dette ikke ga ham adgang til hogst. Retten ga imidlertid Jens Nielssøn medhold. På dagen ti år tidligere, 15. september 1647, hadde hans far vunnet en åstedstvist mot Ole Simensen Egge om grensedelene i Marigårdskog, og de konklusjoner som den gang ble trukket viste seg gangbare også i 1657.

### **Grensedelet ved Langedalsrabben**

I rettsaken mellom lagmann Niels Hanssøn og Ole Egge ble det lagt fram et provsbrev av 21. juli 1647, der den ene etter den andre sto fram og vitnet om at Langedalsrabben var grensedele mot Eggemoen og ble brukt under Marigård. Blant dem var Dorte Slora, som hadde bodd i tolv år på Egge og syv år på Ring, ikke langt fra Langedalsrabben. Ole Berger

og Ole Nøkleby tilføyde at Langedalsrabben gikk like nord i Berger-skogen i Jevnaker. Asle Skollerud hadde femti år tidligere tjent på Hønen og vært med Ole Alme i marka, og da hadde Ole sagt: *Jeg Gaaer Jche lennger Noerd vnder Langedalls Raaben.*

To av vitnene hadde tilknytning til Vågård. Ole Ve i Heradsbygda hadde bodd på Vågård i 28 år, og hans foreldre hadde også før ham brukt Langedalsrabben. Ole Ve var lagrettemann i 1651, og hadde initialene OI i seglet. Han er nok identisk med mannen som i 1638 knivstakk Søren Marigård. At Ole Jonsen rundt 1645 flyttet fra Vågård til Ve er kjent fra en odelssak av 13. juni 1713, og Thorleif Solberg har utredet hans slekt i *Hringariki* 2/1998.

Jens Li i Norderhov kunne fortelle at hans foreldre hadde bodd på Vågård i 16 år og brukt Langedalsrabben. Jens var trolig født noe før 1600, og av den eldste tingboken for Ringerike framgår at han tidligere hadde brukt Skøyen i femten år. Vi ser også at hans farsnavn var Hansen, men noen Hans Vågård har vi aldri møtt i det samtidige kildematerialet.

Langedalsrabben er nevnt i brevet fra 1362, om dette nå er ekte eller ikke. Her heter det *langer dalrabin*, eller i den fordanskede formen *Langdahls Rabben*. Hit kom man ved å gå fra Eggesteinen og videre langs Ulvemyra. Fra Langedalsrabben kunne man følge bekken opp til Buttentjernet, som den dag i dag ligger på grensen mellom Ringerike og Jevnaker. Om brevet skulle vise seg å være et falsum, var nok stedsnavnene riktig plassert i terrenget. Det er mer sannsynlig at personnavnene var konstruerte for anledningen.

På et gårdskart fra oktober 1865 finner vi Langedalsrabben et stykke øst for husene på Mari-gård, en lang grusrygg som jernbanelinjen går over.

### Sagn eller virkelighet?

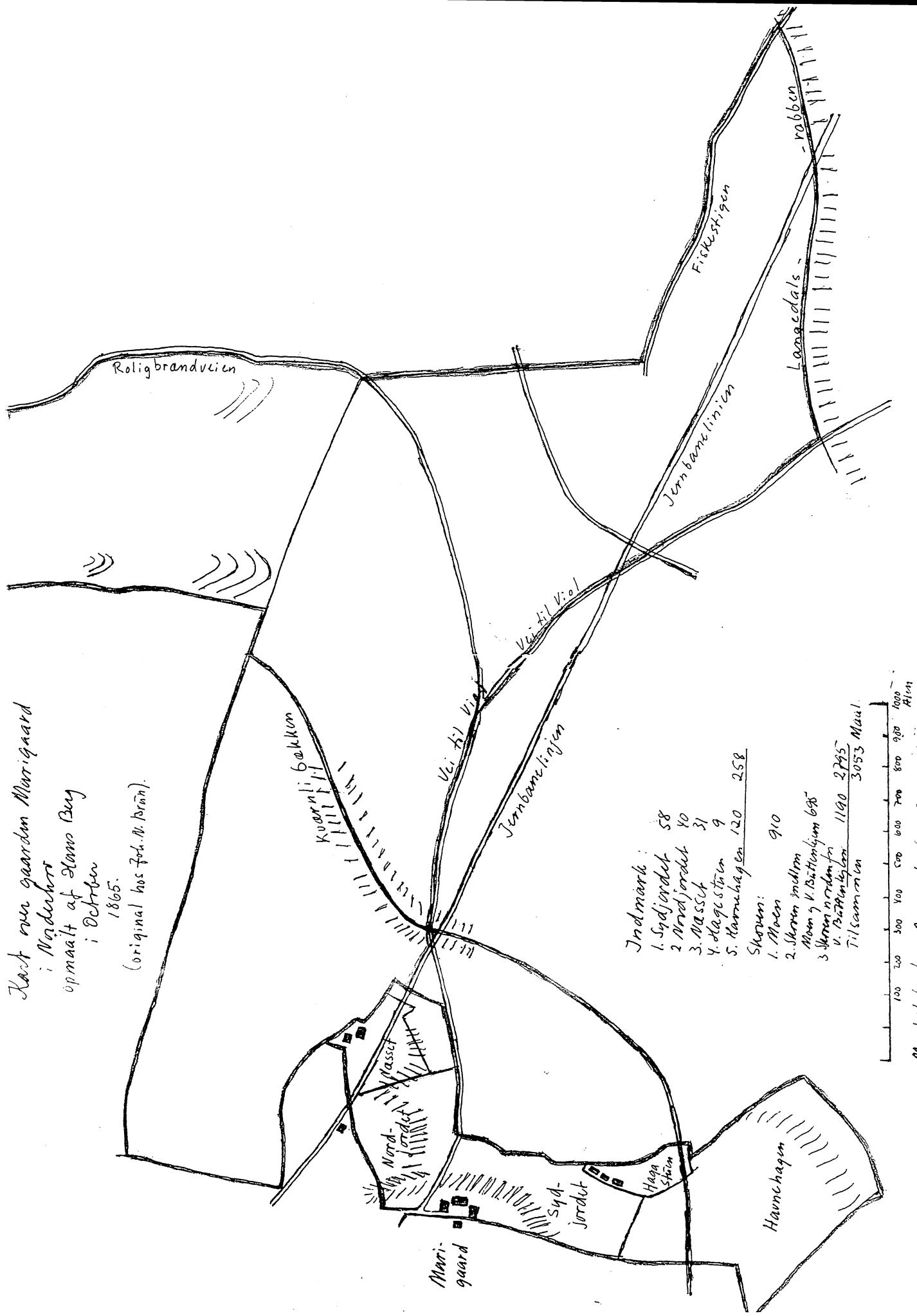
Noen Margrete er de sparsomme kildene fra 1200- og 1300-tallet tause om. Den Margrete som Ole Paalsen og Borghild Ton omtalte i 1588 må ha levd i dette tidsrommet, og deres vitneprov står ikke i strid med den antatte betydningen av gårdsnavnet. Om deres beretning er riktig, innebærer det at 1500-tallsmenneskers kunnskap om eiendomsforhold og personer kunne gå to-tre hundre år tilbake i tiden. Det er imidlertid mange usikre momenter her. Ole og Borghild kan tidlig på 1500-tallet ha hørt et sagn, en fortelling som var blitt konstruert for å forklare hvordan gården hadde fått sitt navn, og ikke minst hvorfor den var blitt kirkegods. Slike fortellinger var en del av kulturarven i distriktet og gikk gjerne fra slektsledd til slektsledd, men kunne likevel ta utgangspunkt i historiske fakta.

Var det kanskje slik at Margrete på sine gamle dager hadde gitt Marigård til de to kirkene fordi hun selv ikke hadde barn? Det visste Ole Paalsen og Borghild Ton ikke noe om. Mest sannsynlig hadde de to i 1588 gjengitt hovedtrekkene i et gammelt sagn, der alle detaljer etter hvert var gått inn i glemselet. Det utelukker ikke at det virkelig kan ha bodd en Margrete på Marigård.

Kart over gården Marigaard

i Norderhov  
oppmalet af Stens Bug  
i October  
1865.

(original hos fth. N. Brøn)



## Thorleif Solberg.

### **Marigård/Marigard i Ullerålsfjerdingen på Ringerike.**

Sten Høyendahl har i sin artikkel ”Margrete på Marigård” tatt for seg Marigårds eldste historie. Jeg skal her berette litt om gården sist på 1600-tallet og seinere.

Det hørte mye verdifull skog til garden. Og flere eiere, noe uklare grenser og gode tømmerpriser gjorde at det oppsto tvister om tømmer og tømmerhogst. Disse tvistene er omtalt i tingbøkene fra denne tida. Referat fra noen av disse tvistene er tatt med her.

#### Den 6.april1677

var det saketing på Bjørnstad i Hole. Peder Nilsen Kongsberg hadde stevnet Guttorm Hamnor for endel loddbjelker han hadde latt hugge i Marigård skog. Guttorm Hamnor møtte sjøl i egen person i rette og la fram et skjøte av Jens Rasmussen Aase i ”Hvidsøe” (Kviteseid) i Telemarken til hans fader Gunder Guttormsen utstedt, på en fjerding gods uti ”Øster Vågård”,liggende i Ullerål, dat.18.mars 1650. Saken ble utsatt til dagen etter, 7.april. Da møtte også hr.Otte Jacobsen, som lot fremvise to viditzer angående Norderhov prestebols jordegods, den første under Knut Frandsens hånd 5.jan.1660, hvor det står innført halvparten av en ødegård ved Vågård, Marigård, den andre under forrige stiftsskriver Johan Gaarmands hånd 18.april 1666, hvori står innført Marigård med tilliggende lunder og anpart i skog og mark, to bismerpund fisk. Men noe lovlig og forsvarlig kunne ikke kjennes i saken da ikke alle loddeiere var innstevnt. (Med ”Øster Vågård” menes nok Marigård).

#### Den 19.mars 1678

var retten betjent på Tandberg tingstue. Der stevnet den hederlige mann hr.Otte Jacobsen og hr.Anders Paus endel bønder i Haug for ulovlig skogshugst i Marigård skog. De innstevnte var Stener Marigård, Anders Aslaksrud, Amund Aslaksrud, Peder Knestang, Peder Gundersen Berg, Jacob Askersrud, Alf og Torger Lo og enken Myre med hennes sønn. Til provs i saken var også innstevnt Jon Vågård, Simen Egge, Oluf Knestang, Alf Gundersby, Sr.Peder Nielsen Kongsberg, Guttorm Hamnor og Gunder Sørensen.

Stener Marigård bekjente at han og hans fader Anders Aslaksrud og hans broder Amund Aslaksrud i denne vinter hadde hugget 18 tylter på Peder Nielsen Kongsbergs hånd. På forespørsel hvem han hadde tatt sin gård i førstebygsel av, svarte Stener at han først tok begge prestepartene i bygsel, og av salig Gunder Hamnor tok han hans anpart, men lagmannsparten tok han i bygsel av salig hr.Jens på Bragernes. Også de andre bøndene tilsto å ha hugget tømmer i Marigård skog.

Sr.Peder Nielsen Kongsberg inngav hr.lagmann Sr.Laurs Christensens oppsettelse i saken. På hr.Anders Paus's vegne møtte hans klokker Anders Jespersen, som sa seg fornøyd med hva hr.Otte Jacobsen på deres felles vegne i saken urgerer og søker.

På Oluf Knestangs vegne møtte hans broder Alf Gundersby, som sammen med Jon Vågård og Simen Egge provet at de hadde ingen kjennskap om noe dele og skjelne i Marigårds skog og utrust, bare om skjelne og dele innengards. De provet at alle tre parter i Marigård, lagmannsparten, prestepartene og hamnorparten ”har fulgt hver særbygsel med sin part”.

Og tilsto Jon Vågård at hans fasters mann ved navn Knut Kristoffersen, han brukte og bodde på de partene i Marigård, nemlig prestepartene og hamnorparten, som han hadde tatt i bygsel av prestene på Norderhov og Jevnaker og gamle Guttorm Hamnor. Men lagmannsparten brukte han ikke. Men den ble først brukt av Gudbrand Alme, siden av Mikkel Alme, og som Mikkel Alme kom derfra, da brukte Knut Alme dette. Siden deretter da hans fasters mann,

Knut Kristoffersen var død, da tok Søren Marigård først prestepartene og hamnorparten som han brukte noen år, inntil han tok også lagmannsparten dertil og brukte det så tilsammen.

#### 16.november 1685

var det ny rettergang på Marigård. Da var det monsr. Jørgen Larsen på Hønen i Ullerål som til åstedet hadde stevnet Anders Jørgensen ved Viul, Truls Åserud, Torger Jammerdal, Erik Bråten, Rolv Nøkleby og Peder Knestang for ulovlig tømmerhogst i Marigård skog og eiendeler. Også innstevnt eieren av Vågård, lagmann Sr.Jørgen Phillipsen, om han seg til samme tømmerhogst vil innlate i hjemmels sted, så og bevise hvorvidt han seg til Vågård vil tilegne.. Jørgen Larsen vant saken.

#### 16.juli 1689

var det igjen rettergang på Marigård. Monsr.Jørgen Larsen på Hønen hadde igjen stevnet hr.assistnsråd Jørgen Phillipsen for master, spirer, bjelker og sagtømmer som han mente var hugget i Marigård skog. Også Jørgen Phillipsens landbønder, Jon Vågård, Engebret Tonen, Anders Ferden og Ole Knestang var stevnet, som ”samme trelast have drevet hans velbårenhet til hende”.

Jørgen Larsen begjærte at skjelnet mellom Vågård og Marigård måtte etter kompassgang forfares. Det ble også gjort. ”Først fra den delesgard som står mellom Marigårds og Vågårds eige og eidedeler hjemmentil, og så like etter compassen ende rett i nord og en liten øynemon øster, som kom etter samme gang like til Askelitjenn som det øvste delet” Noe av hogsten hadde skjedd østenfor dette delet, dvs på Marigårds eige..

Fra tingboka 1681 kan vi hente følgende skjøte angående Marigård:

Monsr.Jørgen Larsen lot tinglyse et skjøte av Sr. Peder Nilsen Kongsberg til Sr. Lars Larsen i Bragernes utstedt, på tvende gårder og plasser, nemlig Marigård her i Haug prestegjeld, ”it half skippund rugmel med bøksel over alt, og Dall i Gran sogn, skylder en fiering biugmel med bøksel”, kjøpt tilsammen for 500 rdl, dat.19.sept.1681.

Skattemanntall 1669 og 1677 viser at Stener Marigård betaler 12 lispund 1 ort i landskyld, har en ringe bekkekvern. Eier er Peder Nielsen Kongsberg. Stener Marigård er nevnt i tiendemanntallet i 1678, i 1690 er han hjemme på Aslaksrud. (Tingbok 1692).

I tiendemanntallet 1687, 89 og 93 er Engebret Marigård nevnt. (Endel tiendemanntall mangler på denne tida). En mulig kandidat til denne Engebret er Engebret Iversen Alme, 26 år i 1666, og bruker av S.Alme til i 1678. Muligens er han død da, sier Lagesen. (Ring.Slekter II, s.7). Men Engebret nevnes i tingbøkene seinere, sist i 1691 da han vitner i en tømmersak.

Kjørkeboka opplyser at en Halvor Hansen Marigård ble begravet ved Haug kirke 20/11-1707, 60 år gammel. (Se seinere).

Prof. Halvorsen har hentet fram følgende oplysninger om Marigård fra pantebøkene:

Pantebok 1, s.241. 9/7-1700. Nils Kongsberg fraskriver seg enhver pretensjon til Marigård og Hov.

Pantebok 2, s.43. ¾-1703. Marigård, dens odelsrett og tilstand solgt av Nils Pedersen til Jørgen Larsen. (Nils Pedersen og Nils Kongsberg er vel samme mann, og sønn av ovennevnte Peder Nilsen Kongsberg).

Pantebok 7, s.10. 7/4-1731. Marigård, 12 lpd m.b overdratt av Hans Marigård til Kristen Pedersen, som får bygsselsseddel mot å forsørge de gamle.

Pantebok 7, s.107. 26/2-1732. Bygsel av Madam Stranger til Kristen Pedersen.

Pantebok 11, s.163. 1/3-1757. Marigård ved auksjonsskjøte solgt til Søren Moss og Hans Eriksen for 3050 dl.

Pantebok 11, s. 163. 22/6-1757. Hans Eriksen selger til Moss.

Pantebok 11, s.162. 25/6-1757. Moss selger til oberstløytnant Petersen for 6340 dl.

Pantebok 11, s.230. 27/6-1758. Halve Marigård fra Moss til Kristen Marigård for 1536 dl.

Søren Johansen Moss selger gården Marigård, den halve del, skylder 6 lpd 12 skilling penge, hvorav mensalgodset utgjør 1 lpd 12 penge, til Christen Pedersen Marigård, for tilsammen med omkostninger 1564 rdl. Gården hadde han tilforhandlet seg i Christiania av Sr. Anders Stranger 11.okt.1756 for 1625 rdl. Christen Pedersen skal ha halvparten av de på gården stående husebygninger og halvparten av gårdens tilliggende herligheter av aker, eng, skog og mark, fiskevann mm. Gården var pantsatt av Moss til Christian Pettersen 23. juni 1757.

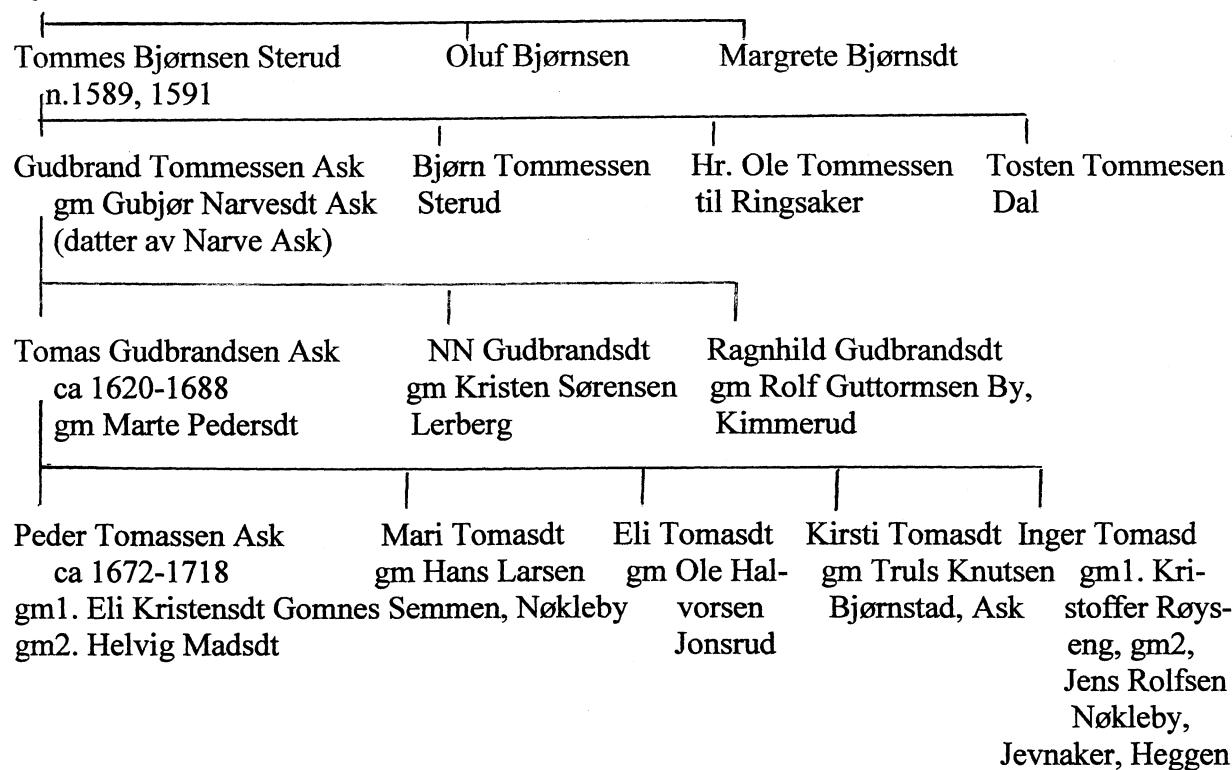
Pantebok 11, s.231. 6/7-1758. Marigård pantsettes av Kristen Marigård til Christopher Moe for 1350 dl.

Pantebok 11, s.488. 5/5-1762. På skifte etter Kristen Pedersen og kone Guro Hansdt, ble Marigård utlagt til sønnen Per Kristensen for 500 dl.

Pantebok 12, s.21. 25/10-1765. Gudbrand og Hans Christensønner Marigård, Engebret Trulsen Kragstad på sin hustru Mari Christensdatters vegne, Tommes Pedersen Ask på sine myndlinger Elli, Marte og Inger Christensdøtres vegne, selger til sin broder Peder Christensen Marigård all deres rett og arvedel etter sine foreldre Christen Pedersen og Goro Hansdatter i gården Marigård, den halve del, av skyld 6 lpd for 200 rdl.

I min artikkel ”Om Tomas Ask og hans slekt” i Hringariki 1995-2 har jeg satt opp en slektsrekke som begynner med Bjørn Sterud på Nes på Hedemarken, og ser slik ut etter et par korreksjoner:

Bjørn Sterud, død før 1589



Peder Tomassen Ask, ca 1672-1718,  
gm1. Eli Christensdatter Gomnes,  
gm2, Helvig Madsdatter. Det var skifte etter Peder Tomassen 11/7-1718 og 19/5-1719.  
(Skifteprot.7, s.183 b) Eli var da død og han var gift igjen med Helvig Madsdt Det var to  
sønner i første ekteskap, Tomas 18 år og Christen 14 år, og en datter 2 år i annet ekteskap.  
Gjelda var større enn formuen, henholdsvis 196 rdl og 174 rdl. Det opplyses at sønnenes  
morbror var Gunder Christensen Rud i Hole. Han var sønn av Christen Johansen Gomnes i  
Hole og dermed må Eli også være datter av ham. Jeg vet ikke om dette går fram av noen  
annen kilde. Det var skifte etter Eli 4/12-1711. Netto formue var da 66 rdl 2 ort 12 sk.  
Barn i første ekteskap:

Tomas Tomassen Ask, ca 1700-1766. Han fortsatte som oppsitter på Ask. Han var først gm  
Kari Nilsdt Haug, så med Ragnhild Andersdt Stadium. (Ring.slekter III, s.5).  
Christen Pedersen Marigård.

Mari, død som lita.

Gudbrand, dpt.1706, antakelig død som barn.

Barn i annet ekteskap:

Elin, dpt 2/3-1712, begr.4/11-1713.

Peder, dpt.18/2-1714.

Eli, dpt.5/7-1716, gm Gudbrand Madsen Tandberg, ca 1714-1796.

Christen Pedersen Marigård, ca 1704-1762,

gm Guro Hansdatter Marigård. 7/4-1-1731 opprettet Christen og hans svigerfar, Hans  
Halvorsen Marigård, en kontrakt hvori det bl.a. står, (Pantebok 7, s.108):

"Hans Halvorsen Marigård og Christen Pedersen tilholdende på Ask, for alle vitterliggjør å ha  
inngått en uryggelig contract og forening på følgende måte: 1. At som Christen Pedersen har  
bedet meg, Hans Marigård, om min datter, Goroe Hansdatter, at få til ekte, som jeg og min  
kvinne Marte Rolfsdatter har samtykt i, og derfor er Christen Pedersen og hun allerede  
forlovet, og de er ærlige personer som ingen bolig har at tiltrede, så tvinger faderlig kjærlighet  
meg til at komme dennem til hjelp. Jeg derfor transporterer og avstår til Christen Pedersen og  
min datter Goroe Hansdatter min hidinntil brukte gård Marigård, skylder 12 lpd, både uti hus  
og herberge, aker, eng, skog og mark, som jeg har hatt i bygsel og feste av salig Jørgen  
Larsen, og etter hans død av salig Anders Strangers og hans efterleverske".

Maren, salig Anders Strangers, steder og fester uti førstebyggsel sin gård Marigård til Christen  
Pedersen, dat.16.febr.1732.

Guro Hansdatter Marigård ble døpt ved Norderhov kirke 19/9-1706. Da var faren Hans  
Halvorsen alt etablert på Marigård. Han ble begr. 18/2-1733, 83 år gammel. Guro ble begr.  
5/3-1775, 72 år gammel.

Christen Pedersen solgte 31.aug.1733 til den velagte dannemann og broder Tommes Pedersen  
Ask, 2 5/7 lpd med bygsel i hans påboende gård Ask, som Christen hadde arvet etter sin salige  
moder Elli Christensdatter Ask i året 1711. (Pantebok 7, s.182).

Så får Christen kjøpt gården.

Pantebok 11, s.230 b, 28.juni 1758.

Søfren Johansen Moss selger gården Marigård, den halve del, skylder 6 lpd 12 skilling penge,  
hvorav mensalgodset utgjør 1 lpd 12 penge, til Christen Pedersen Marigård. Se ovenfor.

Christen Pedersen Marigård og hustru Guro Hansdatter skifter i levende live 5/5-1762.  
Garden Marigård der er ansatt for 500 rdl, ble utlagt til eldste sønnen Peder (Per) Christensen  
Marigård. (Pantebok 11, s.488).

Christen og Guro hadde følgende barn, nevnt i skiftet:

Peder Christensen, boende på gården, fullmyndig.(dpt.20/8-1732)

Hans Christensen, fullm. (Han ble 29/12-1761 gm Astri Jonsdt Egge. De var på Hofskvern i  
1764. Hans Christensen Hofskvern ble 28/10-1766 gm Ingeborg Olsdt.)

Gulbrand Christensen, fullm. (dpt.28/8-1735. Han fikk et barn Olia i 1764 med enka Anne  
Jokumsdt fra Viul.)

Eli Christensdt, 24 år. (dpt.4/4-1738, konf.1753.)

Maren Christensdt, 19 år (dpt.23/5-1743).

Marte Christensdt, 17 år. (dpt.25/3-1745.)

Mari Christensdt, 15 år. (Hun ble gm Engebret Trulsen Kragstad)..

( I kjørkeboka er i tillegg oppført Inger Christensdt, dpt.13/8-1747, og Christine Christensdt,  
dpt.29/9-1749.) (Skal Inger være Mari?)

På de umyndige barns vegne møtte deres faderbroder og formynder Tommes Pedersen  
Ask. Christen og hans kone meddelte at de ved gårdens innkjøp måtte ta kjøpesummen i  
fremmede folks hender, og dermed ble de belastet med store renteutgifter. Derfor hadde de  
måttet angripe skogen som den fornemste herlighet til gården. De har med tømmerhugst  
avklart gjelden på garden på inntil 600 rdl nær. Christen hadde vært skyldig til Sr. Christopher  
Moe kapital 1550 rdl, han hadde derav betalt 750 rdl, til rest sto 600 rdl. Christen og Guro  
hadde hos seg en myndling, Guri Olsdatter, hvis foreldre var Ole Tostensen og Ingeborg  
Veggersdatter.

Guro Hansdatter Marigård hadde sine aner fra Grymyr i Gran og Nedre Vang i Jevnaker:  
Torger Ollesen Grymyr var død før 1665, da enka brukte garden. Han hadde datteren

Goro Torgersdatter g.ca 1660 m. Halvor Trulsen Nedre Vang, f.ca 1638. Deres sønn var:  
Hans Halvorsen Marigård, f.ca 1650, gm Marte Rolfsdatter Nøkleby. Deres barn var:

Mari Hansdt gm Peder Pedersen Vestern, 1698-1758. (Ring.slekter II, s.247).

Guroe Hansdatter Marigård gm Christen Pedersen Ask, Marigård.

Gubjør Hansdt. Hun hadde en sønn Peder i 1725 med Kristoffer Pedersen Heggen.

Marte Rolfsdt Marigård ble begr.8/8-1756, 95 år gml.

Folketellinga 1801 for Marigård gir en god oversikt over brukerslekta videre på garden. Den  
gjengis her med visse tilføyelser:

Peder Christensen Marigård, 81 år, husmann, gift annen gang. (Dpt.20/8-1732.)

Signe Jonsdatter, 76 år, hans kone, gift første gang.

De ble trolovet 17/10-1760, og copulert 2/1-1761. To av deres sønner er husmenn på  
Marigård og nevnt i tellinga:

Sønnen Jon Pedersen Marigård, 37 år, husmann.

Gubjør Madsdatter, 40 år, hans kone. Hun var fra Viul. Jon var dpt. 22/6-1766. Gubjør og han  
ble trol. 24/5-1791, da bodde Jon på Hoveie. De hadde barna:

Peder Jonsen, 9 år i 1801, dpt.6/11-1791, Hoveie, g.28/12-1816 m. enke Marie Nilsdt.

Ole Jonsen, 8 år i 1801, dpt. 7/4-1793, Hoveie. Han ble cop. 28/12-1825 med Marte  
Larsdt Stavlundstøa, 40 år. Ole var da forpakter på Marigård.

Halvor Jonsen, 4 år i 1801. Han ble i 1828 gm Dorte Asledt Vesetrud.

Den andre sønnen var

Christen Pedersen Marigård, 42 år, husmann. (Dpt.29/5-1761)

Marte Paulsdatter, 37 år, hans kone. Begges første ekteskap. Christen var døpt 24/5-1761, Marte var fra Viul. De ble trol. 9/6-1792. Barn nevnt i 1801:

Christian Christensen, 4 år, (dpt. 24/3-1796).

Ingeborg Christensdt, 4 år.

Kari Christensdt, 1 år.

Paul Engebretsen, 14 år, var Marte Paulsdatters sønn.

Dessuten bodde det en jordløs husmann på Marigård i 1801. Det var Ole Gulbrandsen, 36 år og hans kone Kierstine Jacobsdt 35 år, og deres barn.

To andre barn av Peder Christensen er ikke nevnt i 1801 på Marigård. Det er

Hans Pedersen, dpt.28/3-1769, og

Marte Pedersdatter, dpt. 12/5-1763. Hun ble 10/4-1788 på Jevnaker gm Anders Andersen fra Hakadal. De bodde på Bjellumeie.

#### Jordavgift forordning 1/10-1802.

Nå er Marigård delt i to adskilte bruk.

Marigård. Benefisert 3 lpd, resten selveiergods. Landskyld 12 lpd tunge.

1. Eier: Assessor Moss, skyld 6 lpd. Skiftebrev 1801 for 7000 rdl. Føder 1 hest, 2 kjør, 3-4 småfe. God skog og havn.
2. Eiere: Erik Jonsen (Kihle) og Christen Henriksen (Bure). Skyld 6 lpd. Skjøte 1794 for 2200 rdl.

#### Hovedmatrikkelprot. nr.34, 1819.

Nå er det tre bruk av Marigård idet nr.2 ovenfor igjen er delt i to.

L.nr.	Matr.nr	Gårdens navn	Skatteskylde	Eier eller bruker	Takst spdl	Ny skyld
246	127	Marigaard	0.0.6 ½	Lars Nicolaisen m.fl.	1633.1.16	4.0.10
247	127	Marigaard	0.0. 3 ¼	Marte Kihle	744.3.1	1.4.8
248	127	Marigaard	0.o.3. ¼	Henrik Burud	744.3.1	1.4.8

Marte Kihle eller Marte Pedersdatter Skaugstad var enke etter Erik Jonsen Kihle, 1746-1808.

De hadde tre døtre: Marte gm Gudbrand Kihle, Anne gm1. eidsvollsmannen Helge Ellingsen Vaagaard, gm2. Gudbrand Wager, seinere Waagaard, og Eli gm Gulbrand Tandberg.

#### Matrikkel 1838.

Nytt nr.	Gml.nr.	Gårdens navn.	Løpenr.	Oppsitter	Ny skyld.
99	127	Marigaard	246	Gulbrand Eriksen (Tandberg)	4.0.10
		Marigaard	247	Gudbrand Olsens enke*	1.4.8.
		Marigaard	248	Lars Lagesens enke**	1.4.8.

\*Gudbrand Olsen Wager, 1785-1839, ble 2/6-1819 gift med Anne Eriksdatter Kihle, enke etter Eidsvollsmannen Helge Ellingsen Vaagaard, død 1817. Gudbrand tok navnet Waagaard og er stamfar for Waagaardslekta idag.

\*\*Lars Lagesen Hønen, 1798-1839, ble gift med Anne Corneliusdatter Bønsnes. Han hadde kjøpt en del av Marigård, vesentlig skog, av Henrik Bure i 1837. (Ring. slekter II, s.116).

Marigård, løpenr.246, "Tandbergsmarigard".

Gulbrand Tandberg og Lars Nicolaisen fikk skjøte på dette Marigård, 6 ½ lpd, som var det halve av det opprinnelige Marigård, fra sorenskriver Gram 14.april, tinglest 3.sept.1824. Lars Nicolaisen overdro sin part til Gulbrand Tandberg ved skjøte 3.mars 1852. Så solgte Gulbrand gården til sin sønn Peter Gulbrandsen Tandberg, ved skjøte 19.juli, tinglest 5.aug.1847, som gir livøre til sine foreldre. Ved skylddelingsforretning avholdt 28.sept.1859 solgte Peter Tandberg den innvendige del av eiendommen til Ole Gudbrandsen Waagaard og enka etter Erik Helgesen Vaagaard, Elisabet. Den gjenværende del, som bestod av skog fikk løpenr.246a. Peter Gulbrandsens enke, Mari Olsdatter Tandberg, solgte 4.mai 1891 denne skogen til sin svoger Martin Tandbergs barn, Gudbrand, Hans, Peter og Laura av Sande prestegjeld og Anne gm Hans Nilsen Hvalby av Søndre Land. Skogen som var på flere tusen mål, ble seinere kalt Tandbergsmarka.

Ole Gulbrandsen Waagard overtok i 1865 hele den innvendige del. Han overtok ved delingsforretningen i 1878 den innvendige del av Kihlemarigard og halve Vågård, og ved deklarasjon av 11.mars 1879 ble det kunngjort at gården skulle hete Waagaard. Da den nye matrikkelen kom, fikk gården navnet Vaagaard og Marigaard, g.nr.92 br.nr.2, idag kalt Øvre Vågård.

Marigård, løpenr.247, "Kihlemarigard"

Garden utgjorde fjerdedelen av det opprinnelige Marigård, og ble kjøpt av Erik Jonsen Kihle i 1794. Garden ble i 1825 overtatt av hans svigersønn Gulbrand Olsen Wager eller Waagaard. På skiftet etter ham i Valdres 14.juli 1846 ble eiendommen overdratt enka Anne, født Kihle. Ved skiftet etter Anne Waagaard sluttet i Valdres ble Marigård overdratt hennes sønn med Helge Ellingsen Vaagaard, exam.juris Elling Helgesen Vaagaard 7.juni 1865. Og ved under- og overdelingsforretningene 1877 og 1878 ble en del av dette Marigård bortbyttet med en del av Vågård. Ole G. Waagaard fikk overdratt den innvendige del av eiendommen mens Elling Vaagaard beholdt skogen.

Marigård, løpenr.248, "Buremarigard"

Garden utgjorde en fjerdepart av det opprinnelige Marigård. Garden ble i 1794 kjøpt av Christian Henriksen Bure fra Tyrstrand. Sønnen Ole Christiansen fikk hjemmel på garden av faren i 1813. Så makeskiftet Henrik Christiansen Bure til seg garden fra broren Ole i 1816. 1.sept 1837 solgte Henrik Christiansen garden til landhandler Lars Lagesen. I 1864 ble det opprettet et hjemmelsdokument mellom sønnen Hans Lagesen og Ole Christian Lagesen, som eneste og myndige arvinger etter Lars Lagesen og Anne Corneliusdatter, hvorved Hans Lagesen hjemles Marigård og Hønen. Ved skyldsetting i 1872 fraskilte Hans Lagesen endel av eiendommen til Ole Gulbrandsen Waagaard, vel det innvendige. Den gjenværende del av dette Marigård var vesentlig skog. Skogen ble kalt Lagesmarka, i seinere år Aasnesmarka etter de seinere eiere, Det var slektskap mellom Lagesen og Aasnes. (Ring.slekter II s.117).

Tunet på Tandbersmarigard er idag tunet på Øvre Vågård. Tunet på Kihlemarigard lå i jordekanten et par hundre meter i sørvest retning fra Øvre Vågård. Her er det ennå grunnmurer å se. Tunet på Buremarigard lå hvor bygdeveien idag krysser jernbanelinja. Her er det ingen spor å se. .

Noen tidlige husmenn på Marigard.

Neset var tidlig husmannsplass. Det er skifte på Marigårdseie (Neset) 28/3-1786 etter Ole Gulbrandsen. Han hadde vært gift med Åse Engebrets datter, som det var skifte etter 19/12-1775. Annen gang var han gift med Maria Jensdatter. Det var 6 barn i første og 1 barn i andre ekteskapet.

Det var nytt skifte på Neset i årene 1815 til 1817 etter Jens Svendsen. Han hadde vært gift med Karen Gulbrandsdatter og hadde 2 barn med henne. Karen gift igjen med Ole Hansen Moen.

Så var det skifte på Marigårdseie 1/3-1787 etter Ole Eriksen. Han hadde vært gift med Anne Persdatter. De hadde 5 barn i alder 5 til 15 år. Ole Eriksen Marigårdseie ble begr. 15/3-1786, 50 år gammel.

Ole Toresen Marigård og kona Ane Iversdatter har barn til dåpen i 1763 og 1765. Han ble begr. 13/3-1793, 65 år gammel.

#### Forpaktere og husmenn på Marigård i 1865.

Marigård "Tandbergs marigard".

Eieren bodde i Valders. Johan Halvorsen var forpakter. Med kona Karen Pedersdatter hadde han 7 barn i alder 1 til 15 år. På garden var 2 hester, 3 storfe, 5 sauere og 1 svin.

Husmannsplasser:

Hagastua. Her bodde Marte Helgesdatter med sønnen Petter Evensen.

Neset. Halvor Engebretsen og kone Anne Jonsdatter samt en dattersønn Edvard Christiansen.

Marigård "Kihle marigard".

Eier: Prokurator Vaagaard. (Sakfører Elling Helgesen Vaagaard, som overtok Vågård i 1871 etter enka til broren Erik). Forpakten i 1865 het også Elling Helgesen, gift med Maren Gulbrandsdatter. De hadde 4 barn fra 2 til 10 år. Buskap: 1 hest, 2 storfe, 4 sauere. Familien bodde også her i 1875.

Marigård "Bure marigard".

Kristian Andersen er forpakter, gift med Maren Pedersdatter. 2 barn, 6 og 3 år gamle. Buskap: 1 hest, 2 storfe, 3 sauere og 1 svin. Familien dro til Amerika i 1868.

Husmannsplasser:

Bråtastua. Engebret Halvorsen og Gjertrud Trulsdatter bor her med 2 barn, 1 og 2 år gamle. De fødde ei ku. Vi finner samme familien her i 1875.

Ragnhildstua. Her bodde Ragnhild Larsdatter med datter. Buskap ei ku. Vi vet ikke idag hvor plassen lå. Navnet er borte i 1875. Da er det kommet til en plass Lillemoen, men vi kan ikke slå fast at det er den samme.

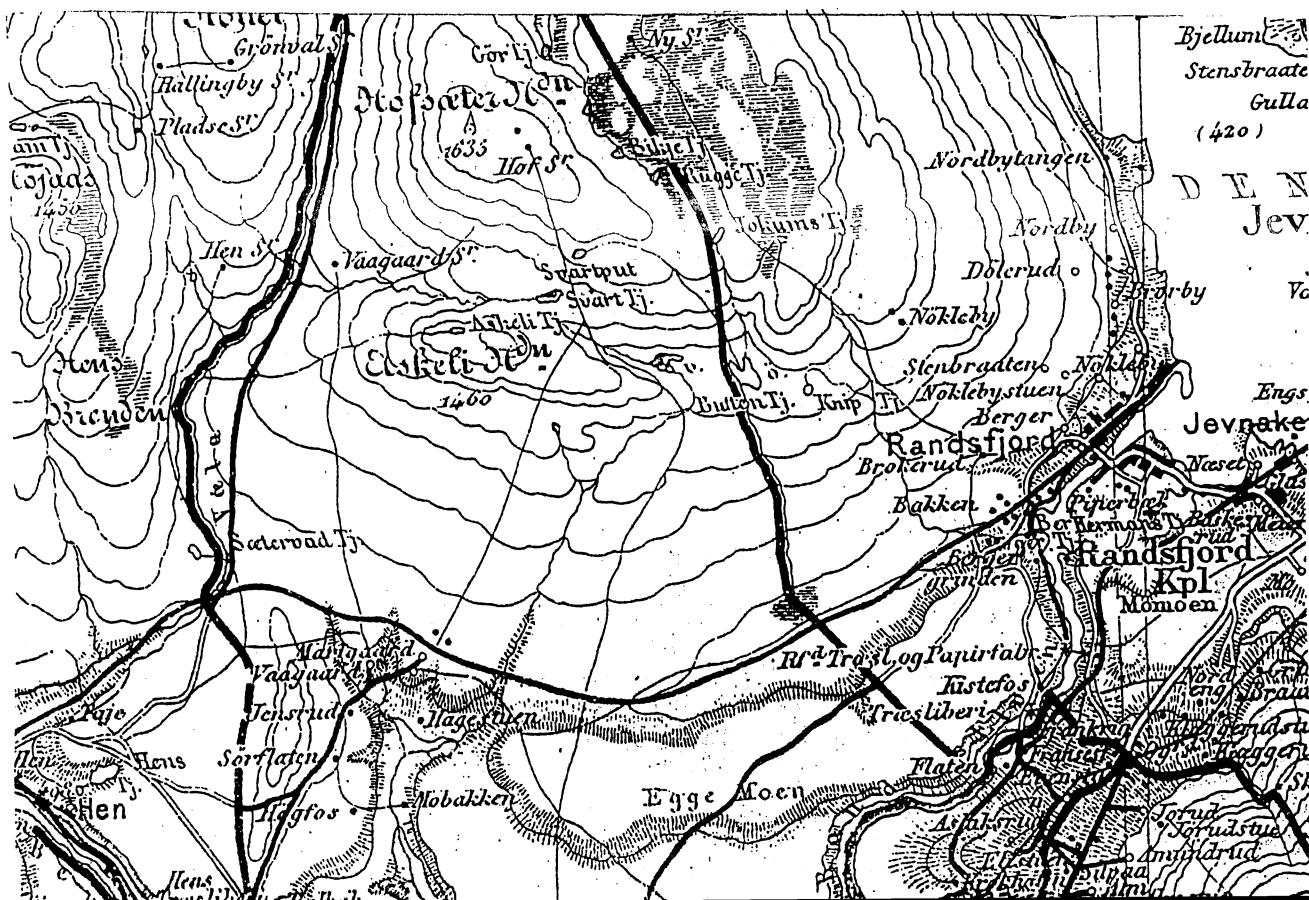
Mobakken. Her er det to husvære. I det ene bor Knut Kristensen og Marie Gulbrandsdatter med en datterdatter. De har 2 kuer og 1 gris. I det andre husværet bor Martin Kristiansen og Else Knutsdatter med datter. Plassen er forlengst borte.

Garden Marigard eksisterer ikke idag. Heller ikke i Lagesens "Ringerikske slekter" har den fått egen omtale. Helt fra 1600-tallet har garden ikke vært samlet på en hånd, men det har vært flere eiere. Idag finner vi ikke navnet Marigard på vanlige kart.

Men i gamle eventyr kan vi ennå høre om lese om folk fra den gamle garden. Her er et lite sitat fra P.Chr.Asbjørnsens "En natt i Nordmarka":

"Men nå skal je fortælja noe som hende ein ta skyldfolka mine på Ringerike", ble han (hallendingen) ved, "Han var møller på Viul og hette Pær Pålsen. Sea kom' til kvennbruket i Hens-eia – Vasslaus - dom kaller -, det ligger enda ved ei elv dom kaller Væla lengst ut i Ådalen. Han brukte Buttentjennet, som ligger i kanten av Hofseteråsen mellom Marigards-skauen og Bergermoen. Der gjorde'n seg opp varme og la seg til å såvå for natta. Så var det så omkring halvanna år etter, han var oppi der og skulle fiske att. Om natta kom det ei kjæring til'n med ein liten unge på armen "Der ser du ungen din, Pær", sa a. "Ungen min? Det var da rart! Hossen skulle je ha fått denna ungen, je da"? spurte'n Pær Pålsen. "Å du kommer nok i hau den gongen du var oppå her sist, for halvanna år sea", sa huldra. Den gongen tala'n nok inte om det til noen. Men sea – for han gikk støtt oppå åsa der og fiska om sommårn, og støtt hang den samre huldra etter'n – sea tala'n om det til mange, og fortælte at han og huldra hadde ei dotter ihop, og den dottera kunne vara omrent så gammal som unga pla vara når dom går og leser. Det sa'n aldri noe om til meg, enda je kjente'n væl. men je har hørt det ta ein han sjøl hadde fortælt det til. Ein gong hadde a kommi te'n og spurt'n om han ville sjå dotter si. Så hadde a læti opp ei dør inn til berget, og der var all tinget ta sølv. Ja, somme tider tok'n Pær Pålsen andre med seg opp på åsen å fiske og, da såg dom to huldrer som stod på den andre sia ta Buttentjennet og mette åbor. Ein gong var det med'n ein som hette Hælvor ifrå Marigarden. Hannom hadde'n lovå at'n skulle få sjå huldra. Da'n Hælvor Marigarden fekk høre a kommå me buskapen sin, vart'n så redd at'n ville av garde. Men'n Pær Pålsen ba'n bare bli og stå still, så var det inte farlig, Og da såg dom a kom drivendes med alle krøtter sine, Detta såg dom granngivelig begge to".

Utsnitt av kart fra 1872, delvis ajourført 1939, utgitt av Norges geografiske oppmåling.



Tom Larsen 2008.

## FENGSLER FRA RINGERIKE (del 1)

I Christiania tukthus, Akershus festnings slaveri og Botsfengslet har det gjennom tiden sittet mange fra Ringerike, noen er kanskje bare nevnt i lokale kilder ved dåpen etc. og blir senere spørøst borte, noen døde i fangenskap, andre flyttet og kom aldri tilbake til Ringerike. Så jeg tror fangeprotokollene kan kaste litt lys på noen av disse tragiske skjebner på 17-1800-tallet.

I første artikkel har jeg tatt for meg Christiania tukthus. Jeg har gått igjennom fangeprotokollene, rekke I fra 1741-1756 og rekke II, 1741-1763 (rekke II går parallelt med rekke I i tiden 1741-56), samt kirkebøkene fra tukthuset hvor første bevarte kirkebok starter i 1758 (tukthusets menighet startet i 1741), og notert meg alle som kommer fra distriktet. For dem som leter etter folk fra Kongsberg, Strømsø, Bragernes etc. er det veldig mange som er nevnt.

### Christiania tukthus, fangeprotokoll. Rekke I, nr 1 (1741-1745)

Doms nr. 1. Aase Guldbrandsdatter af Hoele Præstegield paa Ringerige, er efter Kongl. aller naadigste Resolution af 7 Febr. 1738 inddømt i Tugthuuset der at forblive i hendes livs tiid for begangen blodskam med hendes broder. Indkom d. 7 Sept. 1741. Døde om natten til d. 9 oct: 1742.

Doms nr. 40. Sophia Pedersdatter af Ringerige Indkom den 9 Junj 1742 og skal i tugthuuset straffes med arbeide i 3 aar efter oberHofRettens dom af 8 maij fordi hun har været en Løsgengere, og under et falsk navn bedraget folk, med hendes u:stadige beretninger om fødestæd og afkom.

Hendes tiid er Expireret den 9 Junj 1745. Udkom d. 9 Junij 1745, men formedelst sin Siugdom fick hun fremdeelis forplejning af Tugthuus Cassen og qvitterede Huuset icke før end dend 18de ditto effter det Hende af samme dato givne Pass.

Doms nr. 79. Anne Olsdaatt: fra Hoele Præstegield paa Ringerige, Indsat i tugthuuset den 2 oct: 1742 efter Laugtings dom af 6 Junj fordi hun havde ligget sit barn i hiel og havde ej betalt hendes for samme forseelse idømte bøder 4 Rd. Hun udkom igien den 6 oct. mod Sognepræsten H' Theilmans skriftlige forsikring af 5 ditto, at hand ville fyldstgiøre dommen for hende, og betale hendes bøder 4 Rd. til sognets fattige. Hun udkom d. 6 oct: 1742. Hendes Præste Attest.

Doms nr. 133. Ole Andersen Fierdingsbraaten af Nordrehougs Præstegield, er efter dom af 27 Feb: 1743 indkommen i tugthuuset den 2 martj Effter Commissionens beslutning og Directeurernes approbation af 4 Ditto, skal hand for det første være i tugthuuset i et aar fordi hand haver hafft i sit huus tyvens Ole Larsens Kaaster under sin laas og luckelse, da hand dog vidste at samme vare bortstaalne. Efter Capellanens h' Wirings attest af 28 Febr. 1743 var hand sidst til guds bord den 22 søndag efter Trinitatis 1742.

Hans tiid er expireret 1744 den 4 martj i fald hand forbedrer sig. Rømte d. 25 sept. 1743, blef igien indført d. 22 novembr. og udkom d. 30 april 1744; efter pass af 29 dito.

Doms nr. 134. Gunild Olsdaatter Knæstangeyer af Nordrehougs præstegield er efter dom af 27 Feb: 1743 Dømt til tugthuuset hvor hun indkom den 2 martj og skal samme stæds forblive i 3 maaneder efter Commissionens beslutning af 4 martj med Directeurernes approbation fordi hun i 2 aar haver været ledig og uden tienniste samt begaæt nogle smaatyverie. Om hende er ingen Præste attest.

Udkom den 16 Julj 1743, var over hendes tid i tugthuuset, eftersom hun var syg, og kunde icke bortrejse.

Doms nr. 151. Ole Haraldsen Tytaadden af Nordrehougs Præsteg: er efter dom af 31 maj, indkomet i tugthuuset den 15 Junj hvor han efter Commissionens dom med Directeurernes approbation af 17 Junj skal arbeide 1 aar, fordi hand haver stalet allehaande madvare, været sine forældre u:lydig, og stedse uden tieneste. Efter Capellanens H' Wirings attest af 3 Junj, har hand ingen tiid været paa overhøringen enten i Kirken eller i huusene, ellers bekræftes de optegnede udyder om ham.

Hans tiid er Expireret 1744 den 17 Junj. Rømt den 22 Julj 1743, indført igien d. 22 novembr. og rømte anden gang 1744 d. 19 Maj.

Doms nr. 162. Anne Olsdaatter af Hole Præstegield paa Ringerige blev efter hans Kongl. Maytt. aller naadigste Resolution af 26 Julj 1743, Indsat i tugthuuset d. 14 aug: hvor hun skal forblive hendes livs tiid. Om hende haves ingen Præste Attest.

Inddømt sin livs tid, hendes Præste Attest haver h' Wulf, efter hans skrivelse af 22 Juli 1745, under No. 221; hendes Barn er blevet hensat til underholdning hos Jacob Nilsen Waal i Krogstad Sogn, samme er 1750 d. 12. novemb. omrent 8 aar gl. navnlig Hans Hansen; hand er siden den tid blevet underholdt hos bemelte Jacob Nilsen Waal, indtil 1753 d. 22 sept. da hand er sat i tienniste hos Oluf Jensen Askerud i Skie sogn, som for den tilkommende tid. Trans til I p. 248.

Doms nr. 197. Anders Gulbrandsen fra Nordrehoug Præstegield, indkom den 16 april 1744 og blev indført som betlende af staader fogden Effter den fra h' Nyrups indkomne underretning af 6. Junj 1744, har hand været hos een huusmand i Hougs annex hvor hand er løbet fra. Af got Roser hand ham icke, og hand er ikke gaaet bort for mangel af noget. Præsten beder derfor at hand i nogen tid maatte blive i tugthuuset.

Doms nr. 261. Michel Truelsen fra Nordrehougs Præstegield blev indført, som betlende ved byens staader fogder d: 9 aug: 1744. Effter Sogne Præsten H' Nyerups skrivelse af 30. ditto er Hand løbet af sit lægd hos Lensmanden Ole Strande, og efftersom Hand er et skarnagtig barn, saa at ingen vil have ham i tieneste, beder Præsten, at Hand maatte blive i Tugthuuset en tiid lang til rættelse og forbedring.

Bliver i Tugthuuset, indtil hand forbedrer sig. Efter ansøgning er hand kommen i tienniste hos M' Hans Keidel 1748 d. 1. Juni, hvor hand bliver, saa lenge hand haver ham forinden (?).

Doms nr. 275. Petter Hansen og Malene Isachsdaatter, begge fra Nordrehoug indkommed med Dom d. 30 Sept. 1744. fordi de som løsgiengere ere blevne angrebne udi Inqvisitionen paa Kongsberg dend 1 Junj sidst ledet og ere derfra blevet hiemsendte til Nordrehoug; siden hvilken tiid de icke, effter anordningen haver søgt at ernære sig saaledes som den befaler. Commissionen besluttede d: 2 Novbr: at de kunde igien Hiemsendes, effterdi de effter Præstens Attest ej have begaaet noget strafværdigt. Og effterdij Hand er Skoemager, og tencker til at omreyse paa sin Profession, saa er det dem blevet betydet, at de effter det til Provsten udgaaede Circulaire brev, skal forsiune sig med Præstens Attest naar Hand vil reyse fra sit hiem, for at søge sit brød. Herom er og Sogne Præsten h' Nyerup blevet tilskrevet d: 6 Nowbr: Udkom d. 3de Novbr. 1744.

Doms nr. 276. Karj Embretsdætter Indkom med Dom fra Nordrehougs Præstegield 1744 d. 30te Sept. fordi Hun haver været en Løsgienger, og uden tieniste. Hendes Doms Act er blevet examineret i Commissionen d: 2 Nowbr: og da det befantes af medfølgende Attester, at Hun, hvor Hun havde været, havde opført sig skikkelig og u:paaklagelig, og det desforuden, formedelst Hendes Alderdom, er hende u:mulig at antage stadig tieniste, saa er Hun af Tugthuuset Dimitteret, effter den straf, som Hun der allerede har udstaet, og udkom d: 3 ditto, dog skal Hun være pligtig, saa lenge Hun er frisk, at arbejde for hendes føde, saa at Hun ikke skal Være det almindelige til tynde. Dette er og blevet Sogne Præsten h' Nyerup tilkiendegivet d: 6te ditto af Directeurerne. Udkom d. 3 Novbr 1744.

Doms nr. 277. Berthe Larsdaatter Grina (?) Indkom til Tugthuuset 1744 d. 30te Sept: med Dom fra Nordrehoug, fordi Hun havde været ledig, og kunde ej bevise, at have søgt tieniste, uden at kunde faae den, Hun fik ingen dom i Commissionen, thi Hun blev syg og døde. Døde d. 16 Octbr. 1744.

Doms nr. 278. Anne Andersdaatt' er fra Nordrehoug indkommen i Tugthuuset 1744 d. 30te Sept. med Dom, fordi Hun var uden tieniste: Hun var sidst til guds=bord 1743 d: 10 Søndag effter Trinitatis i Nordrehoug. Hun reyste derpaa til Kongsberg, for at søge arbejde, hvor Hun, og effter Capellanes h' Wirring i Nordrehoug Hans skrivelse, haver været til Guds bord, effter en Præste attest, som Hun havde tilbage med sig, hvilken h' Wirring haver forlagt. I Kongsberg er Hun udi Inqvisitionen blevet antastet som ledig og er med beviis fra Øfrigheden blevet hensendt til sit hiem i Nordrehoug hvor Hun ej heller haver søgt tieniste, og er for den aarsages skyld, Dømt til Tugthuuset. Men da Hun effter h' Warrings Attest af 4 Septbr: haver aflet 3de u:aegte børn, da skal Hun for denne forseelse være i Tugthuuset i 8te Aar. Hendes tid er expirered 1752 d. 30te Septbr. - rømt 1745 dend 9de Octbr.

Doms nr. 279. Marthe Hansdaatter er med dom indkommen til Tugthuuset 1744 d. 30 Sept: fra Nordrehoug. Hun er Sexten aar gammel, og haver stedse løbet om og betled. I Kongsberg er Hun blevet antasted i Junj Maaned i Inqvisitionen, og er derfra blevet bortsent til Nordrehoug med Øfrighedens beviis. Ved Hendes hiemkomst haver Hun icke heller søgt tieniste, men løbet om og betlet. Effter Præstens h' Warrings Attest af 31te Aug: er Hun meget vankundig, og for at blive oplært i sin børneLærdom haver hun faaet et lægd, hvilket Hun for 2de Aar siden forlod, og tog til betlerstaven. Hun skal være i Tugthuuset, indtil der kand være forhaabning om Hendes forbedring, da Hun skal hiemsendes effter det Kongl: Rescript af 25de Sept: 1744.

Bliver i Huuset indtil hun forbedrer sig, da Hun skal hiemsendes effter det Kongl. Rescript af 25 Sept: 1744.

### Christiania tukthus, fangeprotokoll. Rekke I, nr 2 (1745-1750)

Doms nr. 673. Catarina Erichsdaatter Langebroe af Hoele. Indkom med dom 1750 den 13 Janu: fordi hun haver begaaet leiermaal inden hun er bleven confirmeret. Efter forordning af 2 sept. 1745 skal hun straffes i tugthuuset ½ aar.

Kan udkomme 1750 den 13 Julj. Kom af tugthuset 1750 d. 11 Julii, som var en løs -----.

Doms nr. ? Gulbrand Madtzen, en lidet Dreng fra Ringerige, Indkom 1745 den 23de Junj ved byens staader fogder, effterdi Hand betlede herpaa gaden. Efter Commissionens beslutning af 19de Julii ditto aar skal Præsten, fra hvis Sogn Hand er kommen, tilskrives om nogle maaneder, at han skal lægges i Lægd.

Skal have lægd i Ringerige i det Sogn, hvorfra hand er kommen. Døde 1746 d. 4 Aug. efter en langvarig sygdom.

Doms nr. 551. Lisbet Olsdaatter af Ringerige indkom med dom den 14 aug: 1748, og skal straffes i tugthuuset sin lifs tid, fordi hun haver haft legemlig omgiengelse med egtemanden Christen Selte (?) og hans sør Peder Christensen inden hun er bleven Confirmeret, hun haver og før den tid aflet et uægte barn.

Skal forblive i tugthuuset sin lifs tid. Død 1749 d. 24 aug. efter at hun hafde været idelig syg og sengeliggende siden d. 1 Juni i samme aar.

### Christiania tukthus, fangeprotokoll. Rekke I, nr 3 (1750-1756)

Doms nr. 994 (s. 335): Helge Olsdaatter Olde af Nordrehougs Præstegield, indkom i tugthuuset 1754 dend 16 novembr. fordi hun efter provstens H' Nyrops attest er henfalden til saa sterk fylderie, at hun icke haver kunde dempe hendes syndige lyst paa hendes altergangs dag, for hvilken forargelse hun og er bleven publice absolveret afvigte høst, hun haver og Levet i u:kierlig omgiengelse med hendes Mand, og haver ikke villet forandre hendes onde lefnet ved de hende gifne formaninger, dette alt er og bleven hende ved vidlist over beviist (forts. s. 352-53.)

(s. 352-53): Helge Olsdaatter Olde af Nordrehougs Præstegield; Transport fra pag: 335: dog siden hun haver de mange børn da vil hand modtage hende paa de vilkaar, at hun igien, uden Videre procedur, Remitteris til tugthuuset tilligemed 10 rd: Om hun igien ved sit syndige lefnet skulle blive Meenigheden og sine børn til forargelse. Dette bref tilligemed en Caution for hende at ville betale til tugthuuset 10 rd: af 18 ditto haver ieg forreviist den høye Direction, som tillod at hun maatte udkomme af tugthuuset i slutningen af samme aars febr. maanet, og hendes Mand Knud Povelsen Olde afhentede hende selv dend 28 februarij 1755.

Doms nr. 1042. Knud Olsen Wejen Moen fra Nordrehougs Præstegield, Indkom i tugthuuset 1755, d. 9 aug. efter dom, fordi hand effter Provsten H' Nyrops attest, i meenigheden haver ført et forargeligt og liderlig levnet med fylderie og Letferdighed og er d. 14 oct. sidstleeden udlagt til barnefader, som er hans 3de Lejermaal, har ej heller i mange aar hverken søgt den hellige Nadvere, ej heller til dets deelagtighed kunde admitteris.

Efter Comissionens beslutning af 18 aug. 1755, skal hand forblive i tugthuuset i 6 maaneder. Hands tid expirerer d. 9 febr. 1756. Udkom af huuset samme dag.

Doms nr. 749. Magrete Andersdaatter Balch af Nordre houg indkom med dom 1750 den 1 aug. fordi hun paa adskillige stæder haver begaaet Tyverier. Efter Commissionens beslutning af 31 ditto, skal hun arbejde i tugthuuset i et halft aar, imidlertid skal hun gaa i skoole for at blive undervist i sin Christendom.

Kand udkome 1751 den 1 Feb: imidlertid skal hun gaa flitig i skoole. Døde 1750 d. 29 Sept. efter fire uger sygdom.

Doms nr. 762. Mogens Pettersen af Ringerige indkom med dom fra Ringerige 1750 den 30 Novbr. fordi hand 3de gange er løbet af sin tienniste uden hans hosbondes forevidende. Eftersom hand icke haver været til Confirmation, besluttede Commissionen den 7 Decb. 1750 at hand skal gaae i skoelen indtil hand kand komme til Confirmation.

Kand udkome naar hand efter flitig skolegang er bleven antagen til confirmation. Efter Ole Læsøes underdanigste ansøgning at hand vil besørge Mogens Pettersens undervisning.

Doms nr. 762. Johanne Hansdatter af Ringerige indkom med dom 1750 d. 30 Novbr. fordi hun er løbet af sin tienniste og haver bortstalet et gammelt skiørt og en trøye. Eftersom hun icke haver veret

til Confirmation besluttede Commissionen den 7 Decbr. 1750 at hun skal gaa i skoole, indtil hun kand komme til Confirmation.

Kand udkome naar hun efter flitig skolegang haver været til Confirmation. Siden hun indkom i huset, er hun ved mange timers ugentlige skolegang, blevven undervist i sin saligheds sag, A° 1753 i for-aaret blef hun brugt til at vaske garn og til at blege det.

De to siste sakene er også referert i fangeprotokollen for rekke II, nr 1.

#### Christiania tukthus, fangeprotokoll. Rekke II, nr 1 (1741-1763)

Doms nr. 1074. Johanne HansDaatter af Ringerige. Transport fra pag: 504. Men hun Rømte fra blegeDammen om Natten til den 30 Julij 1753.

H' Green Capellanen til Aggers meenighed anmeldte i skrivelse under 3 Feb. 1756 at hun opholdt Sig i Sørkedalen. See Pag: 659.

Doms nr. 1074. Johanne Hansdatter af Ringerige. Transport af Pag: 609. Thi blev Slots Fogden S' Røed anmodet i skrivelse under 4 Feb: nest efter at lade hende eftersøge, og hun blev ved vagt indbragt til tugthuuset den paafølgende 9 Febr: hvilket blev Tugthus Præsten h' Rind bekiendtgjort ved M' Biørnsted for at søge hende Præpareret til Confirmation.

Udkom af tugthuuset 1756 d: 7 May for at tiltræde tienniste hos S' Christian Schverdrup, efter hans Excellence h' Vice Stadholder Bentzons naadigste tilladelse, dog paa Condition, at hun efter h' Greens gjorde skrifftlige løffte til Confirmations nydelse for ham skulle blive Præpareret.

Doms nr. \_\_\_\_ (s. 612): Hans Hansen, Anne Olsdaatter af Hole Præstegield hendis Søn, Transport fra pag: 100: Nielsen Waal indtil 1753 d: 22 Sept: da hand er sat i tienniste hos Oluf Jensen Ascherud i Skie sogn, som for den tilkomende tid, underholder ham uden byrde for de fattiges Casser i Stiftet og for tugthuuset.

A° 1754 d: 24 febr: Lod sognepRæsten i Krogstad h' F---- mig Vide; at drengen ike var gietefør, og som Oluf Ascherud kunde iche have ham til underholdning uden betaling, betalte tugthuuset til ham 1 rd: for drengens under- // Se p. 665.

(s. 665): Hans Hansen tugthuus Lemmens Anna Olufsdaatter af Hoele Præstegield hendes Søn; Transport fra pag. 612: -holdning fra 23 Sept: 1753 til 23 Martij 1754; Og det blef aftalt, at hand frem-deelis skulle blive hos ham, og holdes til skole gang, siden 1754 dend 4de Xbr leverede hand drengen tilbage, da hand hafde opslidt sine Klæder, og forgivet den læsning, hand havde lært hos Hans forrige pleiefader Jacob Waal; Jeg Resolvede da at tage drengen fra Manden, og sette ham til bemelte Jacob Waal, som nu boer her i byen, som skal have for hans underholdning fra dend 5 Decemb: a: h: og til førstkommede Paaske 3 rd: af tugthuus Cassen, i hvilken tiid hand skal gaa i tugthuus skolen og er af mig blevet overleveret til Skoeholderen sammested.

Hand er bleven leveret i Tugthuuset til sin moder den 28 Martj 1755, men kom i tienniste 24 april nest efter hos h' Capt: Niemann paa Hovi. Kom derfra igien 1757 ved Marketstider.

Doms nr. 994. Helge Olsdatter Olde af Nordrehoug Præstegield (teksten er likelydende med fange-protokollen i rekke I, nr 3, men med ett tillegg): Provsten h' Nyrop i Nordrehoug, haver tilskrevet mig dend 20 Janu: 1755, at det ey kunde være utienlig for Helge Olsdatter, at hun noget forblev i tugthuuset, om det ey Var mere end en Maanet, og blef seet nøye paa fingrene, at saadan tvang kunde blive hende som en Demning, for de u:regierlige Affacter, at de ey saa hastig skulle prædominere.

Doms nr. 1115. Gulbrand Christophersen Gilde af Hole Præstegield i Ringerige, indkom i tugthuuset d. 12 sept. 1756 med dom fordi hand haver ført et Ryggesløs lefnet med Druckenskab, Spil og banden, ej søgt Kircken og Sacramentet, men levet sig selv til beskæmmelse, forødet sine midler, og været andre unge mennesker til forargelse. Den Constitueret foged S' Nachschou formeener udi skrivelse af 10 Septbr: 1756 at hand som er fuld af ondskab og udyd, kunde forblive i tugthuuset sin lifs tiid under skarp opsiun og Disiplin.

Efter M' Biørnstseds anmeldelse af 20. oct. 1756, er hand samme dag bortrømt, fra Seig: Jens Jacobsen som hafde ham tilligemed Hans Reyersen hiemme hos sig i arbeid. Fogden S' Lembach lod ham Levere tilbage i tugthuuset den 23 Novbr: 1756. Rømte igien d: 14de febr: 1757.

(s. 738, 741): Gulbrand Christophersen Gilde. Transport fra pag: 718. Hand blef af mig attraperet paa byens brygge og blef igien indført i Tugthuuset. 1757, dend 6 augusti. Pag 741.

Rømte igien d: 4de Sept: 1757 om aftenen. Udkom igien d: 7 oct: 1757, da hand atter af mig blev attraperet i gl.byen og overleverede til Lensmand Sørmerud som indbragte ham, og derfor fick betaling 32 s. Hand er en 3 ugers tiid forhen bleven efftersøgt paa Linøen, hvor hand opholdt sig, og af Væve-

ren Amund Berg, Claus Baltzer og 4re tugthuus Lemmer anholden, men undvigede fra dem da de holt vagt for ham udenfor en dør, men han gick igennem en anden.

Efftter M' Biørnstsds attest af 26 Novbr: 1757, Rømte hand igien afften nest forhen.

Skal ved døden være bortgangen.

Doms nr. 1116. Lars Olsen Schiørvold af Norderhougs Præstegield i Ringerige, indkom i tugthuuset 1756 den 12 Septbr. med Dom fordi hand haver begaaet løst leyermaal med et uconfirmert qvinde menneske. Udkom af tugthuuset 1757 den 16 April.

Doms nr. 1117. Anders Hendrichsen Weholt af Nordrehoug Præstegield, indkom i tugthuuset d. 12 sept. 1756 med dom, fordi hand har fremdraget et forargeligt lefnet med enken Ragnild Syversdaatt: og icke eftter formaning sig derfra villet endtholde, men udj Løsagtighed med Hende begaaet 2de Lejermaale, samt holt sig fra Sacramente i 4 Aar.

Efftter Resolution den 14 Decb. 175- skal han arbeide i 3 aar. Udkom 1759 den 12 sept.

Doms nr. 1146. Ole Petersen Indkom med Dom 1757 den 28 janu: fra Nordrehoug Præstegield fordi hand icke alleene har frem draget et u:stadigt liv og Levnet, ved at omflække udj andre bøjder, men endog udj Løsagtighed begaaet Leyermaal med uConfirmerede mennesker samt udj værende tiid ikke søgt det høyverdige alterens Sacramente.

Rømte den 22 Febr. 1757 om aftenen da hand ved en lang stage Practicerede sig over den lille træbygning.

Doms nr. 1428. Ole Biørnsen af Ringerige indkom med dom i tugthuuset 1761 d. 16 Febr: fordi hand haver levet et uforligeligt og et u:kierligt Egteskab med sin huustrue Karen Hansdaatter.

Formedelst fogden S' Lembachs forbøn til Excellencen, er hans udkomst naadigst bleven accorderet, og hand udkom 1761 d. 25 febr.

Doms nr. 1465. Anne Thomasdaatter af Nordrehoug er vel dømt til tugthuuset 1760 d: 19 april for begangne u:troeskab i sin tienneste h' Major Selmer, men efterdi Majoren intercederede for hende i skrivelse under 2 Junij 1760, Saa er det naadigst bleven accorderet at hun for at indføres maae derfra være befriet.

Formedelst h' Major Selmers forbøn i skrivelse under 2 Junij 1760 Og fogden Lembachs i dette under 23 Novb: 1761 fick hun Pardon og rejste tilbage med Manden som da indbragte hende, for Passet under 28 Novbr. 1761.

Doms nr. 1538. Juditha Hansdaatter Indkom fra Ringerige med Dom 1762 den 29 Julj fordi hun i Løsagtighed og forjnden sin Confirmation har avlet 2 børn. Tilmeldet h' Brun samme dato.

Forbliver i tugthuuset i 2 aar. Expirerer 1764 den 29. Julj. Conf: første og været til guds bord anden Søndag efter paaske 1763 eftter h' Bruns anmeldelse af 18 april -. a. Udkom den 29de Julii 1764.

### **Christiania tukthus, fangeprotokoll. Rekke II, nr 2**

Doms nr. 1603. Siri Olsdaatter Snoerods Eje indkom 1763 den 25de Novembr: fra Ringerige fordi hun udi u:tugt haver begaaet 2<sup>de</sup> Lejermaale. Forbliver i tugthuuset 2 aar. Expirerer 1765 den 25 Novbr.

Doms nr. 1603. Marthe Knudsdaatter Rachestad Hougen indkom 1763 d. 25 Novb. for begangne 2<sup>de</sup> Lejermaale, det eene med en u:Confirmert. Med hende fulgte Prousten H' Nyrops attest, dat: Nordre Houg d. 21 Novb. 1763, hvorudi anmeldes at Truls Tomesen hafde same dag forlanget at blive fæstet med hende. Udkom d. 24 Xbr efter Commissionens av DHH' Direct. approberede beslutning.

Doms nr. 1603. Kirsti Christensdaatter indkom 1763 den 25de Novb: med dom fra Ringerige, fordi hun i sin Enkestand haver begaaet 2de Lejermaale med en gift Mand. Død d. 2 Junij 1764.

Doms nr. 1603. Maria Syversdaatter indkom med dom fra Ringerige den 26 Novbr: 1763 fordi hun har begaaet Lejermaal med en u:Confirmert. Forbliver ½ aar.

Expirerer 1764 den 26 May. Udkom d. 29 May 1764.

Doms nr. 1603. Methe Jonsdaatter Susserud, kom samme tiid med Dom fra Ringerige, for begangen Lejermaal. Forbliver ½ aar. Expirerer 1764 den 26 May. Udkom d. 29 May 1764.

Doms nr. 1647. Lars Jonsøn Indkom den 23<sup>d</sup> Aug. 1764 fra Nordrehoug paa Ringerige, efter H' Cammer Herre von Storms Resolution, paa een fra Fogden Lembak til Derectionen indkomne Klage, at

hand, i stæden for at andtage Tieneste i Bøyden, heller vil gaae som Daglønner hos Bonden ved hans gaarsbrug og derfor at tage dagPenge.

Udkom den 22de Octobr. 1764 efter Directionens Resolution af den 20de Ejusdem.

Doms nr. 1652. Anne Hansdaatter Baals Indkom dend 5 Septemb. 1764 fra Ringerige med Dom, tillige med Een hendes Datter Sara Gundersdatter, efter hvilken Dom hun for 2de leyermale, og hvor af det Eene med een u:Confirmeret Persohn er begaaet, er tilfunden at arbeide i Tugthuuset udj 6 maaneder, eller og i saa lang tid, som Directionen efter omstendighederne for got befindet. Datteren, om endskiønt ingen Dom er fældet over hende for nogen slags forseelse, forbliver dog icke des mindre hos Moderen indtil videre efter H' Cammer Herre Storms mundtlige ordre.

Daatteren Sara Gundersdaatter blev, efter Præsten H' Bruuns anmeldelse, Confirmeret i Tugthuus Kirken Dom. 18de P: Trinit: -

Anne HansDaatter Baals Døde den 27<sup>de</sup> Decemb: 1764.

Sara Gundersdatter udkommen den 24 Aug. 1765.

Doms nr. 1779. Peter Bartholomeusen indkom d. 24de April 1766 med dom fra Ringerige for Liderlig og RøgesLøs opførsel, forbliver indtil saa lang tid de h: hrr: directeurer det for godt befinder –

Ifølge T: S: Kammerherre og Stiftsbevalgs Mand von Storms ordre af 5te May 1766 Løsladt imod herr Major v: Kreftings Caution som dommen Vedtog.

Doms nr. 1949. Jacob Hengsle eller Kasted Indkom den 20 Augustj 1768 fra Ringerige med Dom for Liddelighed drik og Spill, at forblive saalænge DHH' Directeurer Fastsetter.

Udkom den 29de Nobr. 1768 efter Gehejme Raad von Storms Mundtlige Ordre.

Doms nr. 2112. Lars Larssen Helglands Eye, fra Ringerige, indkom d. 20d Augustj 1770, med Dom for gienstridighed mod sin Moder, og omløben i Sognet med Onskab og fortrædelighed mod andre Folk, samt efter befindende og Fogden Dorphs Brev, er Hand ey ved sin Fulde Fornuft. Forbliver saalænge De Høye Herrer Directeurer fastsetter. Død d: 26 April 1771.

Doms nr. 2141. Ole Olsen Lindemann, Indkom den 31te Januarj 1771 fra Ringerige med Dom, fordi hand er en saadan Persohn, som icke endten har nogen Lovlig handtering, eller har været forsynet med Pass fra Sverig og hen (?) hid til Landet, men Omflacket fra et til Andet Stæd; og brugt adskillige for Ungdommen Onde Exempeler, samt ey søgt Alterens Sacramente paa over 6 Aar. Forbliver saalænge De høye Herrer Directeurer fastsetter.

Efter Commissionens beslutning af 4de Martj 1771, skal han strax udlades for at befordres til sit Føde Land Sverig.

Doms nr. 2159. Daniel Olsen Indkom fra Ringerige den 27<sup>d</sup> Maij 1771 med Dom for slet Opførsel i sin Tieneste hos S' Moss, hvilken hand til sidst gandske har forladt, uden dertil at have Aarsag. Forbliver saa Længe De Høye Herrer Directeurer for godt befinder. Udkom den 4 Junij 1771.

Doms nr. 2179. Lars Seberg Indkom den 15<sup>d</sup> augusti 1771 fra Ringerige med H' Fogden Dorffes Billiet, da Hand fra fogden Wølner efter Medfulgte Pass var didsendl for Omløben og Betlerie i Walders Fogderie.

Efter Comissionens Beslutning den 14de Octobr: 1771, udkom Hand samme dag, for at forføye sig, til sit Fædrene Land Sverrig.

Doms nr. 2217. Iver Olsen Indkom den 21de Decembr 1771 fra Ringerige, fordi Hand der er blevet greben som en Fremmed Pasløs, og omflacket fra en til anden Bøygd, samt forøvet utiladelig og Lovstridig Levnet. Forbliver saa Længe De Høye Herrer Directeurer finder for godt.

I Følge Commissionens beslutning forbliver hand til hand er Confirmeret, og da udlades. Rømt den 19 april 1772. Blev igjen Indbragt den 23 ditto med Lensmanden i Lier Præstegield Mons' Schultzes Forrætnings og Fogden Lembachs Pass, som Dommen N° 2217 vedlagt. Rømt igjen d. 13<sup>d</sup> Julij 1772.

Doms nr. 2262. Colbiørn Michelsen Indkom den 9de Augustij 1772 fra Ringerige, da Hand der er attraperet uden Pass, og derfore som en Løsgjænger og en publico skadelig Persohn andseet. At forblive saa Længe Commissionen med De Høye Herrer Directeurs Approbation for got Befinder.

I Comissionen den 7 Septembr. 1772 blev Resolveret at Hand skal forblive i 2de Maaneder fra andkomstens dato. Udk. den 9 Octobr. 1772.

Doms nr. 2536. Lars Lagesen Roverud indkom fra Ringerige med UnderRæts Dom den 19de Janu: 1775, for Løsgjængerie og videre, at forblive saa Længe Directionen for godt befinder. Efter Comissionens beslutning den 5te Juli 1775, skal hand forblive i 2 Maaneder. Expirerer 19de Augusti 1775. Udkom same tiid.

Doms nr. 2556. Karie Ørjansdatter indkom fra Nordrehoug paa Ringerige den 30te Sept. 1775 med UnderRætsDom for mistænkt i et Tyverie, at forblive i 2 aar. Expirerer 30te Sept: 1777 med en ansøgning den 1 Sept: 1777. Er udkomet den 10de Sept: næst efter.

Doms nr. 2729. Sirie Olsdatter fød i Nordrehougs Præstegield paa Ringerige 22 aar gl: indkom med underRæts Dom fra Agers Sogn for løsgjængerie, og medbragte hendes vægte Barn  $\frac{3}{4}$  aar gl: Efter Directionens beslutning af 3 Dec: 1776 skal hun forbl: 1 aar. Expirerer d. 1 Dec: 1777. Død d: 6 aug: 1777.

Doms nr. 2757. Olia Christophersdatter fød ved Hønlefossen paa Ringerige 23 aar gl: indkom den 25 janv: 1777 med Dom for Løsgjængerie. Efter beslutning i Commissionen den 17de Febr. 1777 skal hun forblive til Paaske 1778.

Expirerer til Paaske 1778. Udkom den 24de janv: efter Directionens Resolution paa Ansøgningen som er Dommen vedlagt.

Doms nr. 2895. Olaug Andersdatter indkom fra Ringeriget den 18<sup>de</sup> Maj 1778 med Dom for 3<sup>de</sup> leyer-maal, at forblive i 6 aar. Expir: den 18 Maij 1784. Død d. 21d juli 1782.

Doms nr. 2896. Ragnild Andersdatter indkom fra Ringeriget den 18<sup>de</sup> Maj 1778 med Dom for 2<sup>de</sup> leyer-maal og afholdt sig fra Sacramentet. Efter beslutning i Comissionen den 1te juli 1778 skal hun forbl: 2 aar. Expirerer den 18 Maij 1780. Udkom den expir: Tiid.

#### Christiania tukthus, konfirmerte 1758-1828

- |                  |   |
|------------------|---|
| 1-10-1758.       | Lars Erichsen fra Ringerige, 1 aar.   |
| 29-3-1761.       | Ole Engelbret Borgesen, han har hverken fader eller moder, er fød paa Ringerige Skiertorsdag 1746, men er nu hos Præsten til tugthuuset, Hr. Frid: Christ: Bruun, 15 aar. |
| 10-4-1763.       | Mallene Jørgensdatter fød paa Ringerige, 25 aar.  |
| 10-4-1763.       | Juditha Hansdatter fød paa Ringerige, 29 aar.   |
| 14-10-1764.      | Sara Gundersdatter fød paa Ringerige, 17 aar.   |
| 16-7-1775.       | Lars Lagesøn fra Ringeriget, 16 aar.  |
| 28-9-1783.       | Anders Knudsen fra Ringerige, 21 aar.   |
| XIXna p.Tri 1793 | Ole Nilsen - Ringerige,   |
| XIXna p.Tri 1793 | Karen Olsdr. - Ringerige,   |

#### Christiania tukthus, konfirmerte 1865-1876

- |            |  |
|------------|--|
| 3-12-1865. | F.no: 98 Engebret Jørgensen, Alder 16 1/4, født paa Hole præstegield paa Ringerige, d. 15 mai 1849, døbt 22 juli s. A.<br>Forældre: Inderst Jørgen Gulbrandsen og hustru Kirsti Christiansdatter, Hunstad Eiet. Christendomskundskab og Flid m. v.: Meget god Kundskab og Forhold. |
| 10-6-1867. | F.no: 159. Oline Pedersdatter, Alder 21, født i Norderhov 10-7-46, døbt 9-8 s. A.<br>Forældre: Pige Anne Eriksdatter Gaardhammereje og Ungkarl Peder Olias Traaby (?) God Christendomskundskab og Flid.  |

#### Christiania tukthus, døde og begravede 1758-1828

- |             |  |
|-------------|--|
| 26-12-1764. | Anna Hansdatter Baals fra Ringerige, og blev der begraven, 30-12-1764.         |
| 8-1-1765.   | Catharina Erichsdatter fra Ringerige, og blev der begraven, 13-1-1765.         |
| 6-4-1771.   | Lars Larsen fra Ringerige som blev paa Tugthuuset begraven, 39 aar, 28-4-1771. |
| 31-5-1774.  | Anne Olsd: Ringerige, gl: 65 aar (datoen er sannsynlig begravelsen).           |
| 15-5-1790.  | Gulbrand ?(Rustand)? f. Ringeriget, 52, begravet, 16-5-1790.                   |
| 9-9-1810.   | Bjørn Guttormsen af Ringeriget, 30 aar (datoen er sannsynlig begravelsen).     |
| 3-1-1813.   | Tugthuusbarn Poul Olsen af Nordrehoug, 57 dage (datoen er trolig begravelsen). |

### Christiania tukthus, døde og begravede 1865-1879

4-5-1857. Inger Nilsdatter, ugift, Forbrydelse § 234, 27 aar, Hjemsted Ringerige, Nervefeber.

### Christiania tukthus, sjeleregister 1857-1866

fange nr. 164. Erik Karlsen fra Ringerige, 50 år. Falskneri, 2 år. Indk. 14-6-56. Udg. 3-2-57 (til bodesfengselet). Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: Læser slet, ringe kristendomskundskab. Ved Udtrædelsen: Læser nogenlunde godt, ikke synderlig kristendoms kundskab.

fange nr. 119. Asle Hansen fra Ringerige, 54 år. Ulovligt samleje, 8 mnd. Indk. 11-5-57. Udg. 23-9. Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: Læser nogenlunde godt, temmelig uvidende. Ved Udtrædelsen: Ingen mærkelig fremgang. Anm.: Bøjelig og meget blød, men vistnok uden viljekraft til at tilegne sig sandheden.

fange nr. 39. Tron Tronsen fra Ådalens prgield, 34 år. Tyveri, 2 år. Indk. 16-12-61 (13/12). Udg. 20-1-62 (i bodesf.). Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: Læser ikke godt, uvidende. Ved Udtrædelsen: Ingen fremgang. Anm.: Sløv, men ej uden lyst til sandheden.

fange nr. 35. Anders Andersen Opsal fra Hole prgld. (svensk), 42 år. Grovt tyveri, 4 år. Indk. 24-3-62 (21-3). Udg. 25-4-. Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: Læser ikke godt, uvidende. Ved Udtrædelsen: lidet fremgang. Anm.: Fortalte på mit spørgsmål, om han tilhørte noget andet kirkesamfund, at han havde altid holdt sig til kirken, heller ikke havde han veret af "Thranekara". Forvirret i kundskaben.

fange nr. 146. Nils Stixrud, gaardbruger Ringerige, 45 Aar. Falsk 2 1/12 Aar. Indk. 12-10-63, udg. 17-11-63. Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: Læser godt, vel oplyst. Ved Udtrædelsen: Megen fremgang. Anm.: Særdeles flittig og opmerksom. Har stor Selvtillid og synes særdeles tilfreds med sig selv.

fange nr. 58. Erik Gr(anum?) fra Nordrehoug, 36 aar. 2 g(ang)s Tvy, 1 Aar. Indk. 27-10-(64). Udg. 3-11-. Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: Læser godt, ikke uplyst. Ved Udtrædelsen: God Fremgang. Anm.: Ferm (?) og flink paa Skolen.

fange nr. 9. Anders Braaten fra Nordrehoug, 40 år. 2 g(ang)s Tvy, 7 mnd. Indk. 1-11-(64). Udg. 10-11. Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: Læser hakket, uvidende. Til Bodesfængslet.

fange nr. 141. Lars Christofersen, Ringerige, 35 aar. Cr. Lov C. 21. § 1 og 6, 3 ½ aar. Indk. 2-2-. Udg. 14-3-65. Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: Læser godt, ikke uplyst. Ved Udtrædelsen: God Fremgang. Anm.: Flink, men uden indre liv.

fange nr. 98. Ingebrigt Jørgensen fra Hole, 16 aar. 1ste g(ang)s tyv, 7 mnd. Ink. 27-5-(64). Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: læser taaleligt, uvidende. Ved Udtrædelsen: læser godt, noksaa godt oplyst i Børnelærdom. Anm.: Confirmert.

fange nr. 73. Jens Eriksen fra Hønefos, 48 aar. Tyveri, 6 Mndr. Indk. 8-1-66. Udg. 19-2-66. Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: læser udmærket godt, uvidende. Ved Udtrædelsen: læser ud. godt, kan Catechismen, nogenlunde oplyst i Gr.sandhet (?) Anm.: opmærksom.

### Christiania tukthus, sjeleregister 1857-1870

fange nr. 119. Hanna Pedersdatter fra Ringerike, 23 ½ år. Tyveri, 6 Mdr. Indk. 22-11-56. Udg. 21-4-57. Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: Læser godt, lidet kristendomskundskab. Ved Udtrædelsen: Små fremskrift. Anm.: Uden tilegnelse af hvad hun har lært, og ikke synderlig modtagelig.

fange nr. 15. Anne Marie Andersdatter fra Ringerike (f. i Kristiania), 35 ½ år. Medvider i Tyveri, 7 år. Indk. 15-7-57( i --- 18-8-). Udg. 21-12 -. Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: Læser godt, temmelig gode kundskaber. Ved Udtrædelsen: Fremgang. Har senere bevist sig at være i højeste måde lidenskabelig og fuldkommen ubodfærdig. Anm.: Intet ufordelagtig indtryk, efter at have gjennemgået en langvarig med anfall af galskab ledsaget sygdom, synes hendes åndsevner at have tabt sig, og

hun selv at søge (?) en mod ordet, som dog senere igjen har måtte vige for begjærlighed efter at .....

fange nr. 91. Inger Mari Knudsdatter fra Norderhoug, 24 år. Tyveri, 6 1/12 år. Indk. 26-10-53 (i skolen 8-9-57). Udg. 16-10 -. Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: Ikke synderlig oplyst. Ved Udtrædelsen: Fremgang. Anm.: Dybt bøjet over sin synd, men vistnok end mere over sin sørgelige stilling, af yderst heftigt og fornærmetligt gemyt, dog i kamp mod sig selv.

fange nr. 81. Ragnhild Eriksdatter Grønvold fra Hole (Ringerike), 46 1/2 år. Indbrudstyveri, 7 år. Indk 7-2-62. Udg. 6-5-. Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: Kan neppe læse, meget uvidende. Ved Udtrædelsen: Så godt som ingen fremgang. Anm.: Meget trossig og uvillig, men dog altid færdig med sin tak for undervisningen.

fange nr. 35. Birgit Dokka fra Nordrhaug, 23 år. Barnemord, 6 1/12 år. Indk. 25-10-63. Udg. 7-12-63. Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: Læser ret godt, ikke uoplyst. Ved Udtrædelsen: God Fremgang. Anm.: Tager sig Tinget ret let. Intet ydre Tegn paa Anger.

fange nr. 159. Oline Pedersdr. fra Ringerike, 16 Aar. Forsøg paa Mord, 4 Aar. Indk. 15-2-64. Udg. 6-6-67. Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: Læser daarligt, uvidende. Ved Udtrædelsen: Kan Katekismen, nogenlunde oplyst. Anm.: Konfirmeret 10-6-67.

fange nr. 51. Gunhild Andersdatter fra Hønefos, 26 Aar. Bedrag, 8 Mnd. Indk. 11-5-66. Udg. 2-7-66. Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: Læser meget godt, godt oplyst. Ved Udtrædelsen: læser meget godt, godt oplyst. Anm.: meget opmærksom.

fange nr. 120. Inger Marie Johnsdatter fra Viker, 22 Aar. Barnemord, 9 aar 1 mnd. Indk. 18-3-67. Udg. 2-5-67. Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: læser meget godt, nogenlunde oplyst. Ved Udtrædelsen: kan Katekismen, godt oplyst. Anm.: Flittig og opmærksom.

fange nr. 92. Anne Johannesdatter fra Hole, 26 ½ aar. Barnemord 10 aar. Indk. 3-7-67. Udg. 27-9-67. Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: læser meget godt, godt oplyst. Ved Udtrædelsen: kan katekismen meget godt, oplyst. Anm.: Flittig og opmerksom.

fange nr. 46. Marthe Marie Syversdatter fra Hønefos, 22 Aar. Tyveri, 2 Aar. Indk. 3-2-68. Udg. 25-3-68. Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: læser nogenlunde, lidet oplyst. Ved Udtrædelsen: kan Katekismen nogenlunde, lidet oplyst. Anm.: Nogenlunde flittig og opmærksom.

fange nr. 2. Ane Hansen fra Ringerike, 25 Aar. Tyveri, 9 Måneder. Indk. 16-5-68. Udg. 14-9-68. Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: læser godt, ganske godt oplyst. Ved Udtrædelsen: God Kundskab, men synes at være et egensindigt Væsen.

fange nr. 31. Karen Evensdatter fra Heole (!), 57 aar. Tyveri, 3 aar. Indk. 27-9-69. Udg. 1-12-69. Læseferdighed m. V. ved Indtrædelsen: Synes nogenlunde oplyst. Ved Udtrædelsen: Kan sin katekisme godt. Anm.: En flittig, snil, gammel kone med tilsyneladende Alvor og Oprigtighed.

# Var bøndene på Hønen i Norderhov av Dyre Sevaldssons ætt?

av Sten Høyendahl

I Norderhov prestearkiv finnes rundt 30 dokumenter fra 1500- og 1600-tallet som i liten grad er kjent på Ringerike.<sup>1</sup> I ett av disse er det inntatt en tvistesak om Korsdalen ved Ask fra 1633. Her blir det gjengitt mange vitneutsagn med personopplysninger, og det er også tatt inn avskrifter av dokumenter fra 1400-årene. Vi hører om en gammel kvinne, Gro Toraldsdatter fra Bjørke, som i 1590-årene hadde fortalt om Alv på Ask. Denne Alv må ha levd på 1400-tallet, og mye tyder på at han tilhørte slekten som i dag kalles Dyre Sevaldssons ætt eller Lunner-ætten. Kildematerialet fra 1400- og 1500-årene er gjennomgående magert, og disse vitneutsagnene kan bidra til å utfylle vår viden om folk og eiendomsforhold i denne perioden.

## Bønder mot presteskap

Vi skal se på et rettsreferat av 24. april 1655 om en åstedstvist om Busund, Dal, Sandene og Korsdalen.<sup>2</sup> Her hadde herr Malte Christensson, sogneprest på Norderhov, innstevnet Hans Eggertssøn Stockfleth, borgermester i Christiania, og Mads Sørenssøn Kinch, borger på Bragernes. De to hadde ifølge herr Malte drevet tømmerhogst på prestebolts eiendeler. Presten ba dem også framvise sine adkomstbrev til to sager i Sørgefoss på østsiden av elva, og dokumentere hvor langt deres eiendeler strakte seg.<sup>3</sup> Hans Eggertssøn og Mads Kinch var representert av sine fullmektiger, sagfogden Nils Rasmussen og Erik Christoffersen Hesselberg, men de fant ingen grunn til å legge fram slike brev.

Herr Malte framla i retten en dom av 20. november 1633 på Hønen tingstue om Korsdalen eller Korsmarka.<sup>4</sup> Dette rettsreferatet fra 1633 er i sin helhet skrevet inn i 1655-referatet. Norderhov prestebol hadde i 1633 innstevnet Torger Hønen og Gunder Klekken som hadde hogd tømmer i Korsdalen, *Schougen till Største Ødeleggelse och wpligt*. Jens Nielssøn var sorenskriver, og i lagretten satt Gudbrand Oppen, Anfinn Ve, Torbjørn Follum, Guttorm Veien, Truls Sørum og Solve Veme. Herr Villum Andersøn var på denne tiden sogneprest i Norderhov. Han hadde rundt 1625 overtatt embetet ved forgjengeren Christen Hermanssøns død.<sup>5</sup>

Vi får vite at Torger Hønen var sønn av Truls Hønen, og far og sønn kan da plasseres på Østre Hønen ved Norderhov kirke. Torger overtok farsgården rundt 1615 og drev den til sin død. I 1633 var han trolig i femtiårene. Han hadde tre barn: Gunder Torgersen Gagnum i Norderhov, Truls Torgersen Trøttersrud i Haug<sup>6</sup> og Lisbet Torgersdatter, som var gift med Nils Olsen på Bragernes. Torger Hønen skattet aldri for fast eiendom. Han døde kort etter rettssaken, da det

<sup>1</sup> Originaldokumentene i Norderhov prestearkiv (Nh pr.arkiv) lå tidligere på Statsarkivet i Oslo, men rundt 1990 ble de fleste overført til Statsarkivet på Kongsberg (SAK). Et fåtall såkalt uregistrerte dokumenter ligger i Riksarkivet (NRA), registrert under Oslo bispestol (OB). I slutten av 1960-årene ble samtlige dokumenter innlånt til det daværende Norsk Historisk Kjeldeskriftinstitutt og skrevet av. Avskriftene oppbevares i Kjeldeskriftavdelingen (KSA) på Riksarkivet, og er der registrert som innlånte diplom.

<sup>2</sup> SAK, Nh pr.arkiv, Diverse, pakkesak 1, dipl. av 24. april 1655, Dal i Norderhov, orig. på papir.

<sup>3</sup> I 1627 ble Mads Kinch ved en hjemtingsdom av sorenskriver og tolv lagrettemenn tilkjent to sager i Sørgefoss, men referatet er ikke oppbevart.

<sup>4</sup> Navnene Korsdalen og Korsmarka brukes om hverandre i 1633-saken. Betegnelsen Korsmarka er for lengst gått ut av daglig tale.

<sup>5</sup> "Norsk Prestehistorie". Et prosjekt fra Norsk Slektshistorisk Forening, jf [www.genealogi.no](http://www.genealogi.no)

<sup>6</sup> I 1664 var Gunder Gagnum 53 år og Truls Trøttersrud 50 år gammel, jf NRA, Rentekammeret (RK), Hadeland prosti, Norderhov prestegjeld, manntall 1664.

27. september 1634 ble skiftet etter ham og hans kone. Av tingbokinnførsler i 1653 og 1658 ser vi at Torger i april 1634 hadde gjort makeskifte med Gudbrand Oppen om jordparter som ikke var nevnt i skiftebrevet. Gudbrand hadde da fått 10 lispund i Trøttersrud og 10 lispund i en av Setrang-gårdene i Haug.<sup>7</sup>

Truls Hønen var i 1610 med på å forsegle allmuens hyllingsdokument til kroningen av Christian IV, og hans segl har en innskrift der farsnavnet begynner med HAN,<sup>8</sup> åpenbart Hansen. I et annet dokument i Norderhov prestearkiv fra 1575, finner vi lagrettemennene Hans Hønen, *Osthe* Hønen og *Eude* Hønen.<sup>9</sup> Sistnevnte er uten tvil identisk med Auen Torgersen på Hønen i Ullerålfjerdingen, og Aaste Hønen vet vi bodde på Vestre Hønen ved Norderhov kirke. Da er det overveiende sannsynlig at Hans Hønen holdt til på den tredje Hønen-gården, Østre Hønen, og at han var Truls' far.

Den andre innstevnte, Gunder Andersen, brukte senest fra 1620-årene Vestre Klekken i Haug. I 1633 var han trolig rundt førti år gammel, og han befant seg et godt stykke hjemmefra da han begynte å hogge ut i Korsdalen. Gunder sees ikke med jordeiendom før i 1641, da han står med 5 lispund odelsgods og en betydelig andel pantegods, 31 lispund, i Vestre Klekken. I tillegg hadde han 5 ½ settinger odelsgods i Hønen i Ullerålfjerdingen.<sup>10</sup> Gunder var første gang gift med Ingrid Alvsdatter,<sup>11</sup> og på tinget i 1652 opplyste han at han hadde giftet seg vel førti år tidligere.<sup>12</sup> Samtidig framkom det at han var bror av Paal Andersen på Nordre Løken i Haug, som fra 1624 er oppført med 3 settinger i en Hønen-gård,<sup>13</sup> trolig i Ullerålfjerdingen. Brødrene var sannsynligvis sønner av Anders Klekken, som i 1615 hadde 5 lispund i Vekkern øde i Hole<sup>14</sup> - en part som Paal Løken står med senest fra 1624. I 1612 hadde begge Klekken-gårdene i Haug en oppsitter ved navn Anders,<sup>15</sup> men det er etter alt å dømme Anders på Vestre Klekken som var far til Gunder Klekken og Paal Løken.

### Prestebolts vitner

Fogden Knud Andersson førte saken for prestebolten, og la fram et brev med gamle menns vitneprov som var tatt opp tidligere på sommeren. Ole Bjørke kunne ikke huske at noen hadde hatt tømmerdrift i Korsdalen de siste førti årene, men Hønen-folket hadde årlig samlet løv med prestens samtykke. Herr Villum hadde en gang tidligere latt stevne Torger og Gunder for retten, men om de var blitt forlikt, visste han ikke.

<sup>7</sup> SAK, Ringerike og Hallingdal sorenskriveri (RH sskr), tingbok 1, fol. 41 B, og tingbok 2, fol. 60 B.

<sup>8</sup> NRA, Kongehusets og rigets arkiv, prins Christians hylling, fullmakt av 14. mai 1610 fra allmuen på Ringerike. Seglavtegning i KSA.

<sup>9</sup> NRA, OB, Nh pr.arkiv, vidisse av 4. des. 1575, original på folioark med to segl med brev av 17. sept. 1575, Norderhov.

<sup>10</sup> NRA, Stattholderarkivet, D IX pk 18, Buskerud og Hallingdal fogderi, odelsjordebok 1641. Gunder Klekken hadde 25. august 1635 pantet til seg 35 lispund i Klekken for 200 riksdaler av den godsrike Simen Nilsen Fet i Hafslø i Sogn, som i 1632 var blitt avsatt som fogd. Gunder hadde 1. mars 1640 kjøpt 5 lispund av Marte Olsdatter Varlo i Eiker for 24 riksdaler, jf SAK, RH sskr, skifteprotokoll 1, fol. 41. Parten fra Marte Varlo er åpenbart den som i 1641 ble kalt hans odelsgods, men den kan ha vært byttet odel mot odel.

<sup>11</sup> SAK, RH sskr, skifteprotokoll 1, fol. 42.

<sup>12</sup> ibid., tingbok 1, fol 33. Ole E. Yttri stiller seg skeptisk til Gunder Klekkens opplysning i 1652 om at han hadde vært gift vel førti år, altså rundt 1612. I 1664 sies Gunder å være 70 år gammel, og av hans tre barn i første ekteskap kjenner vi alderen noenlunde på Alv Gundersen, som skal være født rundt 1626. Gunder ser heller ikke ut til å ha overtatt Klekken før tidlig i 1620-årene, og trolig er ekteskapet inngått noe senere enn det han hevder.

<sup>13</sup> NRA, Stattholderarkivet, D IX pk 8, Buskerud fogderi, odelsjordebok 1624.

<sup>14</sup> NRA, Danske Kanselli, skap 9, pk 351A, Hadelands fogderi, odelsjordebok 1615.

<sup>15</sup> NRA, RK, lensregnskap Akershus len, Hadelands fogderi, legg 31.3, landskatt mikkelsmess 1612.

Simen Veholt fortalte at han og hans far Bjørn Veholt, som da bodde på Trøgstad, rundt førti år tidligere hadde dratt ut i Korsdalen for å hente never. På hjemveien, *J Sanddenn*, hadde de møtt herr Hans Pederssøn, som var sogneprest i Norderhov fram til 1594. Herr Hans ville vite hvor de hadde tatt neveren, og Bjørn hadde svart at han ikke visste annet enn at han selv var en av eierne i Korsdalen.

Reier Gunnerud i Vestre Bærum var så gammel at hans sambygdinger Ole Berger og Erik Tandberg hadde måttet ta opp vitneprov i hans hus. Han hadde i sin ungdom vært til oppfostring hos Per Sørum, og fortalte at fosterfaren med presten og Nils Norderhovs tillatelse hadde brukt Korsmarka både til skoghogst og løvsanking. Reier hadde bodd atten år på Sørum, og husket fra sin oppvekst ikke annet enn at området tilhørte presten, *dend tid Her Peder Clementsenn och vnder Nørdrog*. Om herr Peder vet vi at han var sogneprest i årene 1557-1561,<sup>16</sup> og at Hans Pederssøn senest i 1575 hadde overtatt embetet. Per Sørum, Reiers fosterfar, var lagrettemann i 1575.<sup>17</sup> Han kan ha vært identisk med Per Erlendsen, som 16. april 1574 kjøpte en søsterpart på 3 settinger i ødegården Tveiten av Ole Gjestsen. Transaksjonen ble foretatt på Sørum i Strandfjerdingen.<sup>18</sup>

Jens Li var en gang blitt bedt til bords på Norderhov prestegård av Marte (Margrete) Lagesdatter, og under måltidet kom Truls Hønen inn og ba henne om lov til å bryte noe løv i Korsdalen. *Der Siges vell at ieg vell selff Haffuer Eignedeller der Jnde*, hadde Truls sagt, men han ville likevel be presteenken om tillatelse. Jens fortalte også at Truls var far til den innstevnte Torger Hønen. Det neste vitnet, Børger Johansen på Ringerike,<sup>19</sup> hadde fem-seks år tidligere hørt at Torger og Tore på Hønen hadde bedt herr Christen om lov til å hogge i Korsmarka. Marte Lagesdatter hadde i 1610 inngått ekteskap med Niels Knudssøn, sogneprest på Norderhov mellom 1609 og 1619. Hun hadde tidligere vært gift med Peder Christenssøn, fogd i Buskerud, som døde i august 1609.<sup>20</sup> Ettersom det var Marte som inngikk avtale med Truls Hønen kunne man tro at herr Niels var død, men Truls døde etter alt å dømme noen år før presten. Trolig var herr Niels borte i ett eller annet ærend.

Fogden innla nå et provsbrev utstedt 24. mars 1629 med egen hånd av Henrik Hermanssøn på Nes på Hedemarken. Henrik var bror av herr Christen Hermanssøn, den forrige sognepresten, og hadde i 1620-årene fungert som brorens fullmektig. Han kunne fortelle at broren i likhet med sine forgjengere alltid hadde hatt hogst og havn i området. Henrik viste til et gammelt pergamentbrev med hengende segl som uttrykkelig forklarte at Sanden og Dalsmark lå mellom to elver, fra Busund til den vestre elva. Noen hadde forsøkt å drive hogst her, men broren hadde grepet inn og ved enkelte anledninger beslaglagt tømmeret.

### Gamle brev legges fram

For å dokumentere prestebolts rett til Korsdalen framla fogden nå tre pergamentbrev fra 1400-tallet og ett brev på papir fra 1517. Pergamentbrevene er i ettertid gått tapt, men er inntatt i rettsreferatet fra 1655. De er ikke med i Diplomatarium Norvegicum, og gjengis derfor her til tross for at det kan påvises svakheter ved transkripsjonen. Autensiteten kan dessuten

<sup>16</sup> Av ett rettsreferat ser vi at herr Peders enke het Jorun Karlsdatter og fortsatt levde i 1595, jf SAK, Nh pr.arkiv, Dokumenter, pakke 23, dipl. av 5. juli 1620, Gussgarden, orig. på papir.

<sup>17</sup> Se note 9.

<sup>18</sup> NRA, KSA, innl. dipl. av 16. april 1574, Sørum i Strandfjerdingen, orig. på pergament med to avfalte segl. Tre menn bevitnet ellers 2. mars 1553 at Per Erlendsen hadde kjøpt 3 øresbol i Tveiten på Tyrstrand av Truls Jonson, jf Diplomatarium Norvegicum (DN) VI, nr 777.

<sup>19</sup> Børger Johansen var åpenbart identisk med mannen av samme navn som brukte Midtre Gomnes i Hole, jf Bakke (2006), s. 867.

<sup>20</sup> Finne-Grønn (1920), s. 209.

vansklig bedømmes uten at originalene foreligger. Det eldste var utstedt St. Hallvardsdag (15. juni) 1402. Gudbrand Åsulvsson, prest på Norderhov og kannik på Hamar, testamenterte her 6 øresbol i Dalene på Tyrstrand til Norderhov kirke og bispene i Hamar. Tyrstrand strakte seg åpenbart den gang lenger øst enn i dag. Brevet hadde tre hengende innsegl:

Jn Nomine Dommini Amen, Att foeruden Andenn Thestament gaffue till Helligkoers J Nørdrehouffs Kirche, och Bisperne J Hammer, daa giffuer Gulbrandt Asulffsønn prest paa Nørdre och Cannich J Hammer, Sex Oureboll i dallenne Soem Ligger paa Thyrstrand, prester dend enne effter dend Andenn paa Nørdre att Nyede, frese-ligenn, Huilchet Testamente Breff wahr giort och daterit paa S: Halduorsdag paa Nørdre Anno Domini 1402:

Det andre brevet hadde to hengende innsegl og var datert fredag før jonsvake (20. juni) 1466:

Ollum Monum, Then soem Thette breff Se æder Hørre Sender Kittell Thorgiersenn och Erich Thorgiersenn Suorne Laugrettamend, och saa Kunicht gerande, med waro opne breffue, Att mit Hørdum optz och Jdeligenn, aff Erlige Mane sire Gulbrand Asulffsenn, Canich J Hammer, och Soegnepreste J Nørdroffue, At Hand Thyllyste foere oes, och Andre goede folcke flerre, det Att Erligenn Mand Sire Harald goede Arffuinger Haffde geffuit Hannem saa mycken Andell soem Hand Aate J dallene, Soem Ligger vesten at Anne, och firie offuen budesund J Nørdrehouffs sockenn a Ringericke, Hannom och Arffuinger friælst och Hiemoll och acker Laugst foere Huordumb Man Thill Euindelige eige, fra sig Sinom eruingo: och vnder mig och mine Aruingo effter fierre schyld-oerd, Jtem gaff och Sire gulbrand Asulffsenn thum Samme Andell Thill preste boerde i Nordroffue preste, Huer, effter Andenn till godon Aminingh badom till Sale Hielpe i Siderste dagom Sinom, till saennde da Settonn mit war Jndsegle foere dette breff, soem giort var a fredagen neste foere Joens Wocke A° Dommini 1466:

Denne breveteksten i 1655-versjonen er på flere steder uforståelig, og skriveren har utvilsomt misforstått både enkeltord og passasjer. Det finnes imidlertid en annen avskrift av dette brevet som er undertegnet av lagmann Vittikind Huus og som ble framlagt på Christiania rådhus tredje søndag etter vinternatten 1655,<sup>21</sup> men med 1600-tallets ortografi og navneformer:

Alle Mand, dem som dette breff see eller høre, sender Keld Torgersøn, och Erick Torgilsøn, sorne Laugrettis-mend, och sine kundgiørende med vort obne breff, Att vy hørde offt[ ] och Jdelige aff [ ] lige Mand, S: Gudbrand Assulssøn Canick J hamer, Och Sogneprest paa Nørdrof, Att hand titt lyste for os, och andre gode folck flere, dett att Erlige Mand, Siver haraldsøns gode Arffvinger, haffde giffuett hannem saa megett Odell, som hand Aatte J Dall, som ligger Westen att Aaen, och offuerfo[ ] sund, J Nørdroffs sogn paa Ringericke hannem och [ ] Arffuinger, frelst, hiemhoeldt och klageløst for huer Mand, till Evindelige eje, fra sig och sine Arffvinge [ ] och under Mig och Mine Arffvinge, effter førige skile (?), Gaff och S: Gudbrand Assulssøn, det samme Odel, till Prestebord till Nørdroff Prester, mand effter mand, till begge deris Arffvinger, till sielehielp J deris sidste dage. Till sandhed, da setter Wy Wor insegle for dette breff, som giort Waar paa fredagen nest for S:hans dag, Anno Dni 1466.

Lagrettemennene Kittil Torgeirsson og Erik Torgilsson<sup>22</sup> kunngjorde at de ofte hadde hørt av sira Gudbrand Åsulvsson, kannik i Hamar og sogneprest på Norderhov, at Sigurd Haraldssons arvinger hadde gitt ham så mye odel som han eide i Dal. Samme andel hadde sira Gudbrand gitt til Norderhov prestebol. Vi ser her at Dalene i avskriften fra 1655 er blitt omgjort til Dal i den "moderne" gjengivelsen, der Dalene åpenbart er ansett identisk med plassen Dal nord for Korsdalen.

Det tredje pergamentbrevet var forseglet og utstedt St. Urbans dag 1420 (25. mai) av Torald Gudbrandsson, prest i Norderhov, som hadde skjenket til prestebølet 6 øresbol i Dalene, Søndre Korsmarka og Nordredalen:

<sup>21</sup> NRA, OB, Nh pr.arkiv, dipl. av 20. juni 1466, avskrift ca 1655.

<sup>22</sup> I hjemtingsreferatet fra 1655 står han som Erik Torgeirsson, men Erik Torgilsson var så ofte lagrettemann i annen halvdel av 1400-tallet at det ikke kan være tvil om hans rette farsnavn.

Jn Nomine Dominj Amen, Egh Thoralder Gulbrandsenn Prester i Nørdrowe Andtworder och giffuer presteboerdenne i Nørdroue, Sex ørisboll J dallene, Søndre Korsemarckenn, och Nørdredallen, Soem ligger fra Østre floedenn J Stoerann Soeran Elffuen, Och wor dette Thestementa giort Sancti Vrbani dagh i Nørdroue Anno Dominj 1420:

Også et brev datert askeonsdag (25. februar) 1517 ble innlagt i retten.<sup>23</sup> Her vitnet Eivind Torvidsson, Torgard Vraalsson (i 1655-versjonen kalt Rolvsson) og Torgeir Torvidsson om at Dal og Sandene lå til Norderhov prestebol, og at eiendelene gikk til elva på vestsiden. De trykte også sine segl under brevet.<sup>24</sup>

I tillegg til disse brevene har vi to 1400-tallsdiplom som omtaler Ask. Arne Saulesson på Ask omtales 14. mars 1418 som sameiemann til 5 øresbol jord i nordregården Slattum i Nittedal.<sup>25</sup> Tre lagrettemenn kunngjorde 24. juni 1466 at Svein Anbjørnsson makeskiftet til Solve Torgeirsson 6 øresbol i Holte i Rørdal mot 6 øresbol i sørgården Ask *øfst aa Tyriæ strand*.<sup>26</sup>

### **Det bodde en mann på Ask som het Alv**

Torger Hønen og Gunder Klekken hevdet på tinget at Korsmarka var *dehres Slegt och frenders Oudell*, som de og deres medeiere hadde arvet. De måtte derfor kunne bruke området til hogst og havn. Som bevis framla de et provsbrev av 24. september samme år med vitnesbyrd fra tre gamle menn og en kvinne.

Lars Dyresen fortalte at gamle Knut, som omkring førti år tidligere bodde på Ask, hadde budt ham sin del av Korsdalen mot 1 lispund i Holeødegården som var Lars' odelsgods. Knut hadde sagt at han hadde brev på sin andel i Korsdalen, men Lars ville ikke akseptere tilbuet etter som det var så mange eiere der.

Gamle Ole Averøya kunne fortelle at hans mor, Barbra som bodde på Hårum i Hole, allerede seksti år tidligere *Thit och offte* hadde sagt at Korsdalen var Knut Asks eiendeler. En fremmed mann hadde den gang villet tilegne seg Korsdalen, men Barbra hadde påpekt at det kunne han ikke gjøre ettersom dette området alltid hadde fulgt folket på Ask.

Mari Halvorsdatter på Søndereng kunne opplyse at hun rundt førti år tidligere hadde tjent Auen Stadium i Hole, som hadde ligget på Bjørke i seter med feet. På denne tiden hadde en mann begynt å rydde i Korsdalen. Gro Toraldsdatter<sup>27</sup> på Bjørke fortalte da Mari at *frembøgderne*, Hønen-grannene Truls og Aaste, hadde gitt ham lov til dette. Korsdalen var deres odel, og det hadde bodd en mann på Ask som het Alv, som var deres oldefar. Alv hadde hatt mange barn *Soem ehre Mangesteds gifftie, boerte och wiede Adsprede*, og dette var grunnen til at det var så mange eiere i Korsdalen. Gro Bjørke hadde også sagt at Alv hadde hatt odelsbrev på Korsdalen.

<sup>23</sup> DN XXI, nr 723.

<sup>24</sup> Herr Malte Christenssøn la i hjemtingssaken i 1655 fram en dom av 31. august 1602 over Elling Gussgarden, der brevet fra 1517 var inntatt.

<sup>25</sup> DN V, nr 528.

<sup>26</sup> DN V, nr 857.

<sup>27</sup> Torald var i etterreformatorisk tid et svært sjeldent navn. I 1557 har vi Torald på "Nessenn", kanskje Nes i Hole, jf *Norske Lensrekneskapsbøker*, bind I (NLR I) s. 25.

Gudbrand Frok i Norderhov<sup>28</sup> kunne bekrefte at hans bror, Ole Klemetsen, rundt førti år tidligere hadde ryddet i Korsdalen for å slå seg ned der. Dette hadde Ole gjort etter avtale med Aaste og Truls Hønen, men han ble syk og døde noen tid senere. Truls på Østre Hønen har vi allerede møtt. Aaste bodde på Vestre Hønen og var lagrettemann allerede i 1575.<sup>29</sup> Han hadde ved kongehyllingen i 1591 et gammeldags segl med innskriften OSTE KIELDSEN rundt seglfiguren.<sup>30</sup> Østen Hønen som nevnes i 1599<sup>31</sup> er nok bare en mistyding. Som mannsnavn var Aaste brukt i østlandsområdet i middelalderen, og med unntak for de midtre delene av Telemark forsvant det i etterreformatorisk tid.<sup>32</sup> Det er uvisst om Aaste Kjellsen hadde etterkommere, og vi vet heller ikke om han hadde fast eiendom. I 1612 hadde Ole overtatt driften av Vestre Hønen. I 1615 var han lensmann<sup>33</sup> og satt med 15 lispund i Vestern, 9 lispund i Frøyhov i Hole, 2 lispund i Egge og 5 lispund i Vekkern i Hole. Han forseglet en supplikk i 1619, og seglinitialene kan være OS.<sup>34</sup> I 1624 er Ole Hønen oppført med part i Hønen, men bare med 4 settinger, og det dreier seg mest sannsynlig om Hønen i Ullerål.

### Alv Gjestsson og hans frende Erlend Dyresson

Mannen som av Gro Bjørke ble kalt Hønen-grannenes oldefar, Alv på Ask, var åpenbart født i første halvdel av 1400-tallet. Det er svært sannsynlig at han er identisk med Alv Gjestsson, som 20. januar 1492 utstedte et pergamentbrev nettopp på Ask. To menn kunngjorde her at Alv Gjestsson hadde avstått til sin frende Erlend Dyresson noen jordeparter som han hadde arvet etter broren Dyre Gjestsson. Dette gjorde Alv *med ia oc samticke* av sin kone Torann og Sigurd Ulvsson som var hans rette arving.<sup>35</sup> Tore Hermundsson Vigerust har antatt at Erlend eller Alv bodde på Ask,<sup>36</sup> og Gros vitnemål trekker sterkt i retning av at det var Alv Gjestsson som holdt til der.

Alv Gjestsson ser vi ikke mere til i det sparsomme kildematerialet fra 1400-tallet, men broren Dyre Gjestsson kjøpte i 1444 en part på 6 øresbol i Nordre Semmen i Ådalen.<sup>37</sup> I 1454 førte Dyre vitner for lensmann Eivind Jonsson om en brann på Frøyhov i Hole.<sup>38</sup> I 1461 var han lagrettemann.<sup>39</sup> Dyre Gjestsson må ha vært født før 1420, og Alv Gjestsson har nok i 1492 vært noe oppe i årene. Det kunne være rimelig å anta at han hadde avstått jord eiendom til en yngre slekting fordi han ikke hadde barn selv, men Gro Bjørke har i ettertid vitnet om at Alv på Ask hadde mange barn. Vigerust har påpekt at Sigurd Ulvsson, Alvs arving, kan være en svigersønn.<sup>40</sup>

<sup>28</sup> På denne tiden har vi både Gudbrand Klemetsen og Gudbrand Knutsen på Frok, jf SAK, Nh pr.arkiv, Dokumenter, pakke 23, dipl. av 14. jan. 1622, Norderhov, orig. på papir. Den 90-årige Gudbrand Frok vitnet i 1658 om at hans far, Knut Mo, sytti år tidligere bodde på Mo i Steinsfjerdingen i Hole, jf SAK, RH sskr, tingbok 2, fol. 82B. Se også Bakke (2002), s. 23.

<sup>29</sup> Jf note 9.

<sup>30</sup> NRA, Kongehusets og rigets arkiv, Christians IVs hylling, fullmakt av 12. april 1591 fra allmuen på Ringerike. Seglavtegning i KSA.

<sup>31</sup> NRA, RK, lensregnskap Akershus len, Hadelands fogderi, legg 9.3, fogderegnskap 1. mai 1599-1. mai 1600.

<sup>32</sup> Kruken (1995), s. 317.

<sup>33</sup> SAK, Nh pr.arkiv, Dokumenter, pakke 23, dipl. av 18. okt. 1621, Oslo, orig. på papir, inntatt hjemtingsdom av 8. juli 1615.

<sup>34</sup> *Norske Herredags-Dombøger*, tillegg til 1.-4. rekke, s. 176.

<sup>35</sup> DN II, nr 967.

<sup>36</sup> Vigerust (1995), s. 16-17.

<sup>37</sup> *Akershusregisteret af 1622*, Værne klostrets brev nr 110, s. 8. Vi finner en Dyre på Semmen i Ådalen i 1557 og i 1560, da han betalte ½ daler i foring, jf NLR I, s. 26 og NLR II, s. 52.

<sup>38</sup> DN IV, nr 932.

<sup>39</sup> DN I, nr 853.

<sup>40</sup> Vigerust (1993-2002), oppslagsnavn: Alv Gjestsson.

Om Erlend Dyresson, Alv Gjestssons frende, vet vi mere. Væpneren Anders Amundsson av Holter-ætten kunngjorde 20. april 1490 at han hadde solgt Erlend sitt arvegods, 5 øresbol i mellomste Rå og Råsekra i Norderhov, for 25 kyrlag.<sup>41</sup> Erlend besørget også i 1511 at broren Gunnar Dyresson, som var lensmann på Ringerike, tok opp vitnemål av tre menn. Disse bevitnet sine foreldres utsagn om at hverken kongen eller noen annen mann eide noe i Finsand i Ådalen. De avgå også forklaring om gårdenes grenser og fiskerett.<sup>42</sup>

Erlend Dyresson var sønn av Dyre Erlendsson og Sigrid Jonsdotter på Sørum i Hole, og hørte til slekten som i dag kalles Dyre Sevaldssons ætt eller Lunner-ætten. Dyre Sevaldsson var i første halvdel av 1500-tallet lagmann på Opplandene, og ble i sin samtid holdt for å være adelig.<sup>43</sup> Ved makeskifte 8. juni 1517 ga han fra seg Sørum i Hole og ½ pund i Svarstad på Røyse.<sup>44</sup> Slektens kan med sikkerhet føres tilbake til Erlend Bårdsson (død før 1444) på Ringerike, og derfra trolig til Bård Dyresson i Oslo som nevnes på midten av 1300-tallet. Erlends søster, Sigrid Bårdsdotter, var gift med Brynjulf Gunnarsson på Dæli på Ringsaker.<sup>45</sup> På hvilken måte Alv Gjestsson og Erlend Dyresson var beslektet, vet vi ikke. Alvs bror het imidlertid Dyre, et navn som var mye brukt i Dyre Sevaldssons ætt, og det tyder på at også brødrene hørte til denne slekten.

### Bønder på Ask

To vitner hadde i 1633 fortalt om Knut Ask. Knut var en gammel mann i 1590-årene, kanskje født rundt 1520. Han var trolig ett av de mange barnebarna eller oldebarna til Alv på Ask ettersom han hadde eid en part i Korsdalens. Vitnet Lars Dyresen må i 1633 ha vært en gammel mann, og var kanskje beslektet med Knut Ask selv om blodet etter hvert kan ha blitt noe uttynnet. Med henblikk på Dyre Sevaldssons ætt er Lars' farsnavn interessant. Navnet Dyre var ellers i ferd med å gå av bruk mot slutten av 1500-tallet.

Knut kan ikke sees i oppbevart kildemateriale fra 1500-tallet, men vi kjenner andre oppsittere på Ask. I 1528 ga Hermod på Ask ett lodd sølv i gjengjerd,<sup>46</sup> og i 1560 betalte Ole Ask en halv daler for foring.<sup>47</sup> I 1609 møter vi Narve Ask som innstevnet på Oslo lagting. Som lagrettemann på hjemtinget hadde han 29. mars 1606 vært med på å avsi dom i en sak mellom Elling Gussgarden og Christoffer Persen på Semmen.<sup>48</sup> Narve Asks liv og levnet er godt utredet.<sup>49</sup> Vi kjenner ikke hans farsnavn, og har ingen indikasjoner på at han var etterkommer av Knut. I 1615 eide han 1 skippund i Ask. Landskylden i Ask var på 4 skippund korn, og adelsmannen Christoffer Galle rådet i 1616 over bygselen i gården.<sup>50</sup> Narve satt ellers i 1615 med 9 settinger i Dæli på Hadeland og 4 settinger i Trøgstad i Norderhov. I 1647 eide lagmann Niels Hanssøn i Christiania 3 skippund i Ask, mens oppsitteren Gudbrand Tomassen, som var gift med Narves datter Gudbjørg, hadde overtatt svigerfarens part.<sup>51</sup> Narve hadde også en datter som var gift med Eilev Torstensen på Tandberg.

<sup>41</sup> DN XXI, nr 634.

<sup>42</sup> DN IX, nr 461.

<sup>43</sup> Per Reidar Christiansen har stilt spørsmål om Dyre Sevaldsson ble adlet som følge av den sosiale posisjonen han etter hvert skaffet seg. Hans slektninger på Lunner skilte seg neppe i særlig grad ut fra det vanlige bond aristokratiet, jf Christiansen (1996), s. 390.

<sup>44</sup> DN I, nr 1052.

<sup>45</sup> Vigerust (1995), s. 14-17; Solberg (1995a), s. 4-6. Se også DN XI, nr 291.

<sup>46</sup> NRJ, s. 146.

<sup>47</sup> NLR II, s. 52.

<sup>48</sup> *Oslo lagtingsprotokoll*, protokoll II, 21. jan. 1609, s. 55.

<sup>49</sup> Solberg (1995b), s. 3-4.

<sup>50</sup> NRA, RK, lensregnskap Akershus len, Hadelands fogderi, legg 40.1, jordebok 1. mai 1616-1. mai 1617.

<sup>51</sup> *Skattematrikkelen for 1647*, Buskerud, s. 24.

I en rettssak på Stadium i Hole høsten 1673 ble det framlagt en dom av 16. juni 1634. Narve Ask hadde den gang forklart seg for to beskikkelsesvitner, slik skikken var overfor gamle mennesker som ikke selv orket å møte på tingstedet. Narve fortalte da om forhold på Stadium-gårdene, og erklærte *at hand Mindtes tillbage nogle til hundrede Aar*.<sup>52</sup> Så bokstavelig bør vi ikke ta dette, men det kan bety at han var født rundt 1550. Ellers vet vi at det 4. desember 1629 ble skiftet etter Narves hustru. Tomas Larsen Tandberg vitnet sommeren 1675 om at svigerfaren, Eilev Torstensen Tandberg, på sitt dødsleie rundt 1666 hadde fortalt om dette skiftet. Eilev hadde også sagt at Narve overlevde sin hustru med åtte-ni år, og skiftet med sine to dattermenn. Selv hadde Tomas aldri hørt at det skulle ha vært noe skifte etter Narve.<sup>53</sup>

### 1633-saken fortsetter

Fogden Knud Andersson sa seg nokså oppgitt over *slige proff som Hermede de dødes Ord*. Disse var bare påstander, hevdet han, framsatt uten lovlig beskikkelse og edfestelse. Av provene var det dessuten umulig å fastslå hvor grensene for det omtvistede området gikk. Prestene på Norderhov hadde derimot *ehn epter Andenn* brukt Korsmarka i samsvar med prestebolts gamle brev og adkomster. Fogden stilte derfor konkret spørsmål om Torger Hønen og Gunder Klekken satt med gamle adkomster og odelsbrev i samsvar med *Noerges Lough*. De svarte at deres brev kommer vel, men hevdet at de framlagte vitneprovene måtte være tilstrekkelige bevis for at de kunne fortsette hogsten i Korsmarka. Fogden repliserte at det stred mot loven å tilkjenne seg eiendom etter løse prov.

Retten støttet seg fullt ut på presteskaps dokumenter. De to bøndene hadde bare framlagt vitneprov, men hadde hatt et halvt års tid på seg til å framskaffe nødvendige odelsadkomster, makeskiftebrev eller arveskiftebrev. Prestebolten ble derfor tilkjent retten til Korsmarka, og Torger Hønen og Gunder Klekken skulle heretter *Indtet med foer<sup>ne</sup> Korsmarcken dennem J Ringeste Maade Att befatte*. Dommen ble lest opp for dem 9. april 1634 i påhør av Ole Gagnum og Jon Nordby.

Ifølge kjennelsen strakte det omstridte området seg *fra Sørrumbs Elff, soem Ligger vestenn till Eyendommen, och siden til busund, Soem Ligger Østen Koersmarckenn Igienn*. De transkriberte 1400-tallsbrevene i denne saken er svært kortfattede om dette. Ifølge 1402-dokumentet utgjorde prestebolts andel 6 øresbol i Dal. Brevet fra 1420 spesifiserer denne andelen til å omfatte Dal, Søndre Korsmarka og Nordredalen, som gikk *fra Østre floedenn J Stoerann Soeran Elffuen*. Dette må bety at eiendelene gikk fra Storelva til *Stoerann Soeran Elffuen* - åpenbart Sørums-elva som omtales i rettskjennelsen, og som i dag heter Sokna. I dokumentet fra 1466 heter det at Dal lå vest for elva og ovenfor Busund. Originalbrevet fra 1517 gir sparsomme opplysninger, og forteller bare at Dal og Sandene, prestebolts eiendom, gikk ned til elva på vestsiden.

### Uriktnige kopier

Under rettssaken 24. april 1655 ble prestebolts eiendeler, slik de framgikk av gamle brev og prov, tatt i øyesyn. Ved *dend store Elff* (Storelva) som løper rundt Busund der Dals eiendeler begynte, hadde det i alle tider ligget et jordkast som var rett dele mellom Sørum og Dal. Så gikk delet vestover langs en liten myr til en dal som ble kalt Dalen eller Leirbekken, og videre til Sørgefosselva (Sokna). Dal og Korsdalens eiendeler strakk seg videre på søndre og østre side, fra Sørgefosselva opp til den lille dalen Steindalen og den gamle veien fra Sørgefoss. Så

<sup>52</sup> SAK, RR sskr, tingbok 12, fol. 123.

<sup>53</sup> ibid., tingbok 14, fol. 15. Se også Solberg (1995b), s. 3.

opp til Røssholmens eiendeler, der det også var rett dele mellom Bjørkes eiendeler og prestebolts mark. Folket på Bjørke hadde aldri gått over denne veien og dalen. Fra Røssholmens eiendeler gikk så delet langs storveien fram til Busund. Endelig dom i saken ble avsagt 12. juni 1655, og kjennelsen gikk i prestebolts favør.

Saken ble gjenopptatt 25. januar 1656 på Oslo lagting, og den aldrende Gunder Klekken ble avhørt som ett av forsvarrets vitner. Lagmann Vittikind Huus var ikke særlig imponert over tolkningen av brevene fra 1400-tallet, *huilche breffue iche alleeniste til en deel vrangelig och vforstandelige erre der leste, jndfört och paa teigned*. Han mente at det i hjemtingsdommen var lagt altfor stor vekt på disse *v-rigtige copier*. Dessuten var det ingen av de gamle brevene som nevnte noe om Sørgefoss, som herr Malte Christensson i stevningen hadde lagt særskilt vekt på. Hans Eggertssøn Stockfleth og Mads Kinch fikk derfor medhold på lagtinget, og denne dommen ble etter en kort gjennomgåelse stadfestet 11. august 1656 av herredagen på Akershus.<sup>54</sup>

Det var ikke første gang det hadde stått strid om prestebolts eiendeler. I begynnelsen av 1600-tallet var det kommet til flere rettsaker mellom presteskapet og Elling Gjestsen på Gussgarden, landbonde under adelsmannen Jacob Rosenkrantz på Nesøya i Asker. Striden gjaldt i hovedsak bruken av Dalmarka der den grenset mot Gussgarden. Presteskapet gikk seirende ut av denne striden, siste gang ved lagtingsdom i 1622.<sup>55</sup>

### Odelsmenn i Korsdalen

Så sent som i 1590-årene levde minnene om Alv på Ask. Alv hadde mange barn spredt vidt og bredt, og Korsdalen, hans odelsgods, var fordelt på mange eiere. I dette ligger implisitt at eierne var arvinger etter Alv, som skulle være oldefar til Truls på Østre Hønen og Aaste Kjell-sen på Vestre Hønen. Lars Dyresen hadde i 1590-årene vært bevisst på at det var mange eiere i Korsdalen, noe han den gang hadde sett som negativt.

En etterkommer av Alv var sannsynligvis Knut Ask, som ifølge to vitneprov eide en part i Korsdalen på 1500-tallet. Ellers skulle Bjørn Trøgstad, som senere kom til Veholt, etter eget utsagn i 1590-årene være blant eierne. Den innstevnte Gunder Andersen Klekken hadde sagt seg odelserettiget til Korsdalen, men det er uvisst hvorvidt odelen gikk gjennom ham selv eller hans hustru, Ingrid Alvsdatter. At Ingrids far het Alv innebærer ikke nødvendigvis tilhørighet til slekten på Ask. Alv var på denne tiden et nokså vanlig navn på Ringerike. Ellers er det neppe tilfeldig at Gunder satt med odelsgods i Hønen i Ullerål.

Vi kan ikke fastslå med sikkerhet om Alv på Ask er identisk med Alv Gjestsson som i 1492 utstedte et brev på Ask, men det er nokså sannsynlig. Heller ikke vet vi om Alv Gjestssons slektskap med Erlend Dyresson innebærer at de begge tilhørte Dyre Sevaldssons ætt, men også det framstår som sannsynlig ettersom Alvs bror het Dyre Gjestsson. Når det gjelder Mari Sønderengs vitneprov i 1633 om hva Gro Bjørke førti år tidligere hadde fortalt om Alv på Ask - et annenhånds vitneutsagn - må vi være varsomme. Fogden Knud Andersson hadde i retten gått hardt ut mot det å gjengi døde menneskers ord, ord som aldri var falt i en rettsal med edfestelse. Dette fikk han også medhold i på tinget.

<sup>54</sup> Norske Herreds-Dombøger, tillegg til 1.-4. rekke, s. 550-556. Herredagsdommen er en gjennomtredd og forseglet original som opprinnelig var registrert i Norderhov prestearkiv på Kongsberg, men som ikke lenger oppbevares der.

<sup>55</sup> SAK, Nh pr.arkiv, Dokumenter, pakkesak 23, dipl. av 29. jan. 1622, Oslo, orig. på papir med ett papirsegl.

## **Den muntlige tradisjon**

På 1600-tallet var det ikke så mange som behersket skrivekunsten. Det var da viktig å vite nøyaktig hvor delegrenser gikk i landskapet og hvem som var i slekt med hvem. Slik kunnskap kunne avgjøre rettskonflikter, og vi kjenner mange saker der eldgamle menn og kvinner møtte på tinget og redegjorde for grenserøyser og infløkte familieforhold. Deres viten baserte seg ofte på hva forlengst avdøde mennesker hadde fortalt dem.

Muntlige overleveringer endrer ofte form og innhold i tidens løp. Slik også der noen har tatt på seg å videreføre døde menneskers ord. Vi kjenner til saker der begivenheter er framstilt feilaktig i retten og at person- og stedsnavn er blitt forvansket, uten at den som framfører vitnemålet bør mistenkes for å være i ond tro. Gro Bjørke hadde fortalt om Alv på Ask og at han hadde mange barn. Slike kunne nok vandre fra person til person uten fare for annet enn at navnet kunne misoppfattes, men Gro hadde også sagt at Alv hadde odelsbrev på Korsdalen og var oldefar til Truls og Aaste Hønen. Hvor presist var så begrepet oldefar på slutten av 1500-tallet? I dagens språkbruk skiller det helt konkret tre generasjoner mellom probant og oldeforeldre, men Gro brukte mest sannsynlig begrepet i betydningen farfar. Trolig var det mer enn tre generasjoner mellom Alv og bøndene på Hønen.

Annenhånds beretninger må i genealogisk sammenheng betraktes med sunn skepsis, i denne saken også fordi Torger Hønen og Gunder Klekken ikke kunne framlegge skriftlige bevis på at Korsdalen var deres forfedres odelsjord. Det var mange som mente å eie en part av dette området, men ingen ser ut til å ha hatt papirer på dette.

## **Hadde bøndene rettigheter i Korsdalen?**

Truls Hønen hadde en gang etter 1610 bedt prestekona om lov til å hogge i Korsdalen, men understreket samtidig at det ble sagt at han selv hadde eiendeler der. Bjørn Trøgstad la seg lavt i terrenget da han i 1590-årene møtte herr Hans i Korsdalen, og sa at han ikke visste annet enn at han selv var en av eierne. Til og med den innstevnte Torger Hønen skulle før herr Christen Hermanssøns død ha bedt om lov til å hogge der. Det sto vitnefast i retten, og Torger innla ikke protest.

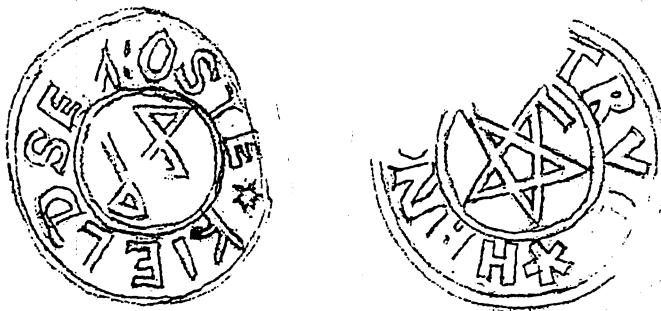
Bøndenes ydmyke opptreden overfor prestene vitner om usikkerhet om eiendomsforholdene i Korsdalen. Den tids bønder unnlott ikke å stå hardt på sin rett dersom de kom i konflikt om det de mente var deres egen jord. I odelsjordebøkene for 1615 og 1624 skulle den minste lille jordpart medtas, men det var ingen som hadde oppgitt eiendeler i dette området. Torger Hønen og Gunder Klekken klarte da heller ikke å framskaffe brev på deres rettigheter. Presteskapet fikk derfor lett spill på tinget med sine pergamentbrev fra 1400-tallet, og ingen kom under rettsforhandlingene med innvendinger mot disse.

Likevel må det ha ligget noe i at så mange fra slutten av 1500-tallet påberopte seg eiendomsrett til Korsdalen. Helt uten rettigheter kan bøndene ikke ha vært. To vitner kunne hver for seg i 1633 fortelle at Ole Klemetsen i 1590-årene fikk rydde i Korsdalen etter avtale med Truls og Aaste Hønen, og vi hører ikke noe om at sognepresten hadde innsigelser til dette. Herr Hans Pederssøn, som ser ut til å ha våket nøy over prestebullets rettigheter, satt som sogneprest fram til 1594, og kanskje viste hans etterfølgere en mer passiv holdning overfor bønder som påberopte seg eiendomsrett til Korsdalen. Vi hører imidlertid at herr Christen ved enkelte anledninger hadde beslaglagt tømmer. Torger Hønen og Gunder Klekken var de første som begynte utstrakt tømmerhogst i området, og kanskje ønsket de en rettsprosess for å få avklart eiendomsforholdene. De må ha hatt tro på at de gamle vitneprovene ville føre til en rettsavgjørelse i deres favør.

### En mulig linje til Dyre Sevaldssons ætt

Flere blant bygdefolket var bevisste på at de var beslektet og hadde rett til Korsdalen, en forestilling som må ha bygd seg opp over et langt tidsrom. Det hersket nok en oppfatning om at noen i slekten satt med brev på området, slik Torger Hønen og Gunder Klekken hadde gitt uttrykk for i retten. Slekten sprang åpenbart ut fra den barnrike Alv på Ask som eide Korsdalen, men Alv selv var i årenes løp gått inn i glemselet. I 1633 var det Knut Ask som ble husket.

Vi vet ikke om Aaste Hønen hadde etterkommere, men Torger Hønen, Truls Hønens sønn, etterlot seg to sønner og en datter. Ifølge Gro Bjørke nedstammet de fra Alv på Ask, som sannsynligvis var identisk med Alv Gjestsson, Erlend Dyressons frende. Forsøk på å trekke en linje bakover vil gi flere navnløse og usikre ledd. Vi har her en mulig slektslinje tilbake til Dyre Sevaldssons ætt, men den bygger på muntlige utsagn og andre usikkerhetsmomenter. Kildematerialet fra denne tiden er rett og slett ikke tilstrekkelig, og vi vil neppe noen gang få full visshet om dette.



Segl: Aaste Hønen (1591) og Truls Hønen (1610). Avtegninger i Kjeldeskriftavdelingen, Riksarkivet.

### Litteratur

- Bakke, Gudmund: *Bygda og folket. Hole bygdebok*, bind II (2002), og bind IV (2006). Utgitt av Hole kommune.  
Christiansen, Per Reidar Bjørnerud: Dyre Sevaldssons ætt, og litt om Hove- og Østby-ættene. *Norsk Slektshistorisk Tidsskrift*, bind XXXV (Oslo 1996), s. 387-435.  
Finné-Grønn, S. H.: Oplysninger om familier i Oslo og det gamle Christiania. 27. Stiftsprovst Thomas Lauge-sens slekt. *Norsk Tidsskrift for Genealogi*, bind II (Kristiania 1920), s. 207-210.  
Kruken, Kristoffer og Ola Stemshaug: *Norsk personnamnleksikon*. 2. utgåva (Oslo 1995). Det Norske Samlaget.  
Solberg, Thorleif: Auren-slekta på Ringerike. *Hringariki* nr 1/1995, s. 2-15.  
Solberg, Thorleif: Om Tomas Ask og hans slekt. *Hringariki* nr 2/1995, s. 2-12.  
Vigerust, Tore Hermundsson: Dyre Sevaldssons ætt eller Lunner-ætten. *Slekt og Data* nr 3/1995, s. 14-20.  
Vigerust, Tore Hermundsson: *Folk fra Ringerike 1300-1591. Folk i middelalderen og på 1500-tallet* (Oslo 1993-2002). Publisert av Norsk Slektshistorisk Forening, jf [www.genealogi.no/kilder/ringerike1300\\_1591\\_b.html](http://www.genealogi.no/kilder/ringerike1300_1591_b.html)

### Trykte kilder

- Akershusregisteret af 1622* (Kristiania 1916). Udgivet af Den norske historiske Kildeskiftskommission.  
*Norske Herredags-Dombøger*. Tillegg til 1.-4. rekke (Oslo 1972). Udgivne for Kjeldeskriftfondet.  
*Norske Lensrekneskapsbøker 1548-67. Rekneskap for Akershus len 1557-58*, bind I (Oslo 1937), og *Rekneskap for Akershus len 1560-61*, bind II (Oslo 1940). Utgjevne av Riksarkivet.  
*Norske Regnskaber og Jordbøger fra det 16de Aarhundrede (1520-1570)*, fjerde bind (Christiania 1906). Udgivne for Det norske historiske Kildeskiftfond.  
*Oslo lagtingsprotokoll nr II-VII 1608-1616* (Oslo 1987). Norsk Historisk Kjeldeskift-Institutt.  
*Skattematrikkelen 1647. Buskerud fylke*, bind V (Oslo 1971). Universitetsforlaget.

### Utrykte kilder

- Professor Eyvind Fjeld Halvorsens arkiv over gårder og plasser på Ringerike.

Thorleif Solberg:

### Frankrike, et bruk i grenseland.

På grensen mellom Hadeland og Ringerike, eller Jevnaker og Åsbygda i Norderhov ligger plassen Frankrike. Gjennom tidene har det vært endel stridigheter om plassen hørte til garden Mo på Jevnaker eller til garden Aslaksrud i Haug sogn i Norderhov.

Jeg har ikke sett noen forklaring på opphavet til navnet Frankrike. Navnet forekommer også i Hallingdal og andre steder.

Grensen mellom Hadeland og Ringerike er beskrevet i et gammelt diplom, dat. 29.juni 1384. Brevet er transkribert av professor Eyvind Fjeld Halvorsen. Her heter det bl.a.:

Lagrettemennene fra Hadeland: Alv Bjørge, Knut Jostad, Guttorm Hov, Torgeir Bjøllum, Harald Rønnaugrud og Gunnolv Berger, og lagrettemennene fra Norderhov: Tord Haugerud, Bjørn Finnsand, Pål "Wphæim, (skal nok bety Oppen), Kjetil Nærstad, Torald Hval og Arne Setrang, skulle ransake brev og høre prov om sogneskille mellom førnevnte bygdelag.

Grensen skulle gå fra Vardehugu til en stein vestafor Samsjøsen, beint derfra sør i Vælvatnet og til en stein ligger vestafor Vælsosen, kalles Mergjestein (?), så ende sør til Eggemoen (til en stein) som heter Eggestein, derfra til Fiornkampen, men så øst i Haldesteinsflagene , men så opp i Mofossen, fra Mofossen sørøst i Mosjøen, derfra til et annet vann som heter Åklangen, derfra til "Vitingsfell" som ligger sønnafor Netsjøen, hvor andre "endemerkebrev" begynner.

Fjeld Halvorsen sier i sin kommentar til brevet bl.a. Brevet er falskt. Navnene på lagmennene er også falske. Brevet er laget av en som nok kunne lese gammelnorske brev, men som ikke skjønte grammatikken.

Frankrike ville etter denne grensebeskrivelsen ligge i Ringerike.

Det samme synes å være tilfelle 300 år seinere.. I en sak 19/9-1670 vitner Gulbrand Gulbrandsen og kona Anne Mikkelsdatter og Torsten Olufsen boende i ei ølstue kallet *Frankrike på Ringerike*, i en sak mot Laurits Vang som hadde beskyldt Ole Kleggerud for å ha stjålet ei matkiste tilhørende ham. For et år siden hadde Laurits Vang kommet til ølstua og sittet der og drukket en stund. Ole Kleggerud var der allerede, men hadde gått til Torsten Olufsen som bodde i ei annen ølstue, og så hjem til Kleggerud. Men matkista ble funnet i "Baarhaugen" på Frankrike og det var ikke tatt noe fra kista. I retten beklaget Laurits Vang beskyldningen som var skjedd i drukkenskap. Likevel måtte han betale 4 riksdaler i bot til Ole Kleggerud samt 2 ½ riksdaler i omkostninger.

I tingbok nr.21 for Ringerike, 28.oktober 1679 (s.53), omtales en rettssak som angår Frankrike,

Herr Obertoldinspecteur Sr. Daniel Knoff tiltaler Tosten Olsen og Knut Siversen på den plass Frankrike her i Norderhaugs prestegjeld, formedelst de skal ha innfalt og begått åvirke i Moe skog og eiedeler, likeledes for et stokke eiendom som av Moes eiedeler skal være innlagt til førnevnte Frankrike.

Likeså stevnet sal. Ole Gjøruds enke om hun det samme bruk vil tilstå.

Også stevnet Frankrikes besiddere som bruker førnevnte st.marks innhegnede jord.

Nok stevnet Pål Jensen om han noget dertil har å svare.

Sr. Knoff la frem en dom dat. 1663 om Moes eiedeler.

Saken ble oppsatt til dagen etter.

29.oktober 1679. (side 55)

er saken mellom Sr. Daniel Knoff på den ene side og Tosten og Knut Frankrike på den annen side igjen fore. Tosten og Knut er stevnet for med bråtehugst begått på den hans gård Kleggeruds eiedeler.

Det ble på åstedet bekreftet at den påstevnte bråte av Tosten og Knut Frankrike er hugget og åvirket inn på Kleggeruds eiedeler under Moe beliggende.

Tosten og Knut Frankrike svarte på forespørsel at salig Ole Gjørud hadde leid dem denne. De hadde i år høstet fem tønner korn her, hvorav de gav  $\frac{1}{2}$  tønne i tiende.

Om det stykke mark av Moe som skal være innhegnet til Frankrike, sier Tosten Frankrike at Paul Jensen er hans hjemmelsmann. Paul Jensen til det svarte at det omtalte stokke ligger til hans gård Aslaksrud, og sier at hans eiedeler går til "Halstens ru flaugen".

Sr. Knoff nu for retten med Tosten Frankrikes egen bekrefteelse, forklarte at han har gitt Ole Moe årlig leie av det innhegnede stokke som ligger hernest Frankrike til delestenen.

Sr. Knoff begjærte Torger Torbjørnrud og Siver Hauger til å prove om delet. De svarte begge at de var med lagmannen, salig Vittikind Hus, på den forbemelte delesgang mellom Kleggerud og Gjørud, og den tid de vet satte den delessten som står ved almandveien. Da sa lagmannen at delet skulle følges etter den dal som går fra stenen og til Storelven, kalles Bekkedalen.

Ole Kleggerud etter tilspørgelse av Sr. Knoff sa etter etter hans salige moder Barbro Halvorsdatters ord, at der sto en gjerdsgård fra det sted som fornevnte delessten står, og tvers over til Bekkedalen, og det var dele og skjelne mellom Moe og Aslaksrud. Halvor "Broeg" hadde hørt det samme av henne.

Samtlige av dem provet at Ole Moe hadde røddet den påstevnte eiendom som til Aslaksrud er innhegnet.

Så langt tingboka.

Pål Jensen Aslaksrud var fra Nedre Vang på Jevnaker, det var skifte etter ham i 1686. Hans gjenlevende enke het Sidsel (Pedersdatter).

Knut Siversen Frankrike

er som sagt nevnt i 1679, Navn og tidspunkt kan tyde på at han er far til neste oppsitter:

Syver Knutsen Frankrike,

som var gift med Eli Pedersdatter. Dette ekteparet finner vi i den eldste bevarte kirkeboka for Norderhov, da de har barna sine til dåpen. Barna var:

1.Siri Syversdt, dpt.11/6-1713. Faren kalles Siver Frankrig. Hun ble 22/1-1739 gm Gudbrand Kristoffersen Kleggerud, ca 1689-1769, husmann på Kleggerud. De ble begravet samme dag, 9/4-1769. Barna var: 1.Ole, 1739. 2.Anne 1741 gm Ole Rolfsen Lia fra Mørkvedt, 3. Abraham 1744 gm1. Rønnaug Arnesdt Greftegrev, gm2. Kari Olsdt Vang/Toso, 4.Inger 1746, gm1. Kristen Rolfsen Lia fra Mørkvedt, gm2. Ole Gudbrandsen Blyverket fra Grina, 5. Eli 1750 gm Kristian Franzen Rønnerud fra Land, 6. Ole 1753, gm1. Anne Johansdt, gm2. Kristine Jonsdt.

2.Per Syversen, dpt. 9 post Trin.1716. Faddere fra Lo. Gjørud og Aslaksrud.

3.Kari Syversdt, dpt.18/2-1720.

4.Kristoffer Syversen, dpt.4/11-1721, gm Anne Nilsdt Kleggerud.

5.Karen Syversdt, dpt.1/7-1725

Som sagt, alle barna ble døpt i Norderhov.

Per Syversen Frankrike, 1716-1752,

g.27/12-1743 m.Gubjør Olsdatter. De kalles Moe både ved trolovelsen 30/10 og ved vielsen 27/12 i Jevnaker. Hun var døpt 28/11-1723 og var datter av Ole Olsen Bjellumshagen og kona Marte. Per Syversen Frankrike ble begravet 23/9-1752, 36 år gammel. Han druknet i en foss i Randselva under tømmerfløting Alle deres barn ble døpt i Jevnaker:

1.Marthe Persdt, dpt.9/10-1746. Faren kalles bare Per Sjursen.

2.Syver Persen, dpt.22/6-1749.. Far: Per Syversen Franckrige.

3.Ole Persen, dpt.6/1-1752. Foreldre Per Syversen Franckrige og Gubiør Olsdt.

Syver Persen (Pedersen) Frankrike, Kokkestuen, dpt.22/6-1749,

g.9/11-1775 m. Jørgine Hansdatter Kokkestuen, 1749-1816. Syver Pedersen Moe-eie døde 30/4-1816, 67 år gammel. Jørgine Hansdatter døde 23/4-1816, også hun 67 år gammel. Det var skifte etter dem begge på Kokkestua 22/6-1816. Det var adskillig innbo og noen husdyr.Takst: 638 rbd.12 sk. Brutto: 730-0-4. Netto: 572-0-18. De hadde følgende barn:

1,Gubjør Cathrina, dpt 2/7-1776, gift 1823 med Iver Torgersen Onsaker, på Næsset, Moe-eie.

2.Abigal, dpt.2/8-1778, gift med Nicolai Jochumsen Wentzel.

3.Ole, dpt. 13/2-1781, Kokkestuen, Moe-eie.

4.Olia, dpt.4/7-1783, Kokkestuen., gift 25/7-1816 med glassblåser Hans Johan Christian Pedersen..Stor etterslekt på Jevnaker.

5.Johanne, dpt.23/4-1787, gift 1816 med Hans Kristoffersen Opperudeie.

6.Marte, dpt.7/3-1790, gift 1820 med 1.Johannes Hansen Opperudeie, gift med 2. enkemann Jonas Kristoffersen Opperudeie.

7.Peter Syversen Kokkestuen, dpt.26/2-1794, gift 1816 med Anne Mortensdatter Åserud.

Peter kjøpte sammen med sin svoger Iver Torgersen Nordre Kittelsby i Åsbygda i 1829. Han ble seinere eneier. Sønnen Ole Syversen Kokkestuen overtok. Han hadde også kjøpt andre parter av Kittelsby som han overlot til sønnen Jens Olsen Kittelsby. Slektet sitter der idag..

I 1801 -tellinga er Syver Pedersen oppført under Moe med Kleggerud. Han er husmann med jord og 52 år. Kona Jørgine Hansdatter er også 52 år. Barna er Petter, 7 år, Johanne, 14 år og Marte, 11 år.

Både Per Jacob Desserud og Randi Bjørkvik har i sine omfattende slektshistoriske arbeider fra Hadeland omtalt de mange husmannsplassene under Mo, som også Frankrike hørte til:

Hans Kristoffersen Kokkestuen, 1694-1760,

g.15/6-1723 m. Siri Narvesdt Kokkestuen, 1687-1749. Han er nevnt på Moeie, Frankrike og Kokkestuen. Han var dragon 1731, 33 år, gift 2 barn og 6 års tjeneste. Begge de to første barna, Kristoffer og Erik, døde tidlig. Det tredje barnet, Maren Hansdt, var født på Frankrike og døpt 16/6-1726. Hun ble gm Peder Mikkelsen Volla, ca 1719-1771. Han var sønn av Mikkel Volla i Lunner, husmann under Flatla, Lunner, Bolken (Finnlaus) og til slutt i Volla. Barn nr.5, Kari Hansdt, var født i Kokkestuen, døpt 8/3-1730. Hun ble g.m. Peder Olsen Gulla/Berger. Peder døde på Frankrike 2 måneder før hans datter Pernille ble født i 1754.

Kona til Per Syversen Frankrike, Gubjør Olsdatter, var som tidligere sagt datter av Ole Olsen Bjellumhagen eller Bjellumstuen, ca 1676-1742. Ole var først gm Marte (Brynilsdst?) og deretter i 1736 med Ingeborg Helgesdt Roenstuen. Barna i første ekteskapet var:

Barbro, ca 1702, gm1. Nils Larsen Olumstuen, gm2. Anders Nilsen, begr. Piperbekken 1789. Kristoffer, ca 1705, gm Tora Larsdt Skøyenhagen.

Brynil, ca 1711, gm Kari Olsdt Greftegrev, 4 barn.

Jon, gm Kari Syversdt Roen, 3 barn.

Mari, gm1. Gudbrand Nilsen Velostuen, 4 barn, gm2. Jon Knutsen Velostuen, 3 barn.

Ingeborg, 1721, gm Ole Rasmussen Igelsrudeie, 3 barn.

Gubjør, 1723, g.1743 m.Per Syversen Mo-eie, Frankrike, 3 barn er omtalt før, gm.2 1754

Hans Iversen Mobraaten.

I det andre ekteskapet med Ingeborg Helgesdt hadde Ole Olsen 3 barn:

Marte, 1737.

Marte, 1739, gm1. Anders Rolfsen Prestlia, gm2. Auden Kristensen.

Anne, 1742, gm Lars Pedersen Haga

Gubjør Olsdatter giftet seg som før sagt igjen, og nå 2/1-1754 med Hans Iversen Mo-Bråten, 1734-1802. Deres første barn kom til i Bråten før de giftet seg, Anne, dpt. 11/10-1750.

Deres øvrige barn ble født på Frankrike, Peder dpt. 1/9-1754, Iver dpt. 10/9-1758 og Anne Mathea dpt. ½-1761, døde på Piperbekken i 1819, og Marte? (navnet uteglemt i kirkeboka), dpt. 27/11-1763, hun ble i 1791 gift med Peder Christensen.

Gubjør Olsdatter ble begr. 31/1-1773.

Enkemann Hans Iversen Mo-eie giftet seg igjen 26/8-1773 med Olia Hansdt Hauger fra Kammerud?. De 4 første barna sies å være født på Mo-eie, det siste på Frankrike:

Gubjør, dpt. 4/12-1774, død i 1799, 26 år, (hun hadde to barn utenfor ekteskap), Mari, dpt. 16/2-1777, Åse, dpt. 1/8-1779, gm1. Torsten Paulsen Vang, gm2. Mikkel Amundsen. Torger, dpt. 1/1-1783. Johannes, dpt som Johan 21/5-1789, g. 22/1-1820 m Marte Syversdt Kokkestuen.

Olia Hansdt ble begr. 4/8-1799, 56 år gml. Hans Iversen Mo-eie ble begr. 24/1-1802, 72 år gml.

Jon Lagesen Mo, f. 1776,

g. 23/10-1800 m. Abigal Hansdt Mo/Kleggerud, 1775-1848. De var i 1801 på Mo-eie, Kleggerud?, husmann med jord og smed. I allfall fra 1817 eller før, husmann på Frankrike. Alle barna født på Moeie. De 2 første, Kari og Lage døde tidlig. Kari nr. 2, dpt. 22/5-1803 gm Syver Hansen Alm. Den neste Lage døde også tidlig. Jon, dpt. 13/9-1807, konfirmert 1822 og bodde da på Frankrike, g. 21/10-1828 m. Rønnaug Larsdt Vassjø. Av de siste 4 barna døde Anne, f. 26/4-1811, på Frankrike i 1817, og Hans f. 30/3-1814 ble konfirmert 1829 mens han bodde på Frankrike. Det siste barnet het Lage, f. 28/6-1816, da han ble konfirmert, bodde han på Sandviken.

Hans Johannessen Mo-eie, født på Egge-eie i Ullerål, dpt. 24/6-1821, g. 12/3-1849 m. Else Katrine Abrahamsdt Abel, Mo-eie, f. 1823. Hans kom som ukonfirmert til Hauger i Jevnaker med attest 1836. Han var sønn av Johannes Hansen og Marte Syversdt. Hans og Else bodde på Frankrike i 1865. Han var smed og husmann med jord. Else har her feilaktig fått patronymikonet Albertsd. De hadde følgende barn:

Johan Albert, f. 22/6-1848.

Grete Matea, f. 21/9-1850.

Martin Nicolai, f. 2/9-1852. Han ble i 1872 gift med Lise Gulbrandsdt.

Abrahamine, f. 30/12-1857. Hun ble i 1897 gift med Jøns Person.

Trine, f. 18/6-1860.

TrineMargrethe, f. 11/8-1863.

Fredrik Adolph, f. 6/3-1868.

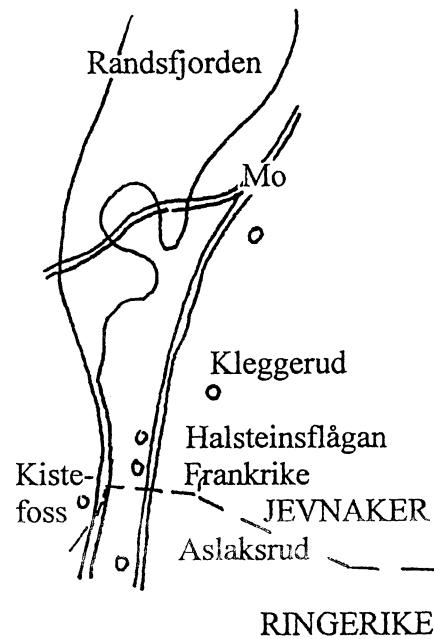
I 1875 og 1900 bor Hans Johannessen og Else fremdeles på Frankrike, og nå har Else fått riktig patronymikon. I 1875 bor det også ei enke, Eline Pedersdt i Nystuen, Frankrike. Hun er inderst, født 1836 i Haug. Hun har sin mor, Ingeborg Jørgensdt hos seg, født 1795 i Haug, og sine barn: Karine Eriksdt, f.1860, Gustav Eriksen, f.1863, og Ole Eriksen, f.1867, alle i Jevnaker. I 1900 kalles Hans fortsatt smed, men han er arbeidudyktig.

Else Katrine Abels foreldre var

Abraham Johansen Abel, Kleggerud, dpt.30/10-1778, g.6/4-1809 m. Margrete Elisabet Johansdt Gundelach, 1780-1831. Han var snekker på Kleggerud. De hadde 6 barn født der. Else Katrine Abels besteforeldre var:

Johan Christopher Abel g.3/8-1773 m. Else Cathrine Weysenberg, ca 1739-1809.

Johan Christopher var født i Preussen ca 1734? og ble begr. på Jevnaker 8/3-1807, 67 år gammel. I 1801 bodde han på Kleggerud, 67 år, var snekker og brukte jord. Det var skifte etter ham 12/12-1808. Blant hans barn var Michel Fredrik Johansen Abel f.1775, snekkermester Strømsø, og Regina Maria Johansdt Abel, f.1778 og gm klokker Baggesen i Nyborg, dessuten som nevnt Abraham Johansen på Kleggerud.



**Elever ved "Den høyere skolen i Hønefoss"**

I anledning av denne skolens 100-års-jubileum i 1984, ble det utgitt en jubileumsbok med tittelen "Den høyere skolen i Hønefoss fra 1884 til 1984". Her finner vi bl.a. en oversikt over når den enkelte gymnasiast gikk på skolen, i hvilken klasse og når eleven tok examen artium.

Den nedenstående listen gir også en oversikt over elever som gikk på denne skolen, men her har vi valgt å ta med opplysninger av mer slektshistorisk verdi. Alle disse opplysningene er fritt tilgjengelige i offentlige kilder – som i stadig økende omfang også blir åpnet via internett. Men vi regner med at mange av *Hringariki*'s leser finner det positivt å få nedenstående opplysninger samlet i heftet.

Som leseren ser, er elevenes etternavn ført i alfabetisk orden innenfor det tidsavsnitt som er tilpasset listen. I første omgang tar vi med elever som begynte på denne skolen fra starten i 1884 og en del år framover. Planen er å presentere tilsvarende elevlister innen de første etterfølgende tidsavsnitt – og etter hvert - kanskje også elevlister fra andre skoler..

Vi har ikke tatt med opplysninger om den enkelte elev har avlagt eksamen, og i tilfelle når. Opplysninger om oppnådde karakterer er også sløyfet. Når det gjaldt offentlig eksamen på den tiden vi her har behandlet, ble slike opplysninger gitt i lokalavisene.

Hvis du finner feil eller mangler i listen, vil redaksjonen sette stor pris på å få tips om dette!

I den nedenstående liste har vi valgt å ta med følgende fire kategorier av opplysninger:

<b>Elevens navn</b>	<b>Fødselsdato</b>	<b>Fødested</b>	<b>Foreldre</b>
Alme, Bertha Johanne	12/02 1884	Alme/Haug	Berthe Bølgen & John Alme, gbr.
Alsing, Johanne Katharine	02/04 1877	Prestegården, Søndre Land	Catharine Holmboe & Johan Christiaan Høgh A: prest
Andersen, Alf	22/01 1885	Heen	Kari Kristiansen & Andreas Andersen, sliperimester
Andersen, Arthur	18/08 1884	Heen	Oline Marie Andersen & Edvard Andersen, sliperimester
Andersen, Cecilie	09/02 1881	Hønefoss	Olava Bjøre & Jon Andersen, kjøpmann
Andersen, John	31/03 1884	Heen	Olava Bjære & John Andersen, landhandler
Andersen, Karl Anton	04/02 1883	Heen	Karen Kristiansen & Andreas Andersen, sliperimester
Andersen, Olaf	31/03 1884	Heen	Olava Bjære & John Andersen, landhandler
Arentz, Hans Michael	29/01 1882	Fredenshavn/N.hov	Else Sophie A. & Nisl Rosenberg A., kaptein
Aschim, Mikael Adolf Hansen	01/12 1879	Gran	Marte Andersdt. & Hans Hansen Aschim, gbr.
Aslaksrud, Karoline Margrethe	31/07 1876	Åserud/ Haug	Maren Bolette Kjyta & Karl Johan A. gbr.
Aslaksrud, Ole	16/04 1871	Haug, N.h.	Marthe Flekshaug & Peter Aslaksrud, gårdbrukere
Bagge, August Ingvald	25/04 1880	Enger/Ådal	Inger Johanne Hallingby & August Bagge, landhandler
Bagge, Severin August	28/08 1878	Enger/Ådal	Inger Johanne Hallingby & August Bagge, landhandler
Bakke, Anna Marie	17/05 1880	Helle/Kragerø	Asta Larsen & H. Bakke, lærer
Bakke, Nils	01/02 1882	Helle/Kragerø	Asta Larsen & H. Bakke, lærer
Bang, Karl Sigvart Olsen	22/03 1885	N.hov	Tonette Eid & O.S. Bang, sersjant, gårdbruker
Berg, Ernst Halfdan	20/07 1881	Hønefoss	Marie Magdalene Evensen & Syver Berg, fanejunker
Berg, Signe Johanne	17/05 1880	Tøneberg	Marie Magdalene Evensen & Syver Berg, fanejunk.
Berg, Ulrikke	01/11 1878	Tønsberg	Marie Magdalene Evensen & Syver Berg, fanejunker
Bergsund, Gulbrand K.	27/09 1883	Åserud/Haug	Maren Bolette Jørgensdt. & Karl Johan A., gbr.
Bernhardsen, Hedvig Charlotte	26/08 1887	Norderhov	Sofie B. & Carl G. Bernhardsen, sliperiarbeider
Birch, Hanna Marie	15/02 1870	Hønefoss	Sally Arboe & Hans Peter Godtfred B. distriktslege

<b>Elevens navn</b>	<b>Fødselsdato</b>	<b>Fødested</b>	<b>Foreldre</b>
Bjerke, Halvor Hansen	12/02 1886	Sokna	Kristi Ellingsdatter & Hans Bjerke, gbr.
Bjone, Hans Kristian Monsen	16/03 1884	Bjone/Brandbu	Gunhild Hansdatter (død)&Hans Kristiansen gbr.(død)
Blyberg, Anne Pauline	19/11 1875	Hønefoss	Anne Pauline Olsen & Peter Blyberg, bakermester
Blyberg, Gulbrand	29/10 1870	Hønefoss	Anne Pauline Olsen & Peter Blyberg, baker
Blyberg, Johannes	24/12 1878	Hønefoss	Anne Pauline Olsen & Peter Blyberg, bakermester
Blyberg, Karoline	28/12 1882	Sundvollen	Olava Blyberg & Johan Blyberg, hotellvert
Blyberg, Mads Bye	04/10 1878	Sundvolden	Olava Bye & Johan Blyberg, hotelleier
Blyberg, Olava	22/11 1872	Hønefoss	Pauline Olsen & Peter Blyberg, bakermester
Brastad, Anne Sørine	02/04 1973	Hønefoss	Johanne Brastad & Ole Halgrimsen Br. Kontorist
Brataas, Einar Johannes Johannessen, 05/04 1886		Norderhov	Mathilde Anderssen & Johannes Johannessen Br.,sliperimester
Bredesen, Gulbrand	04/03 1882	Gran/Hadeland	Karen Gulbransen & B.Gulbransen, møllemester
Bryhn, Agnes	26/02 1875	Løken, Romedal	Elen Hørsand & Lauritz Gunerius Bryhn, distriktslege
Bryhn, Erling Manvel Hovland	11/11 1887	Hønefoss	Karen Marie Hovland & Hans Br., samlagsbestyrer
Bryhn, Hermana	13/07 1872	Løken, Romedal	Elen Hørsand & Lauritz Gun. Bryhn, distriktslege
Bryhn, Jen Petter	05/07 1886	Hønefoss	Karen Marie Hovland & Hans Br., samlagsbestyrer
Bryhn, Nils	23/02 1885	Tjømø	Hedvig Barth & Nils Bryhn, lege
Bryhn, Ragna	12/07 1870	Løken, Romedal	Elen Bryhn & Lauritz Gunerius Br. Distriktslege
Braaten, Karl	17/01 1884	Hougsund/Eker	Emilie B. & Peter Braaten, garver, landhandler
Bugge, Birger Ernst	10/04 1883	Sande/Jarlsberg	Valborg Davidia Dahl & Kristian Conrad B.,ing.
Bugge, Valborg	22/12 1887	Andebu	Valborg Davidia Dahl & Kristian Konrad Bugge. ing
Bull, Gustav Bruun	19/08 1882	Tønsberg	Agnes Olsen & Henrik Johan Bull, agent
Bull, Helge	24/04 1880		Agnes Olsen & Henrik Johan Bull, agent
Bull, Aage	08/01 1884	Tøneberg	Agnes Olsen & Henrik Johan Bull, agent
Burud, Anders Lohre	03/06 1885	Norderhov	Marthe Marie Jørgensd. Hungerholdt & Karl Olsen B. gbr
Bye, Aksel Marius Waldemar	02/03 1880	Hønefoss	Augusta Huser & Olaus Bye, fanejunker
Bye, Antonie Mari	22/1 1874	Hønefoss	Martha Augusta Huser & Olaus Bye, fanejunker
Bye, Birger	19/10 1886	Hønefoss	Gina Ingebrigtsen & Han Bye, fanejunker
Bye, Einar Johanner	21/04 1885	Hønefoss	Gina Ingebrigtsen & Olaus Bye, fanejunker
Bye, Erik	?? ??	??	???
Bye, Olga Jacobine	03/07 1876	Hønefoss	Martha Augusta Huser & Olaus Bye, fanejunker
Bye, Signe Fredrikke	26/06 1888	Hønefoss	Inger Jørgine Engebretsen & Olaus Bye, fanejunker
Bøe, Gunnar Knudsen	02/04 1885	Krødsherad	Mari Trommald & Knud Knudsen Bøe. gbr.
Bølgen, Arne Sigurd	28/09 1884	Jevnaker	Anne Karine Bølgen & Ole A. Bølgen, landhandler
Bøvre, Berthe Marie	19/03 1888	Haug/ N.hov	Anne Dorthea Olsd.Øren & Nils Anton B., kontorist
Bøvre, Hans	02/09 1882	Øren / Haug	Anne Dorthea Øren & Nils Anton Bøvre, kontorist
Baalsrud, Andreas	05/03 1872	Fredriksværn	Julie Myhre & Nils Baalsrud, skolebestyrer
Baalsrud, Hanna Mathilde	03/07 1884	Hønefoss	Henriette Julie Olava Myhre & Nils B.. folkeskolebestyrer
Baalsrud, Karl	06/09 1877	Skjærdalens brugsskole	Henriette Julie Myhre & Nils B., almueskolebestyrer
Baalsrud, Nils Julius Myhre	23/03 1887	Hønefoss	Julie Myhre & Nils B., folkeskolebestyrer
Baalsrud, Olaf	06/09 1877	Skjærdalens brugsskole	Henriette Julie Myhre & Nils B., almueskolebestyrer
Baalsrud, Olga Olivia	01/09 1873	Fredriksværn	Julie Olava Henriette Myhre & Nils B. skoleb.
Baalsrud, Sigurd	18/03 1881	Skjærdalen	Julie Myhre & N. Baalsrud, folkeskolebestyrer
Christensen, Kristian Hurum	23/09 1886	Heen	Maren Hurum & Johan P. Christensen, dampskipsfører
Christensen, Margit Kristiane	10/04 1883	Heen	Maren Hurum & Johan P. Christensen, dampskipsfører
Dahl, Andreas	17/03 1888	Tønsberg	Marie Dahl & Andreas Dahl, branninspektør
Dahl, Anna Henrikka	08/10 1883	Heen	Inger Mathea Rustaden & N.A.Dahl, bruksbestyrer
Dahl, Georg Emil Antonius	12/05 1875	Heen, Ådal	Anne Karine Sukkestad & Johan Martin Dahl, gårdbrukere
Dahl, Gustav Adolf	18/10 1872	Hadeland glassverk	Inger Mathea Rustad & Nils Andreas D. bruksbestyrer
Dahl, Ivar Nikolai	20/03 1881	Jevnaker	Inger Mathea Rustaden & Nils Andreas D..bruksbestyrer
Dahl, Ole Kristian	24/05 1871	Hønefoss	Inger Johanne D. (død) & Ole Kristiab D. kjøpmann
Didrichsen, Gerhard Kornelius	05/03 1874	Skudenesnæs	Ragnhild Monsen & Simon D. poståpner, lærer
Diesen, Emil	14/04 1880	Norderhov	Anna Diesen & Ernst Diesen, kaptein
Dietrichson, Petter Wilhelm Kreydahl, 01/06 1888		Nordre Fron	Birgitte Lynum & Gustav Dietrichson, lege
Dietrichson, Aagot	21/09 1886	Fron	Birgitte Lynum & Gustav Dietrichson, lege.
Eeck, Thorbjørn	19/06 1882	Lillestrøm	Josefine Mathilde Eeck & Ole Johan Olsen kjøp.
Egge, Lars Guthormsen	02/12 1881	Brandbu	Marthe L. Egge & Guthorm L. Egge, gbr.
Ekenes, Alf Andersen	25/07 1882	Drammen	Maren Andrine Ekenes & Carl Andersen. stasjonsmester
Eklie, Maren Olava	27/02 1877	Knestang, Haug	Anne Mathea Lie & Andreas Lerberg, gårdbrukere
Elvigen, Nils Martin	18/02 1887	Norderhov	Inger Olava Ekornrud & Edvard Elvigen, lærer
Enger, Anna	29/01 1880	Enger/Ådal	Guri Enger & Rasmus Strand

<b>Elevens navn</b>	<b>Fødselsdato</b>	<b>Fødested</b>	<b>Foreldre</b>
Eskestrød, Johan	21/03 1886	Haug	Unni Andersdtr. & Lars Svendsen, Eskestrød, gbr
Fallebøe, Henny Englikke	10/12 1888	Hønefoss	Anette Elise F. & Henrik F., bakeribestyrer
Fekjær, Olaf	18/02 1886	Hole	Maren Oline Fekjær & Ole Fekjær, handelsbetjent
Feragen, Alf	29/10 1883	N.Aurdal/Valdres	Andrea Olsen & Andreas Feragen, forstmester
Feragen, Nils	02/09 1887	Nordre Aurdal	Andrea Olsen & Andreas Feragen, forstmester
Feragen, Tor	12/04 1885	N.Aurdal/Valdres	Andrea Olsen & Andreas Feragen, forstmester
Fougner, Marie Riddervod	11/07 1884	Sørums/Hole	Dina Serena Jensen & Hans Sigurd F., proprietær
Fougner, Peter AndreasJenssen	17/08 1880	Sørums/Hole	Dina Serena Jenssen & Hans Sigvard F.. proprietær
Fougner, Wilhelmine Dorthea	20/03 1879	Sørums/Hole	Dina Serena Jenssen & Hans Sigvard F.. proprietær
Fredriksen, Edvard	25/03 1882	Ådal	Berte Marie Simensdatter & O. Fredriksen, gbr.
Frost, Kathrine Gustava	21/06 1885	Bygland	Johanne Louise Cold & Jacob von der Lippe F. sogneprest
Frøhaug, Einar	01/08 1882	Hole	Elise Marie Lohr & Johan Frøhaug, kirkesanger
Færden, Alf Georg	01/11 1881	Kristiania	Hermine Wilhelmine Alida Wisbach & Michael Johan F.. sogneprest
Færden, Arne	27/09 1883	Løken/Haug	Anne Lundsgaard & Haakon Rudolf Henrik Færden. proprie.
Færden, Helga	19/11 1878	Løken/Haug	Anne Lundsgaard & Haakon Rudolf Henrik Fæ. Proprietær
Færden, Haakon	26/11 1881	Løken/Haug	Anne Lundsgaard & Haakon Rudolf Henrik Fæ. Proprietær
Færden, Michael	06/05 1876	Kristiania	Anne Lundsgaard & Haakon Rudolf Henrik Fæ. Proprietær
Færden, Thor	01/10 1876	Løken/Haug	Anne Lundsgaard & Haakon Rudolf Henrik Fæ. Proprietær
Faafeng, Ole Nilsen	04/05 1883	Hønefoss	Gunda Kristine Kristiansen & Nils Olsen F. flotningsarbeider
Gihle, Anne Toline	23/10 1877	Gihle / Hole	Sofie Valbækken & Martin Gihle, kontorist.
Gjelde, Kristoffer	05/07 1875	Kragstad / Haug	Maren Johnsen & Ole Gjelde, Handelsmand
Gjessing, Haakon Kristian	26/06 1873	Kristiania	Kristine Amundrud & Hans Gjessing, bakermester
Gjør, Lina Helliesen	28/09 1883	Stavanger	Louise de Seue Tostrup & Carl Ludvig Platou Gjør, kst. Foged
Glesne, Ole	27/01 1888	Sigdal	Margit Eriksdtr. & Truls Olsen Glesne gbr.
Grinaker, Bernt Berntsen	29/08 1881	Vestre Aker	Anne Grinaker & Bernt Grinaker, gbr.
Grinaker, Einar	05/01 1886	Steinkjær	Lisa Karoline Skude&Anders Berntsen G.brukseier (død)
Grinaker, Harald Marius	25/04 1887	Steinkjær	Lisa Karoline Skude&Anders Berntsen G.brukseier (død)
Grinaker, Peder Anton B.	13/01 1883	Vestre Aker	Anne Grinaker & Bernt Grinaker, gbr
Grøndahl, Einar	18/08 1873	Follum, N.h.	Elvida Hetzen & Olaus Grøndahl, ingenør
Grøndahl, Sigrid	10/07 1876	Follum tresliperi	Elvida Hetzen & Olaus Grøndahl, ingenør
Grøndahl, Sverre	29/04 1882	Follum tresliperi/N.hov	Elvida Hetzen & Olaus Grøndahl, ingenør
Gudsgaarden, Olaus	27/08 1879	Halkinrud/Lunder	Marte Karine Bjerck & Kristian Gudsg. Gbr
Gulbrandsen, Arne Ludvig	11/03 1879		Mari Andersen & Martin Gulbrandsen, sporskifter
Gunstad, Nils	23/01 1877	Gunstad/Jevnaker	Sofie Nilsdtr. Gunstad & Ole Helgesen G., gbr.
Gusgaard, Else	19/07 1882	Norderhov	Karoline G. & Gulbrand Gusgaard, gbr.
Hafnor, Olga Marie	31/01 1886	Hole	Gustava Olsen & Johannes Olsen, maler
Hallingby, Olaf Jespersen	21/12 1879	Hallingby/Ådal	Ragnhild Olavsdatter & Jesper Hallingby, gbr.
Hallingby, Ole	21/08 1869	Hallingby, Ådal	Ragnhild Grønvold & Jesper Hal..., gårdbrukere
Hansen, Andreas	22/09 1883	Gran / Hadeland	Marie Hansen & H.C.Hansen, garver
Hansen, Anton	28/02 1875	Hønefoss	Thea Kristiansen & Hans Andreas H.,materialforvalter
Hansen, Halvor	13/08 1875		Karoline Engebretsen & Johan Hansen, sliperimester
Hansen, Ivar	26/12 1879	Drammen	Anne Christine Boskøn & Albert Julius Hansen, postekspeditor
Hansen, Markus	08/09 1879	Hønefoss	Helene Gulbransen & Hans Mikalsen,bruksarbeider
Hansen, Matias Sahlgaard	05/01 1886	Randsfj. Hotell	Mathilde Hansen & Andeas Hansen, hotellvert
Hansen, William	15/09 1881,	Drammen	Jenny Marie Baust & Hans Lie Hansen, Kjøpmann
Hansen, Aagot Wilhelmine	04/08 1873	Drammen	Anne Christine Bostrom & Albert Julius H. postekspeditor
Hanssen, Carl	28/03 1881	Hønefoss	Mathea H. & Hans Andreas H., materialforvalter.
Harstad, Lars Georg Olsen	16/09 1886	Nannestad	Ida Harstad & Ole Harstad, arbeider
Haugan, Mads Strand	05/12 1876		Karen Torstensdt. Schartun & Martin Knudsen Haugan, trelasth
Hauge, Andreas	13/07 1876	Arne fabrikker	Kari Mjelde & Mons Hauge, bruksskolelærer
Hauge, Einar Kristian	11/09 1887	Norderhov	Helga Hauge & N. M. Hauge, arbeider
Heen, Marthe Marie	05/06 1882	Haug	Kristi Heen & Helge C. Heen, gbr.
Heireth, Hans Anders Johan	23/02 1874	Kristiania	Bertha Marie Andersen & Nils Hei., sliperimester
Heltzen, Michael	04/04 1877	Oppgård	Soffie Vestbye & Carl Heltzen, lensmann
Hilde, Olaf	04/12 1881	Eidsvold prestegjeld	Karen Johanne Pedersen & Erik Olsen Hilde, kirkesanger
Hol, Gustav Adolf	16/06 1884	Hønefoss	Edvard Hol, snekkermester.
Holmboe, Anne Helga M.	14/07 1873	Hønefoss	Elise Hovland & Jens Holmboe, Overrettssakfører
Holmboe, Elise	26/10 1875	Hønefoss	Elise Lundsgaard & Jens Joachim H. Overrettssakfører
Holmboe, Jens	26/10 1875	Hønefoss	Elise Lundsgaard & Jens Joachim H. Overrettssakfører
Holmboe, Jensine Erika	26/04 1871	Hønefoss	Elise Hovland & Jens Holmboe, sakfører

<b>Elevens navn</b>	<b>Fødselsdato</b>	<b>Fødested</b>	<b>Foreldre</b>
Holt, Håkon	02/11 1877	Hønefoss	Edvard Holt, snekkermester
Holtan, Carl Julius	17/09 1886	Minnesota	Johanne Gullerud & Mathias K. Holtan
Holte, Anders	01/08 1887	Søndre Aurdal	Anne Mathea Strande & Helge Holte, proprietær
Holte, Martin	31/08 1883	Holte / Ådal	Thea Strande & Thorgrim Holte, gbr.
Honerud, Anne Elise	28/01 1874	Honerud/Haug	Otilie Kristoffersen Sætrang & Ingebret Ellingsen Hval Ho-rud
Hornsrud, Arthur Martinius,	15/09 1880	Hønefoss	Martha Hornsrud & Christoffer Hornsrud, gbr.
Hornsrud, Dagny	21/03 1884	Vikersund/Modum	Martha Hornsrud & Christoffer Hornsrud, gbr.
Hornsrud, Emma	21/ 02 1886	Vikersund/Modum	Martha Hornsrud & Christoffer Hornsrud, gbr.
Hornsrud, Aasta Kamilla	05/07 1882	N.hov	Martha Hornsrud & Christoffer Hornsrud, gbr.
Hotvedt, Nils Kristiansen	23/12 1880	Sandsvær	Hilda Halvorsdtr. & Kristen Hotvedt, kjørekarl
Hougsrud, Ole	01/05 1886	Søndre Aurdal	Maren Lovise Waagaard & Harald H. proprietær
Hurum, Harald	20/10 1871	Hønefoss	Julie Schong & Christian Hurum, kjøpmann
Hurum, Sara Helene	13/01 1874	Hønefoss	Annette Julie Schou & Christian Hurum, kjøpmann
Hurum, Thora Kristine	09/05 1878	Hønefoss	Annette Julie Schov & Christian H. kjøpmann
Hval, Abraham	02/09 1885	Ådal	Karen Opperud & Ole A. Hval, gbr.
Hval, Olaf	14/04 1887	Hønefoss	Olava Kristiane Hv. & Ole T. Hv..samlagsforstander
Ihlen, Kristian	24/04 1883	Eker	Otilie Regine Paulsen & Kristian Ihlen, gbr.
Jacobsen, Carl Alfred	26/07 1879	Randsfj. Jernbanest.	Jacobine Dahl & John Jacobsen, stasjonsmester
Jacobsen, Gustav Carl	07/07 1878	Quenstown	Emma Levy & Halfdan Jacobsen, skipskaptein
Jacobsen, Jacob Gerhard Sinklar	04/10 1874	Randsfj. NSBstasjon	Jacobine Dahl & John Jacobsen, stasjonsmester
Jacobsen, Peter Andreas	24/05 1881	Randsfj. Jernbanest.	Jacobine Dahl & John Jacobsen, stasjonsmester
Jakhellen, Harald Julius	28/07 1874	Storøen pr. Høvik(Bærum)	Ragnhild Astrup & Julius Herman J., grosserer
Jellum, Ingvald Kristoffer	24/06 1881	Jellum(Modum	Ingeborg Hovland & Christoffer Jellum, gbr.
Jensen, Alf	21/10 1878	Hønefoss	Else Mathea Olsd.Stadum & Martin Jensen, kom.kass.
Jensen, Emma Augusta	08/08 1883	Hønefoss	Else Mathea Olsd.Stadum & Martin Jensen, bank.kass.
Jensen, Jens	25/11 1874	Hønefoss	Else Mathea Olsd.Stadum & Martin Jensen, kom.kass.
Jensen, Karoline	06/02 1872	Hønefoss	Else Mathea Olsd.Stadum & Martin Jensen, kom.kass.
Johansen, Johan Adolf	04/05 1888	Norderhov	Karen Alette Andreasdr. & Karl Johansen, smed
Jonassen, Johannes	29/12 1878	Kristiania	Birgitte Johnsen & Nils Jonassen, metodistprest
Josefsen, Josef	08/10 1886	Sverige	Laura Mathilde Josefsen & K. Josefsen, papirmester
Jørgensen, Frithjof	29/12 1875	Hønefoss	Guie Talie Møller & Johan Jørgensen, gullsmed
Jørgensen, Hanna Marie	08/02 1872	Hønefoss	Guia Talie Møller & Johan Jørgensen, gullsmed
Jørgensen, Jørgen	18/04 1876	Snarum/Krødsherd	Henrika Lassen & Peder Jørgensen, gbr.
Karlsrud, Hans Andreas	30/12 1885	Norderhov	Johanne Hannsd. Veholt & Thorvald Pedersen Carlsrud
Kihle, Gunhild Louise	03/07 1880	Østre Kihle/N.hov	Kristine Weien & Hans Johan Kihle gbr.
Kihle, Helfred	05/07 1878	Østre Kihle/N.hov	Kristine Weien & Hans Johan Kihle gbr.
Kihle, Helge Gulbrandsen	23/09 1875	Kihle/N.hov	Marthe Helgesdt. Enger & Gulbrand Helgesen Kihle
Kihle, Inger Helgine	04/07 1877	Vestre Kihle/N.hov	Marthe Enger & Gulbrand Kihle, gbr.
Kihle, Iver	27/09 1877	Vestre Kihle/N.hov	Marthe Enger & Gulbrand Kihle, gbr.
Kihle, Johan	22/12 1882	Kihle/N.hov	Kristine Weien & Hans Johan Kihle
Kihle, Mathilde Nielsine	29/05 1879	Vestre Kihle/N.hov	Marthe Enger & Gulbrand Kihle, gbr.
Kihle, Ole	22/11 1883	Kihle/N.hov	Marthe Enger & Gulband Kihle, gbr.
Kjelstrup, Hagbart	07/02 1881	Kristiania	Thora Clemmetsen & Bernhard Hartvig Kj. Premierltn
Kjelstrup, Karl Otto Mangolt	27/12 1874	Kristiania	Thora Clemmetsen & Bernhard Hartvig Kj..premierloytnant
Kjelstrup, Sara	10/10 1879	Gjøvik	Thora Clemmetsen & Bernhard Hartvig Kj. Premierltn
Kjelstrup, Sige Alfeld	11/02 1878	Krogstad/Råde	Th. Clemmetsen & B. Kjelstrup, premierloytnant
Kjelstrup, Sigurd	05/05 1882	Gjøvik	Thora Clemmetsen & Bernhard Hartvig Kj. Premierltn
Kjelstrup, Thora Ragnhild	07/12 1876	Karlsrud, Råde	Thora Clemmetsen & Bernhard Hartvig Kjelstrup. pre.loytnant
Korsmo, Sigurd	25/06 1884	Heen	Hanna Otilie Andersen & Martin Jensen K.. baneformann
Kragstad, Anders Ingebretsen	08/03 1879	Hønefoss	Lise Hansdatter & Engebregt Andersen Støa, gbr.
Krohn Owren, Johan	12/07 1874	Hønefoss	Antonie Owren & Johan Fredrik Krohn, boktrykker
Krohn, Aslaug	29/08 1888	Thjøtto	Bolette Christine Vilhm. Riiser & Conrad H. Krohn, sogneprest.
Krohn, Fredrik	14/09 1881	Hønefoss	Antonie Owren & Johan Fredrik K., boktrykker
Krohn, Ivar Trygve	12/01 1883	Hønefoss	Antonie Owren & Fredrik Krohn, boktrykker
Krohn, Ole Anton	25/01 1877	Hønefoss	Antonie Owren & I.F.Krohn, boktrykker
Krohn,Ragnhild Martine Lovise	21/11 1875	Hønefoss	Antonie Marie Owren & Johan Fredrik K. boktrykker
Kruger, Alf	14/09 1884	Gran/Telemark	Jensine Kruger. & Joachim Kruger, overretsakfører
Kruger, Fin	22/11 1885	Gran/Telemark	Jensine Kruger. & Joachim Kruger, overretsakfører
Kaarstad, Lars	24/12 1876	Kaarstad/Jevnaker	Ingeborg Horgen & Hans Kaarstad, gbr.
Lagesen, Olava Marie	25/08 1884	Hønen/Haug	Oline Lagesen & Lars Andreas Lagesen gbr.

<b>Elevens navn</b>	<b>Fødselsdato</b>	<b>Fødested</b>	<b>Foreldre</b>
Langeslet, Ole	23/04 1886	Næs/Hallingdal	Kari Gulbrandsrud & Ole Langeslet gbr.
Larsen, Lars	30/05 1878	Kyta/Haug	Bente Marie Gjørud & Hans Larsen, kirkesanger
Lie, Iver Peter Einar	05/05 1872	Hønefoss	Julie Iversen & Thorvald Lie, sakfører
Lie, Martin	12/04 1880	Sørum/N.hov	Anne Mathea Martinsdt. & Halgrim Olsen Lie gbr.
Lie, Thorvald	31/08 1875	Rognerud/Ådal	Olea Thoresdt. Elsrud & Andreas Mortensen Lie gbr.
Lie, Yngvar Mikael Breien	17/08 1885	Ådal	Julie Rønnerud & Olaf Thorvald Lie, ov.r.sakfører
Lindboe, Aage	02/03 1879	Horten	Marie Jessen & Oskar Wilhelm Lindboe, lege
Lundsgaard, Anders	03/04 1887	Sokna	Marte Berg &
Lundsgaard, Anders	22/10 1874	Lundsgaard, Lunder	Maren Olive Glesne & Elling Chr. L. gårdbrukere
Lundsgaard, Eilif Olsen	14/10 1885	Lunder	Marte Berg & Ole A. Lundsgaard, gbr.
Lundsgaard, Erling	27/11 1885	Lunder	Maren Oline Olsdatter & Elling Andersen Lu. gbr.
Løchen Bye, Mads	10/09 1874	Hønefoss	Gunhild Bye & Gulbrand Løchen, kjøpmann
Løchen, Gunhild Johanne	18/07 1887	Hønefoss	Marta Pedersen & A. Løchen, kjøpmann
Løkke, Hildur Alette	15/12 1879	Hønefoss	Marie Løkke & Henrik Løkke, snekker
Løkke, Hilmar	23/02 1878	Hønefoss	Marie Hansen & Hans Løkke, snekkermester
Løvig, Gudrun	30/08 1879	Krødsherad	Elise Karoline Slevigen & Gunnar L., cand.med
Løvig, Jens	25/08 1884	Krødsherad	Elise Karoline Slevigen & Gunnar Løvig, cand.med
Løvig, Kristine	05/08 1877	Krødsherad	Else Karoline Slevigen & Gunnar Løvig, cand.med
Løvig, Thorleiv	02/02 1882	Råen/Krødsherad	Elise Karoline Slevigen & Gunnar Løvig cand.med
Madsen, Arnt	06/05 1887	Hønefoss	Else Marie Nilsen & Jens Martinus Madsen, hotelleier
Madsen, Ellef Eilert	04/11 1884	Hønefoss	Bolette Marie Elise Nilsen & Jens Marinus M.,hotelleier
Madsen, Jens Marinus	26/12 1874	Hønefoss	Marie Bolette Elise Nielsen & Jens Marinus M. , hotelleier
Madsen, Johan	10/01 1877	Hønefoss	Elise Nielsen & Jens Madsen, hotellvert
Martinsen, Annette	20/01 1873	Hønefoss	Anne Birgitte Johnsen & Martin Martinsen, arb.
Melland, Anna	12/08 1878	Niorderhov	Lise Dahl Karlsen & Pau Gulbrandsen, arbeider
Moe, Ole Petter,	17/09 1884	Moe/Hole	Thea Heyerdahl Moe & Ole Moe, gbr.
Mortensen, Herbert Brinck	31/03 1877	Kristiania	Hulda Brinck & M.A. Mortensen, losoldermann
Mowinckel, Andreas Lauritz	27/04 1873	Bilbao	Christine Beer & Gerardo von der Lippe M., grosserer
Møller, Aksel	19/10 1878	Hønefoss	Karen M. & Johan Fredrik Møller, feier
Narum, Georg	27/07 1875	Hole	Karoline Otilie N.& Karl Gulbrandsen N:, gbr
Nicolaisen, Bjarne	16/10 1889	Hole	Petra Marie Leegaard & Nikolai Nicolaisen, lensmann
Nicolaisen, Borghild	16/04 1888	Hønefoss	Petra Antonie Legaard & Nikolai Nicolaisen, lensmann
Nielsen, Paul	02/11 1871	Hønefoss	Helene Nielsen & Nils Peder N., malermester
Nielsen, Ragna Margrete	10/02 1887	Hønefoss	Maren Sætrang & R. Nielsen, kjøpmann
Nielssen, Olga Marie	28/09 1884	Hønefoss	Maren Oline Sætrang & Reinhard Agns N., kjøpmann
Nore, Knut Olsen	21/04 1877		Kirsti Knutsdt.& Ole Andersen Nore, gbr.
Nore, Olaf	26/04 1875	Nore/Krødsherad	Kari Krogsrud & Lars Nore, gbr.
Næs, Ole Olsen	02/09 1878	Næs/Rakkestad	Karen Bolette Næs & Ole Edvard Olsen Næs, gbr
Næss, Erik	25/11 1880	N.hov	Amalie Vager & Paul Næss, gbr.
Næss, Hans Andreas	06/05 1884	N.hov	Amalie Vager & Paul Næss, gbr.
Næss, Helge Waagaard	20/08 1884	Ådal	Anne Marie Helgesdr. Waagaard & Ole Eriksen Næss, gbr.
Næss, Kirsti	22/05 1887	Ådal	Anne Marie Helgesdr. Waagaard & Ole Eriksen Næss, gbr.
Ohlsen, Carl Gustav	18/11 1871	Hønefoss	Gunda Geirgine Halstenrud & Conrad O. bryggerimester
Olberg, Knut	29/01 1881	Færden/Haug	Regine Enger & Nils Nilsen Olberg, gbr.
Olsen, Adolf Beck	14/03 1886	Drammen	Hildur Clausen & Jacob Olsen, stasjonsmester.
Olsen, Anna	06/05 1878	Jernbanest.Hønefoss	Ingeborg Olsen & Kristian Olsen, stasjonsmester
Olsen, Anne Karoline	28/05 1887	Randsfjord meieri	Karoline Olsen & A. Olsen, samlagsforstander
Olsen, Dagny	05/08 1876	Drammen	Inger Kristine Foss & Ole Johan Olsen, kjøpmann
Olsen, Gerda Marie	06/12 1886	Hønefoss	Ingeborg Krogsrud & H. Olsen, urmaker
Olsen, Ivara Bertha Londyne	06/12 1881		Hildur Clausen & Jacob Olsen, stasjonsmester
Olsen, Jørgen Bernhard	16/04 1877	Hønefoss	Anne Kristine Amundsen & Martin Olsen, farver
Olsen, Karl Edvard	06/02 1871	Hønefoss jernbanest.	Ingeborg Olsen & Kristian Olsen, stasjonsmester
Olsen, Magnhild Elenore	19/10 1883	Drammen	Hildur Clausen & Jacob Olsen stasjonsmester
Olsen, Ole Alfred	21/09 1875	Hønefoss	Christine Anne Amundsen & Martin Olsen, farver
Olsen, Olga	11/08 1888	Hønefoss	Ingeborg Krogsrud & Hans Olsen, urmaker
Olsen, Olga Helene	16/07 1878	Lillestrøm	Inger Christine Foss & Ole Johan Olsen, kjøpm.
Olsen, Olga Mathilde	22/08 1874	Hønefoss	Ingeborg Olsen & Kristian Olsen, stasjonsmester
Olsen, Oluf	03/11 1883	Randsfj. Hotell	Helene Olsen & Engebret Olsen, hotellvert
Olsen, Olufine Hildur Mathea	05/10 1878		Hildur Clausen & Jacob Olsen, stasjonsmester
Olsen, Oskar Albert	25/06 1884	Thoen/Haug	Anne Pedersen & Martin Olsen, gbr.

<b>Elevens navn</b>	<b>Fødselsdato</b>	<b>Fødested</b>	<b>Foreldre</b>
Olsen, Ragna Mathilde	14/01 1882	Hønefoss	Kari Iversdtr. & Martin Olsen, farver
Olsen, Ragna Olava	04/04 1877	Hønefoss	Gunda Tandberg & Conrad Ohlsen, brygger
Olsen, Thoralf Beck-	10/01 1888	Drammen	Hildur Klausen & Jacob Olsen, stasjonsmester
Onsager, Andrea Marie	02/07 1888	Hønefoss	Karen Engebretsdtr. & Anders Nilssen O., dyrlege
Onsager, Maren Elise	09/02 1873	Hønefoss	Anne Marie Thoresen & Anders Nilsen O. dyrlege
Onsager, Margrethe	21/12 1873	Hønefoss	Anne Marie Thoresen & A. Nilsen Onsager, dyrlege
Onsager, Nils	01/09 1871	Hønefoss	Anne Marie Thoresen & Anders Nilsen O., dyrlege
Oppen, Anne	19/07 1871	Norderhov	Elise Hovland & Andreas Oppen, gårdbnr.
Oppen, Anne Marit	27/02 1875	Veme, Sokna	Karen Rognerud & Ole Kristian Oppen, gårdbnr.
Oppen, Herman	27/08 1873	Oppen gård	Helene Lundesgaard & Andreas Mikael O. gårdbr.
Owren, Martine	12/05 1877	Drammen	Hansine Borge & Sverre Owren, kjøpmann
Paulsen, Paul Peder	01/08 1880	Sørgefoss/N.hov	Hanne Paulsen & Johan Paulsen, gbr.
Pedersen, Hans Olaf	13/11 1877	Elvebakken	Johanne Torgersdt. & Johan Pedersen, garvermester
Pedersen, Hilda	14/12 1872	Sundet/N.hov	Johanne Torgersdt. & Johan Pedersen, garver
Pedersen, Johan	03/07 1875	Sundet N.hov	Johanne Pauline Pedersen & Johan Pedersen, garvermester
Pedersen, Johanne	17/05 1886	Norderhov	Johanne Pauline Torgersdt. & Johan P., garvermester
Pedersen, Kristine	01/12 1879	Sundet/N.hov	Pauline Johanne Ped. & Johan Pedersen, garver
Pedersen, Ludvig	07/06 1882	Sundet/N.hov	Johanne Pauline Torgersdt. & Johan Ped. Garvermester
Poppe, Herman	19/02 1881	Nes/Hallingdal	Georgine Randine & Hartvig Christoffer P., o.r.sakf.
Prydz, Karoline	25/07 1883	Norderhov	Anna Margrete Prydz & Håkon Prydz, gbr.
Prydz, Rolf	09/01 1877	Hønefoss	Ovidia Mathilde Roscher & Frithjof Prytz, overrettssakforer
Prydz, Roscher, Alf Fredrik	31/05 1874	Hønefoss	Ovidia Mathilde Roscher & Frithjof P., Overrsakf.
Rishovd, Jonas Martin Eriksen	18/11 1886	Sevals/Modum	Andrea Jonassen Sevals & Erik Eriksen Rishovd, tommerann.
Rognerud, Bergljot Margrete	14/12 1885	Ådal	Beate Rognerud & Martin Rognerud, gbr.
Rognerud, Erling Martinsen	18/05 1878	Rognerud/Ådal	Birthe Trulsdt. Bergsund & Martin Ellingsen R., gbr.
Rognerud, Gunhild Marie	17/01 1874	Grønvold/Ådal	Kristine Mathea Egge & Johan Rognerud gbr.
Rognerud, Karl Johan	03/02 1876	Grønvold/Ådal	Kristine Mathea Egge & Johan Rognerud gbr.
Rognerud, Karl Otto	15/12 1884	Veme / N.hov	Kirsti Karoline Ro. & Andreas E. Rognerud, gbr.
Rognerud, Truls Martinsen	25/09 1880	Rognerud/Ådal	Berthe Trulsdt. Bergsund & Martin Ellingsen Rog., gbr
Rossing, Roar	24/06 1872	Bensdorf, København	Anna Wilhelmine Chr. Gustren & Ulrik Fredrik Rossing, agent
Rua, Engebret Olsen	22/04 1875	Myhre/Haug	Karine Karlsen & Ole Olsen Rua, gårdbrukere
Rua, Nils Olsen	26/06 1885	Rua / Haug	Karine Rua & Ole Rua, gbr.
Rud, Hedvig Bolette	10/11 1887	Jevnaker	Hansine Nilsen & Herman Tollefsen Rud, garver
Rumi, Catty	09/07 1883	Hønefoss	Ovidie Helde Jacobsen & Caspar Fr. D. Rumi, apoteker.
Rumi, Stefanus	18/10 1881	Hønefoss	Ovidie Helde Jacobsen & Caspar Fredrik Baptist Rumi, apoteker
Runi, Caspar	15/12 1885	Hønefoss	Ovidie Hilde Jacobsen & Caspar Fredrik Baptiste Rumi, apoteker
Rustan, Helga Oline	01/06 1872	Bølgen, Haug	Marie Hansine Vager & Peder Rustan, gårdbrukere
Ruud, Christian	12/04 1878	Kristiania	Randi Eriksen & Christopher Pedersen Ruud, metodistprest
Ruud, David	08/02 1874	Kristiania	Randi Eriksen & Christopher Pedersen Ruud, metodistprest
Ruud, Jacob	28/01 1876	Kristiania	Randi Eriksen & Christopher Pedersen Ruud, metodistprest
Ruud, Johan	26/07 1886	Hole	Else Hallingby & Nils Ruud, bryggerimester
Ruud, Kristian	03/03 1873	Hønefoss	Karen Mathea Nilsen & Anders Ruud malermester
Røste, Emil Bernhard Gulbransen	07/02 1885	Jevnaker	Barbara Røste & Gulbrand Røste, gårdbruker Gjør,
Schirmer, Hildur	31/03 1875	Bråten, N.hov	Boletta Lundesgaard & Georg Robert Schirmer, overrettssakf.
Schirmer, Sigrid	11/11 1877	Elvebakken/N.hov	Bolette Lundesgaard & Georg Schirmer, sagfører
Schjerven, Jakob	30/09 1883	Lardal	Sofie Thisted & Ole Schjerven, gårdbruker
Schreiner, Hilmar Meincke	07/07 1879	Trondhjem	Marie Hirsch & Hilmar M. Schreiner, ølbrygger
Schreiner, Thomas Conrad Hirsch	11/03 1878	Trondhjem	Marie Hirsch & Hilmar Schreiner, ølbrygger
Schluz, Olaf Dahl	04/02 1880	Helle/Krgerø	Anna With & Anton Schluz, bruksbestyrer
Schønheyder, Anna	28/08 1877	Kristiania	Marie Kathinka Maurer & Kristian Schøn.. foged
Schøyheyder, Johan Franciskus	25/08 1879	Kristiania	Marie Kathinka Maurer & Kristian Schøn.. foged
Sexe, Anders	03/11 1883	Hurum/Hole	Dorthea Sexe & Thorstein Sexe, gbr.
Sexe, Olaf	25/03 1882	Hurum/Hole	Dorthea Sexe & Thorstein Sexe, gbr.
Simonsen, Emil August	30/08 1876	Bergen	Karen Amundsen & Nils Johnsen S., møllermester
Skinnes Nils	15/09 1882	Egge / Haug	Gina Skinnes & Anders Skinnes, proprietær
Skinnes, Kristi	16/11 1884	Egge / Haug	Gina Skinnes & Anders Skinnes, proprietær
Skougstad, Olaf	20/03 1885	Ådal	Johanne Skougstad & Gabriel Skougstad, gbr.
Skøien, Gustav Sigwart Gudbransen	31/12 1880	Hønefoss	Sigrid Martinsdr. & Gudbrand Johnsen Sk., lærer
Sogn, Karl Anton	03/08 1873	Sogn/Jevnaker	Lise Marie Andersdt. & John Gudmundsen S. gbr.
Solberg, Alf	17/01 1876	Steen/Hole	Olga Egidius & Johannes Solberg, gbr.

<b>Elevens navn</b>	<b>Fødselsdato</b>	<b>Fødested</b>	<b>Foreldre</b>
Solberg, Sven Adolf	25/09 1881	Steen7Hole	Olga Egidius & Johannes Solberg gbr.
Solberg, Thorvald	23/12 1882	Steen7Hole	Olga Egidius & Johannes Solberg gbr.
Staxrud, Arne Olsen	10/09 1881	Staxrud/Gran	Karoline S. & Ole Larsen S., gbr
Stenseth, Elise Sofie	10/07 1881	Ådal	Eline Stenseth & Thorgrim St., kirkesanger
Stenseth, Kirsti	01/10 1879	Nes / Ådal	Eline Stenseth & Thorgrim Stenseth, kirkesanger
Stenseth, Ole	04/09 1883	Nes / Ådal	Eline Stenseth & Thorgrim Stenseth, kirkesanger
Stiksrud, Anders	06/08 1870		Maren Johanne Engebretsdt. & Andreas Larsen Stiksrud, g.br.
Stiksrud, Engebret	30/12 1867		Maren Engebretsdr. & Anders Larsen Stixrud gbr
Stiksrud, Johan	20/08 1876	Stiksrud/Haug	Maren Johanne Engebretsdt. & Andreas Larsen Stiksrud, g.br.
Storrusten, Mikkel	05/06 1883	Søndre Aurdal	Kari Mikkelsdtr. & Kristoffer Olsen Storr., gbr.
Storrusten, Ole	04/12 1881	Søndre Aurdal	Kari Mikkelsdtr. & Kristoffer Olsen Storr., gbr.
Strande, Anders	25/02 1879	Ådalen	Else Marie Holte & Anders Strande, proprietær
Strande, Erika	29/12 1884	Ådal	Else Marie Holte & Anders Strande, proprietær
Strande, Magnus Paulsen	22/09 1881	Ådal	Berte Strande & Paul Andersen Strande, gbr.
Strande, Mari	29/11 1877	Ådalen	Else Marie Holte & Anders Strande, proprietær
Strande, Marthe	17/06 1880	Toseviken/Ådal	Else Marie Holte & And. H. Strande, gbr.
Stub, Jens	04/03 1867	Haug/N.hov	Sofie Danielsen & K. Stub, lensmann
Støren, Astrid Laura Henriette	14/05 1885	Rosendal/Brandbu	Elise Rosendal & Karl Petter Theodor St.dyrlege
Sætrang, August Johnsen	03/08 1885	Hønefoss	Sofie Arnesen & August John Sætrag, gårdskearl
Sætrang, Olaf Olsen	03/02 1882	Sætrang/Haug	Mathea Iversdt. & Ole Kristoffersen Sætrang
Sætrang, Petra Marie	17/12 1881	Øvre Eiker	Johanne Andrea Vinderen & Jesper Andreas Kristoffersen, forstander
Sønstebye, Nils	19/12 1878	Modum	Olava Kristensen & Anders Eriksen Sønstebye,gbr
Saastad, Sigrid Lagerta	27/03 1885	Trondhjem	Olette Constance Saastad & Severin S., meieribestyrer
Saastad, Aagot	25/10 1886	Tyrstrand	Olette Constance Saastad & Severin S., meieribestyrer
Tandberg, Anders	01/06 1888	Norderhov	Sofie Tandberg & Gudbrand Ta. Landhandler
Tandberg, Karl Johan	16/08 1872	Follum gård	Margrethe Vikersund & Johan Otto T., gårdbrukere
Tandberg, Ole Waagaard	24/11 1876	Hønefoss	Anne Waagaard & Christian Tandberg, tidl. Kjøpmann
Tandberg, Aagot	02/04 1876	Follum gård	Anne Margrethe Vikersund & Jahn Otto T.gårdbrukere
Tangen, Nils Alfred	16/03 1873	Hønefoss	Karen Hansdatter Hølen & Christopher T. skomaker
Teie Johannesen, Bernt	13/11 1873	Nedre Eiker	Ingeborg Suterud Knudsen & Johan Andersen, sagmester
Thaulow, Henrik Arnold Wergeland	19/10 1882	Hole	Berthe Haug & Joh. Fredr. Carl Gustav Th., cand.med.
Thisted, Christine Helene	08/05 1878	Kristiania	Kirsten Juel Skjerven & Hagbarth Th. Hotelleier
Thisted, Inga	02/04 1876	Kristiania	Kirsten Juel Skjerven & Hagbarth Th. Hotelleier
Thisted, Mathilde Christine	12/06 1874	Vestre Aker	Kirsten Juel Skjerven & Hagbarth Th. Hotelleier
Thoresen, Anna Margrethe	30/11 1871	Nedre Haugen	Dorthea Michelsen & Hans Johan T., bruksfullmekting
Thoresen, Einar	23/01 1881	Hønefoss	Dorthea Michelsen & Hans Johan Th. Bruksfullm.
Thoresen, Mikael Andreas	19/05 1873	Haugen, N.hov	Dorthea Michelsen & Hans J. Thoresen, br.fullm.
Thoresen, Olava Christine	21/03 1875	Haugan N.hov	Dorthea Michelsen & Hans Johan T. bruksfullmekting
Thoresen, Ragna	16/05 1883	Hønefoss	Dorthea Michelsen & Hans Johan Th., bruksfullmekting
Thoresen, Thoralf	09/03 188879	Hønefoss	Dorthea Michelsen & Hans Johan Th., bruksfullmekting
Torgersen, Tonette Olfine	11/12 1874	Hønefoss	Anne Randine Olsen & Johan Torgersen, malermester
Uggen, Anders Theodor	06/03 1888	Lunder/N.hov.	Gunhild Marie Mikkelsdtr.& Ole Evensen U., gbr. l.h.
Uggen, Edvin Martin	22/12 1886	Sokna	Gunhild Marie Uggen & Ole Uggen, gbr. Landhandler
Veien, Ebba Marie	27/11 1886	Veien/ N.hov	Maren Veien & N. Veien, gårdbruker
Veien, Einar	15/10 1884	Veien/N.hov	Maren Veien & Nils Veien gbr.
Vestern, Anders	12/04 1888	Hole	Anne Marie Vestern & H. Vestern, gbr.
Vollaug, Kristoffer Nilsen	30/06 1882	Vollaug/Nannestad	Karen Johanne Olavsdts. V & Nils Kristoffersen V.gbr
Wahlstrøm, Einar	07/10 1881	Hønefoss	Helene Blyberg & August Wahlstrøm, ingenør
Wahlstrøm, Marie Pauline	24/10 1884	Sandsvær	Helene Blyberg & August Wahlstrøm, ing.
Ween, Agnes	09/04 1882	Størdalen	Julie Gyrud & Ivar Ween, gbr.
Ween, Erling Nils	26/07 1880	Størdalen	Julie Gyrud & Ivar Ween, gbr.
Ween, Ingeborg	07/07 1878	Størdalen	Julie Gyrud & Ivar Ween, gbr.
Ween, Sigmund Kristian	07/11 1884	Vang/ Hedmark	Julie Gyrud & Ivar Ween, gbr.
Weien, Anne Marie	02/09 1877	Hønefoss	Annette Amundsen & Anders Weien, kjøpmann
Weien, Ellida	14/04 1880	Hønefoss	Annette Amundrud & Anders Weien, kjøpmann
Weien, Olaf	28/12 1881	Hønefoss	Annette Amundrud & Anders Weien, Kjøpmann
Weien, Aagot	12/10 1883	Hønefoss	Annette Amundrud & Anders Weien, kjøpmann
Westeren, Andrea	30/08 1876	Westeren/Haug	Karen Andrine Sætrang & Johan W. gbr.
Westeren, Carl	29/01 1883	Westeren/Haug	Karen Andrine Sætrang & Johan Westeren, bgr.
Westeren, Gustav Anders	10/11 1877	Westeren/Haug	Karin Andrine Sætrang & Johan Westeren, gårdb.

<b>Elevens navn</b>	<b>Fødselsdato</b>	<b>Fødested</b>	<b>Foreldre</b>
Westeren, Marie	28/11 1880	Westeren / Haug	Karen Andrine Sætrang & Johan Westeren, gårdbør
Wiel, Benny Beate Elise	29/10 1880	Arboga/Sverige	Amalie Pauline Wahlstrøm & Johannes Wiel, metodistpr
Wiel, Dagny	04/02 1882	Bergen	Amalie Pauline Wahlstrøm & Johannes Wiel, metodistpr
Wiel, Hildegard	25/08 1887	Horten	Amalie Wahlstrøm & Johannes Wiel, metodistpr
Wiel, Truls	05/11 1879	By sogn/Wermland	Amalie Pauline Wahlstrøm & Johannes Wiel, metodistpr.
Wold, Nanny Fernanda Nathalia	24/05 1886	Halden	Lena Jakobine Wold & Simen Wold, politibetjent
Wold, Synnøve Leonora	29/12 1881	Kristiania	Laura Jakobine W. & Simen Simensen W., Politibetjent
Wold, Synnøve Lonora	29/12 1882	Kristiania	Laura Jakobine W.& Simen Simensen W., politibetjent
Wyller, Reidar	07/11 1885	Kristiania	Wilhelmine Juell & Michael Knud Christian W. telegrafrevisor
Waagaard, Helge	20/12 1873	Lunde, Ådal	Sigrid Øen & Helge Gulbrandsen W., gårdbrukere
Waagaard, Marta Lovise	07/03 1884	Norderhov	Thea Bjøre Waag. & Gulbrand Waag., gbr.
Ødegaard, Thomas	13/03 1874	Vestre Slidre/Valdres	Margit Ødegaard & Knut Ødegaard, gbr.
Ølberg, Nils Nilsen	18/12 1876	Enger/Haug	Regine Gulbrandsd. & Nils Nilsen Ølberg gbr.
Øverbye, Anna Therese	21/09 1883	Modum	Karen Olava Ø. & Halfdan Theodor Ø., landskapsmaler
Aaberg, Alf Gunnar	01/12 1883	Modum	Gunda Sønstebye & Henning Aaberg, papirmester
Aaberg, Anna Karina	26/07 1880	Ådal	Karoline Aaberg & O. Aaberg, kirkesanger
Aaberg, Finn	24/03 1885	Modum	Gunda Sønstebye & Henning Aaberg, papirmester
Aaberg, Olaf Helgesen	12/02 1880	Ådalen	Marie Grønvold & Helge Olsen Aab., kirkesanger
Aamodt, Berthe Johanne	15/01 1885	Modum	Anette Aamodt & Edvard Aamodt, gbr.
Aamodt, Hans Johan	16/05 1887	Modum	Anette Aamodt & Edvard Aamodt, gbr.
Aanesen, Arnt Tolli	11/11 1880	Skien	Maren Oline Aa. & Tobias Aa., sliperimester
Aars, Dagny	31/01 1883	Våler i Solør	Amalie Aars & Herman Aars, gbr.
Aaset, Gudbrand	18/07 1881	Ådal	Marte Aaset & Gudbrand Aaset, gårdbruker
Aasgaard, Astrid	24/04 1887	Kristiania	Karoline Mathilde Refsum & P. Aasgaard, fullmekting
Aasgaard, Dagny	29/11 1884	Kristiania	Karoline Mathilde Refsum & Peder Aas.. kontorfullmekting
Aasgaard, Ingeborg	10/10 1889	Kristiania	Karoline Mathilde Refsum & Peder Aasgaard. kontorbetjent
Aasgaard, Signe Gudrun Margit	08/03 1880	Kristiania	Karoline Mathilde Refsum & Peder Aas.. kontorfullmekting
Aasgaard, Tordis	19/05 1882	Kristiania	Karoline Mathilde Refsum & Peder Aas.. kontorfullmekting.
Aasmundrud, Otto	07/03 1884	Modum	Helene Aasm. & Olaves Aasm., tommermester

## Ringerikinger i regnskapet for Hadelands fogderi 1599/1600

av Sten Høyendahl

Fogderegnskap fra 1500-tallet er en sjeldent materie, men for Hadelands fogderi er vi så heldige å ha regnskapet for 1599/1600, der nærmere seksti oppsittere på ringeriksgårdene er nevnt. Før dette har vi skattelistene for 1557 og 1560 som oppgir navnene på et stort antall bønder, mens kildematerialet i en femtiårsperiode fra 1560 er svært sparsomt. Fra 1612 får vi årlig landskattelister som navngir brukerne av hver enkelt gård og hvilke gårdsparter de mest velstående bøndene eide, og disse utgjør hovedkilden for hver enkelt gårds eier- og brukerhistorie i første halvdel av 1600-tallet. Det er oppbevart bygningsskattelister for 1593, 1594 og 1604, men for Hadeland og Ringerike inneholder de dessverre ikke personnavn. Det foreligger en del dokumenter fra denne tidsperioden, men de berører et begrenset antall personer. Jordeboken 1595 for Hadelands fogderi er til liten hjelp, da den ikke har med personnavn utenom Simen Færden i Haug og sageierne Auen Hønen i Ullerål og Bjørn Sjørvoll i Norderhov.

Fogderegnskapene for 1599/1600 gir mange opplysninger i en kildefartig periode. Hadelands fogderi omfattet Hadeland, Ringerike, Land, Toten og Valdres, og regnskapene for 1599/1600 er undertegnet av fogden selv, Peder Knudssøn. Regnskapet er inndelt i en inntekts- og en utgiftsdel, og ringerikingene er med to unntak satt opp samlet på de ulike listene. Truls Bønnnes på Røyse og Paal Haug (Midt-Haug på Tyrstrand) betalte bygsel for sin gård, og Truls måtte ut med hele 12 riksdaler ettersom han brukte 2 ½ pund (eller skippund) krongods, mens bare ½ pund var bondegods. Fjorten oppsittere betalte holding fra tre mark og oppover. Rolv på Øya (Storøya) i Hole lå høyest med tre daler for bygsel av to pund i Storøya og ett pund i Øde-Fekjær og Rytteraker. Vi ser at Vesetrud på Tyrstrand hadde landskyld på åtte lispund prestegods og åtte lispund krongods, og at Alv Vesetrud måtte betale tre mark.

To av inntektslistene omfatter folk fra alle kanter av fogderiet uten nærmere spesifikasjon. For sakefallslistene med de bøtelagte er det ingen som direkte kan knyttes til Ringerike selv om vi finner navn som Jon Dæli, Endre Bjørke og Mikkel Løken. Når det gjelder hovedtiendelisten, der det for hvert femte kulag var beregnet en mark, finner vi imidlertid sikre ringeriksnavn som Klekken og Vestern i Haugsbygd. Hans Hermanssøn som nevnes her er trolig identisk med sognepresten i Hole av samme navn, og Oluf Hermanssøn, som er oppført etter ham i listen, kan være hans bror.

Utgiftsdelen berører betaling for slaktenaut (kyr), sauer, okser og gjess, og for oksene opplyses det at de er innkjøpt til Danmark råds behov. Blant selgerne kjerner vi igjen prestesønnen Christoffer Lagesen på Søre Setrang i Haug, Aaste Kjellsen på Vestre Hønen ved Norderhov kirke som her blir kalt Østen, og Mikkel Rå som senere kom til Løken i Hole. De fleste personnavnene på listen ser vi imidlertid for første og eneste gang.

Gårdsnavn og personnavn er skrevet slik de er oppført i regnskapet. Alle romertall er endret til arabiske tall.

## **Regennschab Offuer Altt Hadelandtz**

Fougerij, Beregnitt fra Phillipij Ja=  
 cobij dag, Anno 1599. Och thill  
 Samme Aars dag Igienn, Anno  
 1 6 0 0

### **Indthegett Gaardbygsell**

Ringerige:

12 dr	Annamitt Aff Thruls Biønsnes Aff 2 ½ pund Kongens, och ½ pd Bondegodtz
1 dr	Annamitt Aff Pouell Houg Aff 4 Lispund

### **Indthegett Holdinng:**

Ringerige:

1 ½ dr	Annamitt Aff Amund Berrig Aff 1 ½ pund
1 ½ dr	Annamitt Aff Simenn Ferden Aff 3 fierding Kongens, och 3 fiering Bondegodtz
3 mk	Annamitt Aff Oluff Wulthued Aff 3 fiering
2 dr	Annamitt Aff Joenn Stadem Aff 2 pund
1 ½ dr 1 mk	Annamitt Aff Amund Hoffuen aff 1 ½ pund y for <sup>ne</sup> Hoffuen, och 1 fiering y Øde Holle
2 ½ mk	Annamitt Aff Stenner Jelle Aff 12 lispund
3 mk	Annamitt Aff Gunder Berrig Aff 3 sold Korn Kirkens
1 ½ dr	Annamitt Aff Syffuor Biørnnestad Aff 1 ½ pd
3 dr	Annamitt Aff Rolff Øde Fiecher, och Rytteragger, thill sammen 1 pund, och Aff Øien 2 pd
2 dr	Annamitt Aff Peder Ness Aff 4 Huder
1 ½ mk	Annamitt Aff Oluff Stigsrud Aff 8 Lispd
1 ½ mk	Annamitt Aff Endre Breen Aff 8 Lispund
3 mk	Annamitt Aff Alff Wesetterud Aff 8 Lispund prestens, Och 8 Lispund Kongens
2 dr 1 mk	Annamitt Aff Asle Skullerud Aff 4 huder 1 fiering

### **Indthegett Hoffuittinde : och er opbaaredt aff hier 5 Kiørlag 1 mk**

½ dr	Annammitt Aff Hendrich Frye Aff 10 Kiørlag
2 ½ mk	Annammitt Aff Knud Nes Aff 12 ½ Kiørlag
1 mk	Annammitt Aff Hans Hermandsen Aff 5 Kiørlag
1mk	Annammitt Aff Oluff Hermandsen Aff 5 Kiørlag
½ mk	Annammitt Aff Pouell Klecken Aff 2 ½ Kiørlag
12 s	Annammitt Aff Oluf Westren Aff 4 Koelag

### **Indthegett Penndinge For Thind Oste**

2 ½ dr 4 s	Annammitt Aff Madtz Giermundboe paa Ringerige, for 10 pund 6 Bis:mk ost for Huertt pd 1 mk
------------	---

## **Wdgifft Aff Forschreffne Indthegett**

### **Pendinge gyffuitt For Slagtter nød**

**Ringerige:**

3 dr	giffuitt Chrestoffer Settrang for 1 Kou	3 dr	giffuitt Nils Gummenes for 1 Kou
3 dr	giffuitt Elling Leerberig for 1 Kou	3 dr	giffuitt Oluff Giesuold for 1 Kou
3 dr	giffuitt Jens Wager for 1 Kou	3 dr	giffuitt Haagen Suarstad for 1 Kou

### **Pendinge Gyffuitt For faar**

**Ringerige:**

1 mk	giffuitt Laurids Skastad for 1 faar	1 mk	giffuitt Gudbiør Knestang for 1 faar
1 mk	giffuitt Peder Onsager for 1 faar	1 mk	giffuitt Birritte Weien for 1 faar
1 mk	Giffuitt Alff Horem for 1 faar	1 mk	giffuitt Hans Huall for 1 faar
1 mk	giffuitt Halsteenn Horem for 1 faar	1 mk	giffuitt Anders Huerffuenn for 1 faar
1 mk	giffuitt Mickell Raa for 1 faar	1 mk	giffuitt Biørn Wager for 1 faar
1 mk	giffuitt Engebridt Søhoell for 1 faar	1 mk	giffuitt Jonn Rackestad for 1 faar
1 mk	giffuitt Oluff Leine for 1 faar	1 mk	giffuitt Erich Thrygstad for 1 faar
1 mk	giffuitt Gulbrand Mou for 1 faar	1 mk	giffuitt Østen Hønen for 1 faar
1 mk	giffuitt Engelbritt Nerstad for 1 faar	1 mk	giffuitt Rolff Øienn for 1 faar
1 mk	giffuitt Oudenn Hønne for 1 faar	12 s	giffuitt Oluff Wig for ett Lamb
1 mk	giffuitt Erland Huall for 1 faar	12 s	giffuitt Joen Stadium for ett Lamb
1 mk	giffuitt Lauridz Alme for 1 faar	12 s	giffuitt Christoffer Frog for ett lamb

### **Pendinge Gyffuitt for Oxer som er Kiøfft thill danmarch Raadtz Behoff**

**Ringerige**

4 ½ dr	Giffuitt Syffuor Thandberg for 1 Oxe	4 ½ dr	Giffuitt Amund Hoffuen for 1 Oxe
--------	--------------------------------------	--------	----------------------------------

### **Pendinge gyffuitt For Gies**

½ mk	giffuitt Weger Wee for 1 gaas	½ mk	giffuitt Helge Hesleberig for 1 gaas
½ mk	giffuitt Joenn Oppenn for 1 gaas	½ mk	giffuitt Alff Horem for 1 gaas
½ mk	giffuitt Birritte Weien for 1 gaas	½ mk	giffuitt Oluff Biørnestad for 1 gaas
½ mk	giffuitt Anders Huerffuenn for 1 gaas	½ mk	giffuitt Oluff Giesuold for 1 gaas
½ mk	giffuitt Thosten Thandberig for 1 gaas		

Kiender Jeg Peder Knudzen Kong: Maytz:  
fougidt offuer Hadelandtz fougderijj, och gjør  
Witterligt Att dett mig Vdj gudz Sandhed  
Witterligt er, icke mere Att Haffue Opbaa=  
ridt, eller Vdgifft, end som thette mitt  
Regenschab Indeholder, thill Widnisbyrd, thrøc=  
ker ieg mit Signette her Neden paa, och m:  
Egen hand Vnderschreffuitt, Actum Aggers=  
Hus den 19 Aprilis 1600,

*Peder Knudzen  
Egenn Handt*

## Odelsskatten 1647 for Ringerike

av Sten Høyendahl

Odelsskatten 1647 er en kilde som sjeldent benyttes. Tidspunktet anses gjerne dekket av kontribusjonsskatten 1647, som er trykt under navnet *Skattematrikkelen 1647* og omfatter jordeierforhold for samtlige gårder i landet. Odelsskattelisten samme år tar derimot utgangspunkt i den enkelte persons jordegods, og vi skal ikke ha bladd lenge i denne før vi finner betydelige avvik i forhold til skattematrikkelen. Listens offisielle navn er odelsskatten 1. mai 1647 - 1. mai 1648, men her kan det forenkles noe ettersom listen er datert 14. september 1647.

For Ringerike er odelsskattelisten 1647 ekstra verdifull, idet den for de fleste jordpartenes vedkommende skiller mellom odels- og pantegods. Ifølge Christian IVs Norske Lovbog av 1604 måtte odelsgods ha vært i slektens eie i tretti år med mindre odelsgods var byttet mot annet odelsgods. I 1687 ble hevds- og løsningstiden redusert til tyve år ved innføringen av Christian Vs Norske Lov.

Odelsskattelisten 1647 er langt fra feilfri, og viser nødvendigheten av kildekritikk. Én ting er at Johan Veholt (egentlig fogden Johan Schnell) står oppført i Hole istedenfor i Norderhov, men avdekking av andre forhold krever et visst kjennskap til personer og eiendomsforhold. Listen omfatter også mange ødeplasser og rydningsplasser som vi ellers bare sporadisk finner i samtidig kildemateriale.

I Norderhov står enken Gullaug Trøgstad oppført med mannsnavnet Gullik. Gudbrand Oppen eier et halvt pund odelsgods i *Hougnerud*, som kan se ut som Honerud i Haug, men nok er en forvrengning av Hamnor i Hole. Rolv Hen står med 6 settinger pantegods i Vaker, men andre skattelister viser at det dreier seg om Vågård. Guri Halvorsdatter har 1 pund pantegods i Auren, men hun er utvilsomt datter av Harald Gudbrandsen Auren og har dermed fått feil farsnavn. Når en gård sies å ligge i Odalen, så menes det Ådalen.

I Hole finner vi Gunder Hamnor med gods i Østre Vågård, som egentlig er nabogården Mari-gård. Paal Rud står med en part i *emoed*, og vi må slå opp i andre skattelister for å se at dette er en forvanskning av "i Mo", Øvre Mo på Røyse, der han eide et halvt skippund. Skriveren har åpenbart misforstått en muntlig opplysning. Aage Sonerud står med en fjerding odelsgods i sin egen gård, men her er eiendomsforholdene relativt klare. Aage eide aldri noe i Sonerud, men derimot en fjerding i Vesetrud på Tyrstrand.

Alle gårdsnavn og personnavn er skrevet slik de er oppført i listen, men konsekvent med stor forbokstav. For å gjøre listen lettere tilgjengelig har jeg også valgt å endre alle tall fra romertall til arabiske tall.

### Ordliste:

- 1 skippund (pund, pd) = 20 lispund (lispd, lb)
- 1 fjerding (fr.) = 5 lispund
- 1 såld = 12 settinger = 5 lispund
- 1 hud = 12 (kalv)skinn (tilsvarer 10 lispund)
- 8 øresbol = 1 markebol (middelaldersk landskyldenhett)

ibidem (ibm.), latin - på samme sted (i samme prestegjeld)  
rødstød - rydningsplass

### Jordbog paa Huis Odell och Pandte=

goedtz Som meenige Almuffue wdi Rin=  
gerige och Hallingdals Fougderie, Effter dend  
Gunstige Høig Øfrighedz ordre och Befalling  
paa Tingstederne sammesteds haffuer Angiff=  
uenn Att were eigende, Huor efster samme  
goedz iligemaade, wdj hartKornn er Anslagenn,  
Beregnet wdj dette Aar 1647.

### Ringeriige Nordrehougs Prestegield

Engelbridt Skougstad		Amund Berg er eigendes	
ibm	- 15 Lispund	wdj Goesrud pa Haland	- ½ pund odel och pandt
wdj Thone ibm	- 4 solld   odell		
wdj Molstad paa Toten	- 2 pd 1 f' pandtegotz		
Anders Knæstanng, eiger		Harilld Ferden	
wdj Nedre Loe	- 1 solld 8 set:	ibm	- 15 Lispd odell
wdj Øfre Loe	- 10 settinger	wdj Enger ibm	- ½ pund odel och pandt
wdj Mølendalen	- 1 f'	wdj Huall	- 1 f' odell
wdj Wagaard ibm	- 12 ½ lispd pantegotz		
Guri Olsdatter eiger		Rasmus Løckenn	
wdj Øfre Loe	- 1 f' odell	ibm	- 15 Lispd
Thorstenn Øhrenn ejer		wdj Store Løchenn	- 1 ½ pund
ibm	- 2 phd	i Burud ibm	- 1 phd 4 set. odell
wdj Bølge paa Haland	- ½ pund   pandtegotz	wdj Setrang ibm	- 2 set. odell
Hanns Bøllgenn eiger		Peder Løchen	
Ibm	- 1 pd ½ f' 6 seting'	it Røedstøed, beliggende vdj Gaar-	
	er odel och pant	hammer march, er hans odell,	
wdj Nørdre Loe pandtegotz	- 15 lispd 2 set.		
wdj Wecherenn	- 1 f'	Gunder Klechen	
Gulbrann Giermundboe, er eigendes		ibm.	- 2 pund 1 f' odel och panteg.
wdj Burud paa Hadeland	- 1 ½ fr odell	wdj Høenen	- ½ fr 10 set. odel och pantg.
wdj øde Thone	- 1 fr 3 set:	Eenn Røedinngspladz, kaldes	
wdj Burud ibm	- 10 ½ set. pandt och odel	Ronsrud, oedell	
Noch udj for <sup>ne</sup> Burud	- 7 set. Kornn		
Olluff Huall,		Bersuend Setranng	
i Nørdre Sørum	- 1 ½ pd pandtegoeds	ibm	- 5 set. odell
wdj Søruold ibm	- 1 pund 1 f' odell		
wdj Huall ibm	- 1 fr pandtegoeds	Anders Westerenn,	
wdj Nørdre Setrang	- ½ fr odell	i Øren ibm	- 5 set. odell
wdj Flescherud	- 2 Kalschind med bøxl	wdj Klechteløche ibm	- 1 f' m: bøxel
Ellinng Huall eiger		i Klette ibm	- 8 Lispd pant med bøxel
Ibm	- 1 ½ pund ½ f' odell		
Niells Søfrenssen		Joenn Hønen	
wdj Sonnerud	- 6 Kalschind pandtegotz	ibm	- 1 pund 1 ½ lb: odell
Christoffer Berrig		wdj Weholt	- 1 fr odell
ibm	- ½ pund pandteg:	i Store Løchen ibm	- 3 fr 3 set. odell
wdj N: Setrang	- 6 ½ set: pant och odell		
		Torstenn Simmensen	
		i Burud	- ½ pund odell
		Gulbrand Hoff	
		Ibm	- 1 pund odell
		wdj Bierche	- 4 sett.
		een Rødinngspladz i Odal	- 2 øsbol odell
		Engelbret Nerstad	
		ibm	- 3 pund pandtegods
		wdj Bye ibm	- 1 pund pandtegods

Anders Huerfuen		Truels Sørum
wdj Hønnestad paa Toutend	- 2 pund odell	wdj Skudte paa Hadeland - 1 fr odell
wdj Nedre Schougstad	- 3 fr pandtegoeds	wdj Hoelle - 1 fr odell
wdj Gundersaasenn	- 1 lispd pandtegoeds	wdj Grannsogen paa Hadeland - 3 set:
Thoe Røedstøder wdj Aasene, er Rødet paa det eene, er odel,		
Gullich Trøegstad		Gulbrann Oppenn
ibm	- 1 sold 9 set. odell	ibm - 1 ½ pund odel
wdj Myre	- 3 lispd odell	wdj Hougnerud - ½ pd odell
wdj Nedrewehme	- 17 set. odell	i Alm paa Hadeland - ½ pund odell
wdj Garhammer	- 1 ½ f	
2 Røedstøder kaldes Borges- rud och Kittelsby, Odell		
Laurids Hesselberig		Laurids Gulbrandsen
Ibm	- 1 pund 8 Lispd	udj Biercke - 16 set: odell
Gulbrand Wager		wdj Staflund ibm - 2 schind odell
ibm	- 1 ½ pund odell	It Røestøed udj Sogndal Kaldes
Oluff Wager eiger		Modal, och it andet røedstød
wdj Aslachsrud	- 4 set. pandtegoeds	Kaldes Graff iligemaade udj
wdj Søndereng	- 3 Lispd odell	Oudallenn.
wdj Piogenn	- 1 schind odell	
Thorgier Wager		Peder Follumb eiger
wdj Schoug	- 16 set.	paa Hadelannd udj Skute - 1 f
Schojen ibm	- 1 f	wdj Somedal her ibm - 1 fr   odell
wdj Weisteen	- 1 f   odell	
Suend Setrann		Asle Schullerud eigendes
ibm	- 5 pund	wdj S. Seemen - 3 fr 5 set: odell
wdj Rønnerud	- ½ pund	i Løchenn - 6 øesbol, odel
i Findløs paa Hadeland	- ½ fr   pandt	udj Halsteensrud Ibm - 3 schind - odell
Vdj Sigelaasen paa Hedemarken	- ½ pund, odell	
wdj Leerfaldssaug, grundleje aarlig	- 5 Rix dr, for halfst	
Simen Weholt		Beener Huall
ibm	- 3 ½ lispd odell	wdj Sørumb paa Hadeland - ½ f odell
Poffuell Breen		Niels Næs eiger
Ibm	- 1 fr pantegoeds	i Lannds prestegeld i Berrig - 1 hud odell
it Røestøed Echenrud		
Gulbrand Asch		Elling och Poffuell Oppegaard eyer
ibm	- 1 pund 1 fr Pandtegoeds	ibm - 1 phd 6 set: odell
wdj Hoele pandtegoedz	- 1 fr	It Røedstøed udj Sogddallenn
wdj Brandedbo paa Hadeland	- 1 f odell	Kaldes Fulrud, odell
wdj Thrøgstad	- 3 sett. odell	
It Røstøed wdj Sogendallen		Christoffer Ruud ejer
Kaldes Kalsrud och it Røed- støed wdj Garhammermarch.		Rud - 1 pund odell
Gutterm Wienn, i Wlffuen paa Hedemarchenn	- 1 f odell	Gunder Berrig
		ibm - 2 ½ fr 1 ½ set. pandteg:
		wdj Blixrud - 6 schind odell
		It Røedstøed wdj Sogndalen
		Kaldes Agger, hans odel
		Asgudt Berrig
		ibm - 1 ½ fr odell
		Marj Alme
		ibm - 3 f odell
		Goute Egge
		ibm - ½ pd pandtegoeds
		it røedstøed beliggende vdj
		Garhammermarchenn

Solue Wehme	
Ibm	- ½ pund
wdj Burud	- ½ pund   odell
Harilld Grønuold	
ibm	- ½ pd odell
Mogens Lundestad	
ibm	- 8 Lispd odel
Oluff Oldde	
ibm	- 1 f' pandteg:
Haluor Møchelbye	
ibm	- 1 f' 2 set. korn, odel
Noch i for <sup>ne</sup> gaard	- 3 sett:
Tuende Røedstøder kaldes	
Falscherud och Thostoren,	
hanns odell,	
Suennd Tuedtenn	- ½ pund odell
Gulbrand Lunde	
ibm	- 1 f' odell
Oluff Kioes	
ibm	- 3 schind odell
Rolff Heenn,	
wdj Weisteen	- 1 ½ pund ringer 1 set.
wdj Killj ibm	- ½ pd pandtegoeds
wdj Giørud ibm	- ½ pund pandtegoeds
paa Hadeland i Schotten	- 1 pund pandtegodz
wdj Heenn ibm	- 1 pund pandtegotz
wdj Allme ibm	- ½ pund 3 set. pandt
wdj Wager	- 6 sett. pantegoedz
Engelbret Holdemb	
ibm	- 1 f' 9 set. odell
it Røestøder udj Odallen - kaldis	
Gundbiørnrud, hans odel,	
Olluff Hielmerud	
Ibm	- 3 Lispd
wdj Trunderud ibm	- 2 lispd
wdj Garhammer	- 2 lispd   odell
Thomas Tandberg, er eigendes	
thuende Røedstøder, beliggendes	
wdj Garhammers march, kaldes	
begge Støffren,	
Suend Dellen eiger	
Ibm	- 1 ½ solld pandtegodz
Simen Lauridzen paa Bragernes	
aff een ødeplads Kalldes Østen-	
setter er lagt for landschylde - 1 lispd	

Noch Simenn Lauridzenn	
een ødepladz, beliggendes wdj	
herridt ibm, Kalldes Kogsrud,	
Lagt for	- 2 Lispd:
Disligeste Simen Lauridzenn	
een ødeplads Kalldes Setter,	
schylder	- 2 Lispd.
Oluf Tørchildsenn, eyer	
i Sørum paa Hadelannd	- ½ pund
Gurj Haluorsdaatter ibidem eiger	
wdj Ørenn	- 1 pund, pandtegoeds
Summarum Beløber alld forsch <sup>ne</sup>	
Oudels och Pandtegoedtz sig Tilsammens	
wdi Nørdrehougs prestegield,	
Tunge aff Adtschillig Slags	
- 74 ½ schipd: 8 lispd 8 Ørisboel	
1 ørisboel Regned for 1 Sold	
<b>Hoelle Prestegielld</b>	
Biørnn Dellenn eyer	
Ibm	- 1 ½ pund,
wdj Frøeu	- 1 ½ pd 4 Lb   odall
wdj Kimmerud	- 2 schind pandtegoeds
Niels Suendsrud	
i for <sup>ne</sup> Suendtzrud	- 8 Lispd. pandtegoeds
Søffrenn Biørnnstad eiger	
wdj Wechrenn	- 1 solld pandtegoeds
Børge Gumbnes, egendes	
wdj Kille i N: hougs sogen	- 1 pund
wdj Bye ibm	- 1 f'   odall
Gunder Haugnord	
ibm eiger	- 1 ½ pund
wdj Domholt ibm.	- 4 Lispd   odell
wdj W. Sørum ibm	- 4 Lispund
wdj Ø. Wagaard	- 1 fr   pantegoeds
Gutterm Trugelsenn, eiger	
wdj Fieringsdalen pa Eger	- ½ pund odell
wdj Sørum	- 1 lispd pandtegoeds
Jenns Nielssenn paa Haugnord	
wdj Kind øde ibm	- 2 Lispd odell
Gulbrann Østre Sørumb	
wdj Eeger paa Hadelannd	- 1 fr odell
Gulbrand Wiig, eiger	
wdj samme gaard Wiig	- 1 pund 4 Lispd odell

Ahrne Gomnes er Eigendes  
wdj Weholdt wdj Nørdre-  
hougs prestegielld - 3 ½ Lispd Oedell

Poffuell Rud, ejer  
Ibm, - 1 t:ne  
emoed - ½ pund |  
wdj Gomnes - ½ fr | pantegoedts

Christopher Horumb eigendis  
ibm - 1 fr pandtegods

Haluord Løckenn eiger  
wdj Billj - 2 skind |  
wdj Frøe Ibm - 2 Lb |  
wdh Setrang - 5 set: | pandtegotz

Siufuer Stadumb eiger  
Vdj Egge i Nordrehougs sogn - 1 fr Oudell

Engelbret Lehne eiger  
wdj Piogenn ibm - 1 Kallffschind odell

Aage Sonnerud  
ibm - 1 f' oudell

Madtz Burud  
ibm - 1 pund odell  
wdj Holdtensetter - 1 ½ Lb odell

Niels Moe er Eigendes  
Ibm - 1 pd 16 Lb odel och pandt

Poffuell Gumbnes, er eigendes  
wdj Nørdre Setrang wdj  
Nørdrehougs prestegeld - 2 ½ sett: korn, odell

Johann Weeholdt Er eigendes  
odell och pandt - 3 ½ schind ½ f'

Summarum Beløber ald Beskrefne  
Oudells och Pandtegoedtz sig Tilsammens  
wdi Hoele prestegiell,

Tunge aff adtschillig slags  
- 17 schipd: 1 ½ fr 4 Lisp 5 K.schind

Dette forskn<sup>de</sup> at were eenn Richtig forfattet Jordbog, paa aldt huis odels och pandtegoeds, Allmuenn paa  
Ringerige och vdj Hallingdal, epter dend Gunstige och høigærede øffrigheds Naadigste Anbefael, paa  
thingstuerne Angifuet haffuer, och iche anderledes, end, som forskreffuidt staar, Bekiender Jeg wnderschrefne  
Johan Schnell, Ko. Ma. Foget der sammestedes, med mit Zignete och Egen hand her Nedden wnder. Actum  
Akkershus dend 14 Septemb. 1647

mett  
egen hand

Johan  
S.

Egil Elsrud:

**Skarrud,**  
gård i Ådalen (293/1).

Gårdsnavnet Skarrud er gjennom tidene stavet på mange forskjellige måter: Scarerud, Scharerud, Skalerud, Skalrud, Skarud, Scarud, Skarderud Schalerud o.s.v. Jeg har valgt formen Skarrud, siden «Norske Gardsbruk» har gjort det.  
Skarrud gård ligger ca.5 km nordnordvest for Viker kirke.

Skarrud var «rødningsplass» i 1664. Da var **Gutterm** bruker eller bygsler. Fra 1667 til 1669 var **Torgeir** bruker. Fra 1669 til 1673 var **Lars Jonsen Strande** bruker. På denne tiden skiftet gården eier. Skarrud var fra tidligere tider krongods, d.v.s. at kongen var eier. Før 1668 var Claus Trondsen blitt eier. Fra 12. oktober 1668 het eieren **Lars Larsen**. Denne Lars Larsen (Laurs Laursen, Lauritz Lauritzen), var født i Kristiania ca. 1630 og hadde etter eget utsagn i slutten av 1650-årene vært slotts foged på Helsingborg slott, som inntil denne tiden hadde tilhørt Danmark-Norge. Etter krigen som sluttet like før 1660, og som Danmark- Norge tapte, kom Halland og Blekinge, og dermed Helsingborg inn under Sverige. Lars Larsen bosatte seg i Drammen. I 1681 ble han etter søknad utnevnt av kongen til «Commerce Commissarius». Han kjøpte opp en rekke gårder, og ved sin død i januar 1686 eide han 61 skogsgårder, hvorav de fleste lå i Sør-Aurdal og Ringerike.

Commerce Commissarius Lars Larsen var gift to ganger. Han var først gift med enken Anna Mortensdatter Sand, datter til sageier og tolder Morten Lauritzen Sand pr. Drøbak. Anna Mortensdatters første ektemann het Truls Olufsen Stranger. Med Anna Mortensdatter hadde Lars Larsen sønnene Anders Larsen Smith (ca. 1670-1727) og Truls Larsen Smith (1672-1730). Lars Larsens andre hustru var enken Anna Søfrensdatter Moss. Hennes første mann het Hans Henningsen Lemmich. Med henne hadde Lars Larsen ingen barn. Både hans første og hans andre hustru hadde barn i sine tidligere ekteskap. Blant annet ble en datter av hans andre hustru, Karen Hansdatter Lemmich, gift med toller og admirialitetsråd Gerhard Treschow. Det var han som ble eier av Skarrud etter sin stefar og sin mor, og som sto som eier på slutten av 1600-tallet, og det var han som solgte Skarrud til **Ole Iversen Enger**, se nedenfor.

Bygsler av Skarrud etter Lars Jonsen Strande, som døde i 1673, var **Halvor Olsen**.

Bygselbrevet, utstedt av Lars Larsen lyder:

*«Anno 1673, den 17. november, haver jeg udi første bøxel stæd og fest Halvor Ollufsen een min plads kaldis Skarud, i Aadalen, som Laurs Jonsen Strande fradøde, hvilken Plads hand skal til Vaaren nu omstunder fløtte til, og niude og bruke ald dend stund hand rødder og forbedrer derpaa, betaler sin Rættighed betimelig, des tilliggende skoug ei forhugger, uden til sin landherres nøtte, og ellers i alle maader vitterlig efter Norriges Loug - Actum Bragernes ut Supra. Lauritz Lauritzen».*

**Halvor Olsen Skarrud** var bror til Torkild Olsen Elsrud og svoger til Bjørn Olsen Elsrud og Nils Tordsen Viker. Halvor var gift med ei NN Tordsdatter, søster til Niels Tordsen Viker. Halvor ryddet Skarrud, slik at gården etterhvert ble skyldsatt til 2 skinn. Vi vet at Halvor døde ca 1697, og vi vet om noen barn (rekkefølge ikke korrekt):

1. Ole Halvorsen Skarrud, født ca. 1675. Nevnt som 22 år gammel ”bondens sør” i militære ruller i 1697. En Ole Halvorsen, 22 år, tjente på Enger i 1697. Det var kanskje samme mann.
2. Thore Halvorsen, født i Skarrud. Ble 1721 gift med Margit Gulbrandsdatter Næs. De bodde på Gravlimoen og på Øen (Hælsøy). Barn:
  - a) Halvor Toresen, født i Skarrud og døpt 30/8-1722.
  - b) Halvor Toresen, født i Skarrud og døpt 15/2-1728.
  - c) Inger Toresdatter, kalt Øen ved vielsen, var født ca. 1731 og død 1792. Hun ble 1754 gift med Knut Johansen Haugen eller Gravlihaugen (1726-1801), se u/Gravlihaugen. (Obs.:En vet ikke sikkert om Inger Toresdatter hører med i denne søskjenflokken.).
  - d) Ole Toresen, født i Øen og døpt 16/10-1735.
3. Nub Halvorsen Skarrud, var kalt Strande og Skarrud i 1707, og kalt Lien i skiftet etter søsteren Randi. Nub var død i 1755. Han ble 20/3-1707 trolovet med Marte Pedersdatter (viet 23/10), hun var også død i 1755. Nub bygslet trolig Skarrud etter sin far og under Ole Iversen Engers eierskap tidlig på 1700-tallet. Barn jeg vet om (dels etter et skifte i 1755):
  - a) Guri Nubsdatter, født på Strande og døpt 3/9-1707. Faddere var Anders Bjørnsen, Ole Enger, Siri Olsdatter, Marte Halvorsdatter. Var neppe gift. Guri og eventuelle barn var ikke nevnt i skiftet i 1755.
  - b) Olaug Nubsdatter, gift med Peder Olesen (Gravli), død før 1755. De bodde på Kobberviktangen ved Bragernes.
  - c) Inger Nubsdatter, døpt 15/8-1714. Gift med Amund Jonsen, boende i Hedalen.
4. Randi Halvorsdatter (1674-1754). Hun døde i 1754, gravlagt 13/10-1754, 80 år gammel. Hun ble 12/11-1718 gift med Ole Gudbrandsen Lunde. De hadde ingen barn. Randi overlevde sin mann. Det var skifte etter Randi 3/4-1755, der er hennes arvinger nevnt.
5. Marte Halvorsdatter. Gift med Johannes Olsen Jemterud. Var husmannsfolk under gården Strande (Jemterud, se der).
6. Berte Halvorsdatter. Trolovet 17/7-1718 med Povel Olsen Jemterud. De bodde ved Hønefossen.

I år 1700 solgte Gerhard Treschow gården Skarrud av skyld 2 skinn til ådølingen **Ole Iversen Enger** (1661-1735). Ole Iversen Enger var født på Stugarden i Hedalen, men hadde bodd på Enger fra omkring 1668. Han var gift med **Kjersti Gudbrandsdatter**

**Sørum** (1661-1752). Skjøtet fra Gerhard Treschow til Ole Iversen Enger var datert 2. mai 1700 og tinglyst 15. november samme år. Det meste av Skarrud-skogen var unntatt fra denne handelen. Ole Iversen forgrep seg kanskje vel mye i skogen, for i 1714 gjorde Gerhard Treschow om hele handelen, og solgte istedet skogen i 1721 eller 1722 til Andreas Jensen Hofgaard. Omkring 1718 bosatte den mellomste sonen til Ole og Kjersti seg i Skarrud. Det var Nils Olsen Enger/Skarrud/Åset. I 1728 ble han overdratt gården fra faren og sine to brødre Iver og Gudbrand, og i 1732 kjøpte han Skarrudskogen av Kirsten Hofgaard, enken etter Andreas Jensen Hofgaard, som da var eier av denne skogen. Andreas Jensen Hofgaard var gift med Kirsten Ambrosiusdatter Flor (de Flores), som også arvet endel etter Lars Larsen. Kirsten og søsteren Maren var blitt foreldreløse som små, og Lars Larsen hadde tatt dem til seg som pleiedøtre. De var døtre til Karen Sørensatter, født Moss, Lars Larsens svigerinne.

**Nils Olsen Enger, Skarrud, Åset** (1698-1771) ble 1719 gift med **Guri Jacobsdatter Skagnes** (1701-1756). Nils var bruker av Skarrud mens faren eide den, fra ca. 1718 til 1728, da han ble den formelle eieren. I 1734 ble han eier av Åset, inkludert Veren, Veren skog og den nordre halvparten av vestre Bjonvannet. Dette var hans hustrus arvegods. Nils Olsen Skarrud, som senere ble lensmann i Ådalen, anla tidlig i 1730-årene sak mot sine nabøer på begge sider av Skarrud (Elsrud og Næs), idet han påsto at de hadde hugget tømmer på hans eiendom. Rettssaken mot Elsrud-bondene foregikk i 1732, og saken mot Næs-bondene varte i tre år. Resultatet ble at eiendomsgrensene ble gått opp av lagretten og fastsatt en gang for alle, forhåpentligvis til glede for alle parter. (Allerede i 1715 var det gått opp dele mellom Skarrud og Elsrud). Nils Olsen Skarrud med hustru og mange av de yngste barna flyttet omkring 1742 til Åset for å bosette seg der. Nils Olsen hadde da vært lensmann i omkring 5 år. Han ble enkemann i 1756, og året etter giftet han seg igjen med enken Barbro Nilsdatter Grøterud (1707-1771), enken etter Peder Gulbrandsen Bjonviken/Grøterud, som også døde i 1756. Barbro var født på Ringerud, og hadde den yngste datteren Jøran med seg til Åset. Nils Olsen og hans 1. hustru Guri Jacobsdatter hadde mange barn:

1. Marit (Margit) Nilsdatter Skarrud/Åset (1720-1795) ble 1747 gift med Knut Knutsen Gravlimoen (1719-1773). De bodde på Gravlimoen, som Knut Knutsen eide fra 1747 til 1772. Se forøvrig gårds historien om Gravlimoen, 304/1.  
Som enke giftet Marit seg igjen 1775 med enkemann for 2. gang, Ole Monsen Sørum (1706-1782). Ole Monsen var 1. gang gift i 1732 med Kari Olsdatter Lindlien, 2. gang i 1743 med Barbro Knutsdatter Kvartseig.
2. **Lars Nilsen Skarrud** (1721-1775) ble 1747 gift med **Barbro Aslesdatter Løkke** (1720-1762). Lars ble eier av Skarrud i 1752, se fortsettelsen.
3. Ole Nilsen Skarrud/Veren (1723-1806) ble gift to ganger, første gang i 1750 med Anne Jonsdatter Strømmen (1724-1772) fra Sør-Aurdal. Den andre gangen han giftet seg var 1773 med Marit Olsdatter Haugen (1751-1805). Det var ingen barn i noen av ekteskap-

ene. Ole eide en tid Strømmen, men solgte gården til Gudbrand Haraldsen i 1777. Ole ble kalt «Skaud» (slang for Skarud?) mens han bodde i Begnadalen, der han skrev seg for Strømmen og drev med tømmerhandel. I 1763 hadde han kjøpt halvparten av Åset av sin far, i 1772 kjøpte han resten, Veren inkludert. Han solgte Åset til sin bror Iver Nilsen i 1776, men beholdt antagelig Veren, for der bodde han sammen med sin andre hustru Marit Olsdatter til de begge døde, i 1805 og 1806. Les mer om Ole Nilsen i bind C av «Gard og Bygd i Sør-Aurdal».

4. Guri Nilsdatter Skarrud (1726-1784) ble 1767 gift med Ole Nilsen Øya (Elsrud-eie), født 1726 og antagelig død i 1809. Han far var Nils Pedersen Piltingsrud (1684-1758) og hans mor var Gunhild Jonsdatter Tollefsrud (1694-1771), de var kommet flyttendes fra Begnadalen til Øya omkring 1720. De fikk først en sønn, Nils, født 1767, som nok døde liten, for de fikk en sønn til, i 1770, som også ble døpt Nils. Han levde i 1806.
5. Knud Nilsen Skarrud (1729-1732).
6. Siri Nilsdatter Skarrud, født 1731.
7. Siri Nilsdatter Skarrud/Åset (1732-1797). Kalles enke ved død. Bodde ugift i Åset i 1762. Finnes ingen vielse i Viker kirke. Ei Siri Nilsdatter bar 8/2-1767 et barn til dåpen ved Hovedkirken. Hun ble døpt *Ingrid Olsdatter*. Barnefar var Ole Syversen Støa.
8. Jacob Nilsen Skarrud/Åset (1733-1759). Fikk 1758 sønnen Ole Jacobsen med enken Ragnhild Kristoffersdatter Søre Lundtn i Sør-Aurdal, se side 480 i bind B av «Gard og Bygd i Sør-Aurdal».
9. Iver Nilsen Skarrud/Åset/Skagnes (1738-1826) ble 1761 gift med Berit Olsdatter Vesle- Braka (1738-1808). Iver Nilsen var lensmann i Ådalen fra 1783. Han kjøpte Nordre Skagnes av sin far og sine søskener i 1761. I 1776 kjøpte han Åset av broren Ole, og i 1778 kjøpte han Søndre Skagnes av Gunvald Bjørnsen og Knut Næs. Her var Skagnesodden med underliggende Hulbækvigen unntatt. Smerud var heller ikke med i denne handelen. I 1782 kjøpte Iver Nilsen tilbake Persokrud, som en tid hadde vært eid av Ole Gudbrandsen Wasenden (fra Enger). Iver Nilsen var dermed var blitt eier av begge Skagnesgårdene unntatt Smerud, samt Åset og Bjonvannet m.m. Han var lensmann i mange år. Se forøvrig gårdshistorien om Skagnes.
10. Bjørn Nilsen Åset, født 1741.
11. Bjørn Nilsen Åset, født 1743.
12. Kirsti Nilsdatter Åset, født 1744 og død før 1796, ble 1780 gift med enkemannen Albert (Albret) Pedersen født 1724, kalt Saltbo (Bjonskogen). Han hadde første gangen giftet seg i 1751 med Gjertrud Iversdatter Rettrum (1722-1779). Han bodde i 1766 i Vestre Sætra eller Hansbakken i Skrukkelia, ved Taraldsetra. Albert var sønn av Peder Ellendsen og hans 2. hustru Anne Albrets datter [Dotset, Toten]. Albert ble gift for tredje gang i 1796 med enken Aase Knuds datter, som døde før 1801. Albert bodde som enkemann på 80 år i Qveen (=Kvernvolen). Han døde som legd i Tokerud i 1809 (alt etter Randi Bjørkvik). Kirsti og Albert fikk en datter vi vet om: a) Gjertrud Albertsdatter, døpt 26/11-1780 og død som legd i Gutudalseiet 5/8-1844..

**Lars Nilsen Skarrud** (1721-1775) ble 1747 gift med **Barbro Aslesdatter Løkke** (1720-1762). Lars ble eier av Skarrud i 1752 etter at faren, lensmann Nils Olsen, først hadde solgt gården (den tidligere husmannsplass Simensrud unntatt) til Ole Gunvaldsen Strande i 1751. Ole Gunvaldsen solgte så gården til Lars i 1752. Ole Gunvaldsen, som etterfulgte Nils Olsen som lensmann, døde i 1766. Lars Nilsen var eier av Skarrud til han døde i 1775.

Lars og Barbro hadde disse barna:

1. **Nils Larsen Skarrud**, født 1748, ble 1775 gift med **Kristi Jonsdatter Haugerud/Rødningsand** (1751-1810). Hennes foreldre var Jon Jansen Haugerud/Rødningsand, født 1724, og hans 2. hustru Kirsti Gudbrandsdatter Skollerud (ca. 1728-1768). Nils var eier av en del av Skarrud fra 1775 til 1783 (eneeier en kort stund i 1783), da Elling Olsen Elsrud ble eier i syv år: «Gd Skalerud 1 1/2 skinn er solgt av Ole Larsen Simensrud m. fl. til Nils Larsen for 375 rdl. 7. april 1783». «Gd Skalerud 1 1/2 skinn er av Nils Larsen 21. juli 1783 solgt til Elling Olsen Elsrud for 816 rdl». I 1790 ble så Nils Larsens yngre bror **Ole Larsen Skarrud** eier av hele gården, se fortsettelsen.
2. Asle Larsen Skarrud (1749-1760).
3. Guri Larsdatter Skarrud (1751-1826) ble 1779 gift med Anders Olsen Holte (1748-1827). Anders ble eier av Simensrud i 1781, se egen gårdshistorie om Simensrud.
4. Else Larsdatter Skarrud (1753-1821) ble 1775 gift med Wegger Olsen Gravli (1743-1808). Wegger Olsen (Rustand/Skagnesodden) hadde 2. november 1772 kjøpt øvre Gravli på Nes i Ådalen for 324 rdl. Der bosatte Else og Wegger seg, fikk mange barn og veldig mange etterkommere. Se egen gårdshistorie om Gravli.
5. **Ole Larsen Skarrud** (1756-1812) ble 20/5-1787 gift med **Mari Jonsdatter Aalde** (1760-1832). Ole Larsen var deleier av Skarrud fra 1775 til 1783 (se ovenfor), og eide hele gården fra 1790 til sin død i 1812, hvoretter enken eide den til 1816. Se fortsettelsen.
6. Sigri Larsdatter Skarrud, født 1758, ble 1790 gift med enkemannen Gudbrand Nubsen Blakstvedt, født 1745. De fikk to barn, men bare Berit (1792-1859) vokste opp. Hun giftet seg i 1815 med Syver Guttormsen Hæl (1784-1837). Se gårdshistorien om Blaks-tvedt, Nørstua, samt Hæl.
7. Barbro Larsdatter Skarrud, døpt 31/8-1760.
8. Berit Larsdatter Skarrud, født 1761, ble 1787 gift med Brynjulf Andersen Lia eller Lindåsen (1763-1840). Brynjulf Andersen bygslet Lia etter sin far fra ca. 1787, og byg-selen ble fornyet 1807. Lia var en plass under Næs, senere under Volden. Berit og Brynjulf var foreldre til «Lia-gutten», Anders Brynjulfsen, som ble eier av Nordre Holte i 1848, se gårdshistorien om Lindaasen.
9. Barbro Larsdatter Skarrud, født 1762, ble bare 9 uker gammel.

**Nils Larsen Skarrud**, født 1748, ble 1775 gift med **Kristi Jonsdatter Haugerud** eller **Rødningsand** (1751-1810). Nils var deleier i Skarrud etter farens død i noen få år, fra

1775 til 1783. Broren Ole var eier sammen med Nils. I 1783 var Nils en kort stund eier av hele gården. Simensrud var unntatt, for den 16. november 1783 solgte Ole Larsen Skarrud en tredjepart av gården Skarrud til Anders Olsen Holte for 304 rdl, «der fornemmelig består uti plassen Simensrud». Imidlertid ble resten av gården kjøpt av Elling Olsen Elsrud (1744-1835) i 1783 (se ovenfor), og han var eier til 18/12-1790, da broren til Nils, Ole Larsen Skarrud kjøpte gården tilbake for 816 rdl. Nils bosatte seg i Hovda. Nils Larsen Skarrud/Hovda og Kristi Jonsdatter hadde disse barna:

1. Lars Nilsen, født 1776. Han ble 1799 gift med Kjersti Knutsdatter Rustandvie, født 1774. Lars kalte seg en tid Bakke eller Bakken (under Rustand?). I 1812 kjøpte han Rustandbråten, der de også hadde bodd tidligere. Han solgte Rustandbråten til Knut Fredriksen Ringerud i 1813, og flyttet til Skagneseie, senere til Vestereneie. 6 barn, hvorav flere døde små. Se forøvrig u/Rustandbråten.
2. Jon Nilsen, født i Skarrud og døpt 24/1-1779. Det var vel han som tjente i Åseteie (Weren) i 1801.
3. Barbro Nilsdatter (1781-1840) ble konfirmert 5. mars 1797 og tjente i Ramberget 1801. Hun ble 1815 gift med Gudbrand Thorsen Engereie (1783-1848). De bodde i Thorsrud u/Enger. De fikk to barn, det første døde ved fødselen.
4. Kjersti Nilsdatter (1783-1851). Var ugift. Døde som legdlem på Elsrud.
5. Gjertrud Nilsdatter (1786-1861) var født i Åset. Var visstnok ugift, men hadde med Ole Iversen Hengsleeie (1795-1882) datteren a) Guri Olsdatter (1817-1899), som i 1843 ble gift med Hans Eriksen Svartbråten (1818-1904) fra Engerlia. Etterkommere bl.a. i Amerika. Gjertrud hadde også to barn med Ole Andersen Persokrud, det var:
  - a) Niels Olsen, født 3/10-1822 og død 1856
  - b) Kjersti Olsdatter Svartbraaten, født i Nordby 2/8-1826 og død på Søndre Skagnes 22/11-1914. Var ugift.
6. Guri Nilsdatter (1792-1802).
7. Asle Nilsen (1797-1798).

Sindre Wilhelmsen bodde i Skarrud i 1778. Han var senere i Dundremoen under Viker....

**Ole Larsen Skarrud (1756-1812)** ble 20/5-1787 gift i Lunder kirke med **Mari Jonsdatter Aalde** (ca.1760- 1832) fra Soknedalen. Ole Larsen Simensrud m.fl. solgte 7/4-1783 gården Skarrud 1 1/2 skinn til Nils Larsen for 375 rdl. Nils Larsen solgte 21/7-1783 Skarrud 1 1/2 skinn til Elling Olsen Elsrud for 816 rdl. Ole solgte 16/11-1783 en tredjepart av Skarrud til Anders Olsen Holte, «der fornemmelig består uti plassen Simensrud». Kjøpesummen var 304 rdl. Ole kjøpte tilbake Skarrud av Elling Olsen Elsrud ved skjøte datert 18/12-1790 for 816 rdl. Han var eier til han døde i 1812. Deretter var enken eier i fire år. Ole Larsen og Mari Jonsdatter hadde disse barna:

1. Barbru Olsdatter Skarrud (1788-1807). Var ugift.

2. Jon Olsen Skarrud (1791-1792).
3. **Jon Olsen Skarrud** (1793-1848) ble 1818 gift med **Sidsel Pedersdatter Tossevigen** (1793-1852). Neste eier, se fortsettelsen.
4. Ragnhild Olsdatter Skarrud (1796-1798).
5. Ragnhild Olsdatter Skarrud, født 1799, ble 1830 gift med Knut Eriksen Haukedalen, født ca. 1799 i Nes i Hallingdal. Knut var gårdbruker og selveier på Jonerud i Soknedalen hvor de bodde. De hadde barna
  - a) Berte, født 1831, gift med selveier og gårdbruker Tron Jensen Lerfaldet, født ca. 1822.
  - b) Olea, født ca. 1834 bodde ugift hjemme i 1865.
  - c) Kari, født ca. 1836, ble gift med Ole Andersen, født i Sigdal.
  - d) Mari, født ?, døde 18 år gammel.
6. Guri Olsdatter Skarrud (1801-1871) ble 1829 gift med Ole Halsteinsen Store-Braka (1805-1851) fra Hedalen. De hadde barna
  - a) Anne, født 1830.
  - b) Hallstein, født 1833. Ble 1872 gift med Rønnaug Eriksdatter Fekjærjordet, født 1844. Utvandret til Amerika i 1875 med to barn.
  - c) Ola (1836-1854).
  - d) Mari (1839-1840).

**Jon Olsen Skarrud** (1793-1848) ble 1818 gift med **Sidsel Pedersdatter Tossevigen** (1793- 1852). Hennes foreldre var Peder Larsen Somdalen/Tossevigen (1741-1815) og hans 2. hustru Rønnaug Andersdatter Tossevigen (1752-1818). Jon Olsen arvet Skarrud, og overtok gården etter sin mor i 1816. Jon Olsen drev gården i 13 år. I 1829 solgte han Skarrud til Ole Hansen Rustand og bosatte seg i Hovda, senere i Haugerudeie, kanskje Rennaheimen. Døde som fattiglem på Finsand 7/3-1848. Sidsel døde i Finsandeie 25/10-1852.

Barn:

1. Rønnaug Jonsdatter Skarrud (1818-1819).
2. Mari Jonsdatter Skarrud (1820-1820)
3. Ole Jansen Skarrud, født 1821. Han ble 1850 gift med Karen Torkildsdatter Lysti, født ca. 1824. Meldte utreise til Amerika en uke etter at de giftet seg.
4. Rønnaug Jonsdatter Skarrud (1823-1861) ble 1854 gift med Christian Aslesen Fjøsvigeie, født i Bergsundlia 1831. Hadde barna
  - a) Asle Christiansen, født 4/2-1854. Døpt 2/4-1854.
  - b) John Christiansen, født 1856, død.
  - c) Siri Christiansdatter, født 1857 og
  - d) Martin Christiansen, født 1860. (Som enkemann giftet Christian Aslesen seg igjen i 1863 med Torine Olsdatter Kværnstuen, født 1835. Med deres barn og hans barn fra 1. ekteskap utvandret disse til Amerika i 1867).

5. Peder Jonsen Skarrud (1825-1877) ble 1853 gift med Anne Andersdatter Haugerud (1826-1879). Bodde i Rennaheimen og i Haugerudhagen II, løpenr. 353 eb (som han eide i 1865). Hans svigermor Gjertrud Johnsdatter Haugerud eide Haugerudhagen I løpenr. 353 ea. Barn:
- a) Anders Pedersen, født 8/3-1854. Død 15/2-1857.
  - b) Jon Pedersen, født 8/3-1854 (tvillinger). Jon døde 3/5-1855.
  - c) Ole Pedersen, født 1856, ble 1876 gift med Berthe Mikkelsdatter, født 1854. Bodde i Bråten u/Nærstad 1900.
  - d) John Pedersen, født 21/8-1859 ble 1882 gift med Inger Paulsdatter søndre Hunsdalen (1855-1888). Til Nygård.
  - e) Anders Pedersen, tvilling med John. Ble gift med Maren Olava Andersdatter, født 1859.
  - f) Simen Pedersen, født 1862.
  - g) Gjertrud Pedersdatter, født 1865.
  - h) Anton Pedersen, født 1868.
6. Lars Jonsen Skarrud, født 1828. Bodde i Finsandie da han 1855 ble gift med Guri Nubsdatter Skagneseie, født 1828. De bodde i Nilseplassen der Lars ble husmann. I 1868 utvandret Lars Johnsen til Amerika med sin familie. Barn:
- a) Sigrid Larsdatter, født i Engereie 19/9-1855. Død i Haugerudeie 23/6-1861.
  - b) John Larsen, født i Engereie 16/9-1857. Død i Haugerudeie 28/6-1861
  - c) Nils Larsen, født i Haugerudeie 18/8-1859. Død i Haugerudeie 2/7-1861.
  - d) Inger Larsdatter, født i Haugerudeie 22/2-1861. Utv. til A.
  - e) Siri Larsdatter, født i Haugerudeie 10/6-1863. Utv. til A.
  - f) John Larsen, født i Haugerudeie 21/10-1865. Utv. til A.
  - g) Anne Marie Larsdatter, født i Haugerudeie 20/11-1867. Utv. til A.
7. Mari Jonsdatter Hovda (1831-1867) ble 1858 gift med Ole TollefSEN Elsrudeie, født 1833. De bodde i Kvernbråten u/Elsrud og hadde barna
- a) Tollef Olsen, født 1858,
  - b) John Olsen, født 1860,
  - c) Cecilia Olsdatter, født 1862, død.
  - d) Ragnhild Olsdatter, født 1864 og
  - e) Martin Olaus Olsen, født 1867.
8. Anders Jonsen Hovda (1835-1862). Var ugift tjenestegutt i Haugerud.

**Ole Hansen Rustand** (1789-1861) ble i 1815 gift med **Guri Torgrimsdatter Holte** (1789-1882) fra vestre Holte. Ole Hansen, som eide Rustand, kjøpte i 1829 Skarrud gård av Jon Olsen Skarrud. Skjøtet var datert 27. august 1829 og tinglyst 10. september samme år. Dermed bodde ingen av den gamle Skarrud-slekten lenger på selve gården. Ole Hansen Rustand bodde neppe i Skarrud selv. I 1830 kjøpte han gården Haugerud. I 1836 solgte han Skarrud til **Johannes Halvorsen** og lensmann **Skougstad**. Skjøtet var datert 22. oktober og tinglyst 19. desember 1836. Johannes Halvorsen, som hadde vært gårds-

fullmektig på Oppgarden Tollevsrud i Begnadalen fra 1822 til 1836, solgte sin halvdel av Skarrud til lensmann Skougstad allerede etter et par måneder. Dette skjøtet, som var datert 17. desember 1836, ble tinglyst 19. desember 1836.

**Helge Olsen Skougstad** (1798-1875) var født i Haug. Han var som ung mann kontorist hos sorenskriver Gram på Ringerike. I 1826 ble han lensmann i Ådalen. Han kjøpte da gården Gunbjørrud, hvor han bodde. Han ble eier av Skarrud i 1836, men bodde ikke der selv. Han var gift to ganger. Første gang ble han gift i 1826 med **Maren Johanne Huus** (1797-1840), født i Drammen (Berger). Hun døde i barselseng. Som enkemann giftet han seg ca. 1843 med **Inger Mathea Hansdatter Juell** født **Thomle** (1808-1883).

Helge Olsen Skougstads barn i 1. ekteskap:

1. Olava Mathilde Helgesdatter Skougstad (1827-1898) ble gift med Hans A. Tandberg, Nes i Hallingdal. Ni barn.
2. Jens Johan Gram Helgesen Skougstad (1828-1903) ble gift med Petronelle Wilhelmine Juell (1836-1910) fra Nordre Land. Ingen barn. Eide Gunbjørrud 1872-1903, deretter var enken eier en kort tid.
3. Karen Larsen Helgesdatter Skougstad (1829-1907) ble 1853 gift med Ole Ellingsen Rognerud, født 1827. Eide Søndre Semmen. Var også bruker på Søndre Skagnes 1850-1855 mens hans far var eier av gården. Åtte barn.
4. Gabriel Helgesen Skougstad var tvilling med Karen. Døde 2 uker gammel.
5. **Ole Gabriel Helgesen Skougstad** (1833-1922). Ble neste eier av Skarrud, se fortsettelseren.
6. Hanna Lovise Helgesdatter Skougstad (1835-1896) ble 1855 gift med proprietær Steengrim Eriksen (1811-1885) fra nordre Haugrud i Begnadalen. Steengrim (Steengrim) var eier av Gastgjevarhaugen, Bagn, fra 1838. De hadde syv barn.
7. Henrik Martin Helgesen Skougstad (1836-1892) ble gift med Gunhild Marie Petersdatter Amundrud (1837-1924). Henrik eide gården Skaugstad i Haug. Deres eneste barn, sønnen Petter Helfred, døde ugift i ung alder.
8. Peter Andreas Helgesen Skougstad, født 1838, døde 3 måneder gammel.
9. Maren Johanne Helgesdatter Skougstad (1840-1912) var gift to ganger. Første gang i 1867 med Hans Andreas Olsen Alme (1837-1869), andre gangen som enke i 1874 med Martin Gudbrandsen Semmen (1838-1910), som ble umyndiggjort i 1879. Maren Johanne hadde to barn i hvert ekteskap, og hun var eier av Alme gård til 1894, da sønnen fra 1. ekteskap, Ole Hansen Alme overtok.

I sitt annet ekteskap, med Inger Mathea Juell, hadde lensmann Helge Olsen Skougstad en datter, Anne Catrine Helgesdatter Skougstad (1844-1914). Hun ble 1871 gift med Nils Pedersen Lomsdal fra Søndre Land (1838-1916). Hans foreldre var Peder Nilsen Skagnes, Lomsdal (1806-1889), født på søndre Skagnes, og hustru Anne Olsdatter Hornslien (1814-1904). Anne Catrine og Nils Lomsdal hadde mange barn.

(Da Gunbjørrud skulle selges i 1903 var det mye ugreier ute og gikk. Nils Lomsdal var en av mange som ville kjøpe gården, som imidlertid ble solgt til herrene Jesper Eriksen Næss og hans svigersønn Harald Jespersen Holte. Denne «Gunbjørrudsaken» gikk som føljetong i Buskeruds Blad i flere år etterpå).

Under lensmann Skougstads eierskap 1836-1875 var det ikke noen familie som bodde fast i Skarrud i lengre tid. For eksempel bodde Nils Hansen Viker her i 1865, og i 1875 bodde Åste Olsdatter med barn her. Der var ingen husdyr her og intet ble dyrket ved folketellingene 1865 og 1875.

**Ole Gabriel Helgesen Skougstad** (1833-1923) ble 1877 gift med **Johanne Kristoffersdatter Ørenhagen** (1860-1932). Ole Gabriel Skougstad bosatte seg i Skarrud, som han var blitt eier av i 1876. Før han giftet seg, fikk Ole Gabriel to barn med Kjersti Gunvaldsdatter Smerud, Elsrud.

Det var *Gustav*, født 1861(utvandret til Amerika i 1879), og *Maren Johanne*, født 1874, som 1900 ble gift med Erik Mikkelsen Korsdal, født 1867. Maren Johanne Gabrielsdatter Skougstad hadde med skredder Thor Andreassen Fjeldheim datteren Martha, født 27/12-1897. Ole Gabriel fikk også sønnen Martin, født 1874, med piken Maren Eriksdatter Olsviken. En ufullstendig oversikt over barn og noen barnebarn etter Ole Gabriel og Johanne:følger her:

1. Helga Gabrielsdatter Skougstad, født 1879, ble 1898 gift med lærer (og senere kirkesanger) Haakon Olsen Høieggen fra Melhus, født 6/1-1872. Haakon Høieggen kjøpte Olsviken, som han beholdt i noen år. Jeg vet om fem barn:
  - a) Olaf Skaugstad Høieggen, født i Skarrud 21/6-1899. Ble 17/10-1922 gift med Eli Terese Marta Drevdal fra Trysil, født 1901. Iallfall ett barn født i Ådalen:
    - 1) Helga Alvhild Therese Skougstad Høieggen, født 9/11-1923.
  - b) Petra Mali Johanne Høieggen, født i Olsvika 27/5-1902.
  - c) Ole Gabriel Skaugstad Høieggen, født i Olsvika 28/6-1904. Eksamens som lærer fra Elverum Lærerskole. Var vikar på Nyhus skole 1/2 år i 1928, på Hen fra 1/7-1928
  - d) Helge Skaugstad Høieggen, født i Olsvika 30/7-1907. Ble gift med Regine Halvorsdatter Halden, født på Lindelia skole 30/4-1915. De ble senere skilt. En sønn *Håkon Halden Høieggen*, født 14/5-1935 og død 26/10-2003. Håkon ble gift med *Ragnhild*, og de fikk 2 døtre.
    - e) Leif Kolbjørn Høieggen, født på Viker skole 24/7-1910.
2. **Olaf Carl Johan Gabrielsen Skougstad**, født 1885, ble neste eier, se fortsettelsen.
3. Anne Mathilde Gabrielsdatter Skougstad (1887-1919) ble 1909 gift med Anders Paulsen Strande (1870-1942). Han var eier av Strande gård. Anne Mathilde var hans 1. hustru, se Strande.
4. Gabriel Gabrielsen Skougstad, født 1899, ble 1921 gift med Anna Olsdatter Haug, født i Børsa 1899. De bodde i Skarrud og i Aasheim eller Hovda. Noen barn, ufullstendig?:
  - a) Gunnar Gabrielsen Skougstad, født i Skarrud 1/3-1922.
  - b) Johan Gabrielsen Skougstad, født i Skarrud 4/6-1923.

- c) Ole Gabrielsen Skougstad, født i Skarrud 2/5-1924.
- d) Kaare Gabrielsen Skougstad, født i Aasheim 13/12-1925
- e) Karen Johanne Gabrielsdatter Skougstad, født i Aasheim 15/7-1927
- f) Helge G. Skougstad, født 26/10-1932. Var gift med Berit Arnesen fra Fosstenløkken, som døde for få år siden..

**Olaf Carl Johan Skougstad**, født 1885, ble 1903 gift med **Kari Helgine Aaberg**, født 1884. Olaf var eier av Skarrud fra 1908. Barn (mangelfull):

- 1. Gunvor Olafsdatter Skougstad, født 1903.
- 2. Ole Gabriel Olafsen Skougstad, født 25/8-1905 og død 30/7-1932. Ugift. Ble kalt «Gigi».
- 3. Karoline Olafsdatter Skougstad, født 19/9-1909. Gift 22/5-1937 med Reinhardt Oskar Brænden, født 8/12-1902. Hans far var Johan Olsen Brænden, gårdbruker på Kullerud i Norderhov.
- 4. Johanne Olafsdatter Skougstad (1914-1980). Ble gift med Sigurd Fredriksen Torstensrud (1904-1992). Sigurd var eier av Torstensrud. Deres barn er a) Grete, b) Finn, og c) Kjell.
- 5. **Ola Aaberg Olafsen Skougstad**, født 1917. Neste eier, se fortsettelsen.
- 6. Mathilde Olafsdatter Skougstad, født 1920.
- 7. Helga Alvhild Therese Olafsdatter Skougstad, født 9/11-1923.
- 8. Odd Kåre Olafsen Skougstad, født 14/8-1925. Var gift med Mari Storviken (1928-1952). Deres sønn, Magnar Skougstad, født 1952, er eier av Storvika. Odd Kåre ble gift igjen 1958 med Sigrun Larsen fra Norderhov, født 12/8-1934  
Odd Kåre er død for flere år siden.

**Ola Aaberg Olafsen Skougstad**, født 1917, ble gift med **Aase Louise Tollesen**, født 1920. Ola Aaberg var eier av Skarrud fra omkring 1948 til 1978, da datteren Kari Marte overtok. Barn som jeg vet om (omtalen er i de fleste tilfeller mangelfull):

- 1. Sissel Marie Skougstad, født 1941.
- 2. Liv Nina Skougstad, født 1944. Hun er gift med Ivar Fredrik Torstensrud, født 1941. Deres barn er
  - a) Anne
  - b) Hilde .
- 3. Astri Julie Skougstad, født 1946.
- 4. **Kari Marte Skougstad**, født 1950, ble den neste eieren av Skarrud, se fortsettelsen.
- 5. Maja Skougstad, født 1954.
- 6. Randi Johanne Skougstad, født 27/12-1955. Gift med Hans Erik Gamkinn, født 11/6-1952. Hans 2. ekteskap. I det første ekteskapet fikk Hans Erik 4 barn.

**Kari Marte Skougstad**, født 1950, gift to ganger. Var første gangen gift med **Edgar Gulbrandsen**, andre gangen i 1977 med **Ole Gamkinn**, født 1953.

Kari Marte Skougstad Gamkinn og Ole Gamkinn har vært eiere av Skarrud fra 1978. Barn, født til 1988 (ifølge "Norske Gardsbruk"):

1. Gunvor Helen Gamkinn, født 1971 (fra 1. ekteskap). Gm/sb. med Egil Eriksrud.  
(De fikk 29/3-2001 en sønn).
2. Ola Johannes Gamkinn, født 11/8-1977.

### **Simensrud.**

(293/2, tidligere husmannsplass under Skarrud, beliggende ved Sperillens vestre bredd.)

Navnet Simensrud kan ha sammenheng med at en husmann under Skarrud het **Nils Simensen**. Han døde i 1728, 59 år gammel, og han ble begravet ved Viker kirke 11/7-1728. Han skulle dermed være født omkring 1669. Han var visstnok fra Nordland, og begynte å rydde en plass under Skarrud kanskje før 1696, på nordre side av «Bjønnnevigen». Vi tror denne plassen etterhvert ble **Simensrud**.

Nils Simensen var gift med **Helvig Gundersdatter**, født ca. 1677, som i en rettssak i 1732 om grensen mellom Skarrud og Elsrud bevidnet at hun hadde bodd i Skarrudeie fra 1696 og var 65 år. I den samme rettssaken (i 1732) vidnet Thore Halvorsen, 44 år, å være født i Skarrud. Han forklarte at husmannen Niels Simensen ofte hadde sagt ham, at da hans (Thores) far Halvor Olsen satte bemeldte husmann Niels Simensen inn i Skarrudmarken, forbød Halvor ham å bygge på søndre siden av Bjønnnevigen, men bygge på den nordre siden, som han og gjorde, dette var ikke i Elsrud-bøndenes skog. Til Simensrud hørte senere plassen Vatnebråten ved Skarrudvannet.

Vi vet om tre barn til Nils og Helvig:

1. Gunder Nilsen. Var 36 år i 1732, altså født ca. 1696. Ble i kirkeboken kalt Enger (Skalrudeie) da han 2/2-1726 ble trolovet med gift med Lifve (Live) Andersdatter. De ble viet 3/6. Vet om et barn:
  - a) Mari Gundersdatter, født i Skarrudeie og døpt 7/4-1726.
2. Simen Nilsen, 36 år gammel i 1735, var altså født ca. 1699. Ble 1727 gift med Karen Knudsatter. De fikk 6 barn i tiden 1727-1745. I 1762 var Simen Nilsen husmann under Lunde. Barn:
  - a) Karen (Kari) Simensdatter, født i Skarrudeie og døpt 9/11-1727. Nevnt under Lunde i 1762. Var da ugift. Det var vel hun som ble kalt Bakke, Næseie, og som 17/10-1756 fikk syndsforlatelse (publ.abs.) for å ha besovet ukonfirmert soldat Lars Larsen, og som 24/2-1765 ble gift med Lars Larsen Lindelieie (Steffensrud), døpt 30/5-1733, vel samme mann. Lars Larsen døde og ble begravet 23/5-1773. Da var

- han 40 år gammel. Lars og Kari bodde i Lindelieie, Næseie og Gunbjørud. Fikk disse barna: *Knud Larsen*, u.e., døpt 18/1-1756, *Ingri Larsdatter*, født i Næseie og døpt 29/1-1764, *Kari Larsdatter*, født i Gunbjørud og døpt 23/8-1767
- b) Nils Simensen, døpt 20/1-1731. Død 1813, begravet 19/9. Trolovet 17/1-1756 og gift 5/9 samme år med Marit Olsdatter Næs, ant. født 20/9-1735. Til Auren, se der.
  - c) Guri Simensdatter, født i Skarrudeie og født 13/3-1735.
  - d) Helvig Simensdatter, født i Aaser (nær Skarrud) og født 16/6-1737. Konfirmert 1753. Ble 27/7-1760 trolovet med Elling Østensen Neseie. Var på en plass under Lunde i 1762. Flere barn, bl.a.  
*Østen*, født 22/2-1761. *Simon*, født 22/1-1763.
  - e) Guri Simensdatter, født i Øyen (Øya) og født 19/3-1740.
  - f) Knut Simensen, født i Rustandet og født 4/4-1745.
- Ett eller flere av disse barna døde nok små.
3. Ole Nilsen, født 13/9-1706. Døpt 23/10-1706. Begravet 16/1-1707, 13 uker gammel.

Vi ver ikke hvor lenge Nils Simensen d.e. eller etterkommere var i Simensrud. Ved tellingen 1762 bodde det neppe noen i Simensrud.

Eier av Simensrud var til enhver tid før 1781 eieren av Skarrud, unntatt i årene 1751 og 1752, da Ole Gunvaldsen Strande var eier av Skarrud men ikke av Simensrud. Den gården eide fortsatt Nils Olsen Åset. I perioden 1752 til 1775 var Lars Nilsen Skarrud (1721-1775) eier. I 1775 var hans sønner Nils og Ole eiere en kort stund, før Ole Larsen (1756-1816) samme året ble eier alene. I 1781 solgte Ole Larsen gården Simensrud til sin svoger Anders Olsen Holte.

**Guri Larsdatter Skarrud** (1751-1826) ble 1779 gift med **Anders Olsen Holte** (1748-1827). Foreldrene til Anders var Ole Torgrimsen Holte (1718-1787) og hans første hustru Anne Andersdatter Lysti, som døde ca. 1760. Foreldrene til Guri var Lars Nilsen Skarrud (1721-1775) og hustru Barbro Aslesdatter Løkke (1720-1762). Anders Olsen Holte kjøpte i 1781 Simensrud av svogeren Ole Larsen Skarrud. Anders var deretter eier til 1805, da hans sønn Lars overtok. Guri og Anders hadde disse barna:

1. Taran Andersdatter Simensrud (1780-1840?) ble 1804 gift med Ole Olsen Nordre Lindelien, Juvbråten (1766-1827), som slo seg ihjel på «Gångeberget». De bodde i Juvbråten og hadde barna:
  - a) Ole Olsen Juvbråten d.e. (1805-1850). Han ble gift med Anne Olsdatter. Fikk fem barn i Juvbråten.
  - b) Anders Olsen Juvbråten, født 1806. Drev melkehandel i Kristiania.
  - c) Ole Olsen Juvbråten d.y. født 1807. Død liten.
  - d) Anne Olsdatter Juvbråten (1809-1852). Ble gift med John Størksen, født i Fossholm 1805.

- e) Ole Olsen Juvbråten d.y. (1812-1882). Han ble 1842 gift med Sissel Olsdatter Jemterud (1816-1885). De bosatte seg i Skollerud under Ringerud. Stor etterslekt.
- f) Gudbrand Olsen Juvbråten, født 1815. Ble 1844 gift med Anne Johnsdatter Timandsbråten, født 1822.
- g) Lars Olsen Juvbråten, født 1820. Han ble 1852 gift med Taran Olsdatter Søndre Holmen (1822-1893). De bodde litt i Ranseløkken, siden bodde de 12 år i Hedalen før de utvandret til Amerika i 1868.
2. **Lars Andersen Simensrud** (1783-1859) ble neste eier, se fortsettelsen.
3. Ole Andersen Simensrud (1786-1867). Han ble 1814 gift med Marit Olsdatter Lindelien (1787-1864), som var av kølabrennerslekta. Ole Andersen ble eier av Midt-Lindelien. Barn:
- a) Guri Olsdatter Lindelien (1815-1817).
  - b) Ingeborg Olsdatter Lindelien (1817-1888). Hun ble 1842 gift med Asle Andersen Storruste, født 1821. De bodde i Øvre Uhla før de kjøpte Holte gård i Skotselv og flyttet dit.
  - c) Anders Olsen Lindelien (1820-1870?). Ble 1747 gift med Ragnhild Trondsdatter Buttingsrud (1817-1867). Anders ble eier av Midt-Lindelien i 1846.
  - d) Ole Olsen Lindelien (1822-1875). Han var litt rar av seg og ble kalt «Kanken». Bodde hos sin bror Anders.
  - e) Lars Olsen Lindelien (1824-1883). Utvandret til Amerika i 1850 i den første flokken på ni personer som utvandret fra Lindelia-området. Lars giftet seg i Amerika med Gullborg Johansdatter (1843-1926).
  - f) Guri Olsdatter Lindelien (1828-1862) var også blant de ni som utvandret i 1850. Ble i Amerika gift med Hans Jacobsen Sollien.
  - g) Sigrid Olsdatter Lindelien (1829-1908). Ble 1853 gift med Knut Olsen Holmen (1824-1908). Eide Søndre Holmen.
4. Barbru Andersdatter Simensrud (1789-1876). Ble 1816 gift med John Johnsen Storruste (1787-1869). John hadde vært med i krigen i 1814 og ble kalt «Store-John». De bodde på Nordby under Strande og hadde seks barn. Barna var:
- a) Sigrid Johnsdatter Nordby (1817-1860). Hun ble 1852 gift med Kristoffer Gunvaldsen Smerud, født 1832. Etter Sigrids død giftet Kristoffer seg igjen. De reiste senere til Amerika.
  - b) Guri Johnsdatter Nordby (1819-1864). Hun ble 1848 gift med Knut Andersen Engebråten (1824-1906), hans første hustru (av tre).
  - c) John Johnsen Nordby (1821-1889). Ble 1858 gift med Kjersti Jensdatter Vikermoen (1837-1858), død i barselseng 12/6 1858 da datteren *Kjersti* ble født.
  - d) Anders Johnsen Nordby (1824-1894). Ble 1856 gift med Maren Fingarsdatter Sandvigen, født 29/5-1835 og død 1910.
  - e) Syver Johnsen Nordby (1827-1912) ble 1858 gift med Inger Jensdatter Vikermoen (1835-1924).

- f) Ole Johnsen Nordby (1831-1915). Han ble 1866 gift med Gunhild Olsdatter Jemterud (1844-1918). Kjøpte Søndre Rødningsand, hvor de bosatte seg.
5. Sigri Andersdatter Simensrud (1791-1851). Hun ble 1818 gift med enkemannen Ole Knutsen Ørneberg (ca.1777-1843). De bodde i Ørneberg. Ole hadde fra 1. ekteskap med Kirsti Halvorsdatter Paulsodden datteren Lisbet Olsdatter Ørneberg (1814-1848), døpt Elisabeth. Hun ble forøvrig i 1846 gift med Ole Kristoffersen Smerud d.e. (1814-1874). Sigrid og Ole fikk to barn:
- Kirsti Olsdatter Ørneberg (1818-1899). Var ugift. Var losjerende i Ulen under Lindelien i 1865. Bodde på Hæl som spinnerske i 1875. Døde i Strømsbråten.
  - Anders Olsen Ørneberg (1826-1911). Var ugift. Tjente på Hæl 1900. Døde i Gravobraaten.
6. Anders Andersen Simensrud, hjemmedøpt 11/6-1797 og død, begravet juni 1797..

**Lars Andersen Simensrud (1783-1859)** ble 1815 gift med **Marit Gudbrandsdatter Strømmen (1785-1879)**. Marit var datter av Gudbrand Haraldsen Haraldshaugen, senere Strømmen i Begnadalen (1723-1801) og hustru Taran Andersdatter Holte, Ramberget (1751-1845). Lars var eier av Simensrud fra 1805 til 1846. Han var også ute i krigstjeneste under krigen 1808-1814, det ble han æret for. Barn:

1. Guri Lardsdatter Simensrud (1816-1847). Ble 1846 gift med Gunvald Gudbrandsen Elsrud (1803-1882) fra Søndre Elsrud. De fikk ingen barn. Gunvald ble forholdsvis tidlig enkemann, men giftet seg ikke igjen. Han oppholdt seg utenbygds (kanskje i Amerika?) i mange år. Han bodde i 1875 på Vikermoen. Han døde i Amundstua ved Viker, der han bodde de aller siste årene før han døde.
2. **Anders Larsen Simensrud (1820-1892)** ble eier av Simensrud etter sin far, se fortsettelsen.
3. Gudbrand Larsen Simensrud (1822-1884). Var mentalt tilbakestående.
4. Lars Larsen Simensrud (1826-1909). Ble 1849 gift med Gunhild Halvorsdatter Nedgarden Tollefsrud (1820-1896). De bodde på Tronsehaugen i Begnadalen, se forøvrig side 325 i bind C av «Gard og Bygd i Sør-Aurdal». Deres barn var:
  - a) Lars Larsen Tronsehaugen (1850-1932). Var ugift. Eide Tronsehaugen fra 1887.
  - b) Halvor Larsen Bertelrud (1852-1937). Ble 1890 gift med Kari Andersdatter Nørdré Skinningsrud (1869-1959). Eide Bertelrud i Hedalen fra 1888. Ni barn.
- c) Ole Andreas Larsen Haugen (1855-1924) var gift to ganger. Han ble 1. gang gift 1886 med Ingrid Olsdatter Gladhaug (1861-1888). Gift igjen som enkemann i 1893 med Karen Andersdatter Solum (1860-1931) fra Ådalen. Ole Andreas hadde to barn i sitt første ekteskap, og fire barn i sitt andre. De bodde i Nørdré Illjanstadhaugen i Hedalen, som Ole Andreas kjøpte i 1887.
- d) Martin Larsen Tronsehaugen (1857-1860).
- e) Siri Mathea Larsdatter Tronsehaugen (1862-1937). Hun var ugift. Bodde på Tronsehaugen sammen med broren Lars.

**Anders Larsen Simensrud** (1820-1892) ble 1845 gift med **Berte Andersdatter Øvervolden** (1820-1904) fra Nordre Øvervolden. Anders var eier av Simensrud fra 1846 til 1882. Ved folketellingen 31/12-1865 hadde Anders 1 hest, 4 storfe, 13 sauер, 13 geiter og 1 svin. Han sådde årlig 2 tønner korn, og han satte 2 tønner poteter.  
Anders og Berte hadde disse barna:

1. **Lars Andersen Simensrud** (1846-1929) ble den neste eieren, se fortsettelsen.
2. Anne Maria Andersdatter Simensrud (1855-1861).
3. Berthe Andersdatter Simensrud (1858-1938). Ble 1882 gift med enkemannen Kristian Gudbrandsen Opperud (1852-1904). Kristian var første gangen gift i 1879 med Anne Olsdatter Finsand, Haugerudeie, Viker (1855-1880), som døde en snau måned etter at datteren Kristi ble født. (Kristi var født 9/5-1880). Berthe og Kristian bodde i 12 år på Klemmetsrud i Hedalen, før de i 1894 bosatte seg i Nordre Helgestuen u/Viker. Berthe og Kristian fikk disse barna:
  - a) Berte Kristiansdatter (1883-1884).
  - b) Anders Kristiansen Opperud (1884-1885).
  - c) Anders Kristiansen Opperud (1886-1972). Var ugift. Var postbud på vestsida i mangfoldige år. Gunhild Hagen, brordatter til Anders, har skrevet en nydelig beretning om Anders i heftet «Ringerike» for 1977.
  - d) Berthe Kristiansdatter Opperud, født 1888. Hun ble 1911 gift med Engebret Engebretsen Maano (Maanum), født i Nord-Aurdal 1882. En sønn: *Anders*.
  - e) Gudbrand Kristiansen Opperud (1891-1986). Ble gift med Karen Olava Olsdatter Kornbråten, Eriksplads (1902-1980). De bodde i Krokstad like nord for Viker kirke. To barn, *Kristian*, født 1928, gm Marry Amundsen, og *Ruth*, gm Alfred Øvereng.
  - f) Anton Kristiansen Opperud (1893-1978). Ble eier av Helgestuen. Gift med Ingeborg Andersdatter Nord-Engen, født 8/6-1901. Barn, se u/Opperud.
  - g) Thorvald Kristiansen Opperud (1898-1980). Ble gift med Marit Haug (1896-1980) fra Trøndelag. Barn ført u/Opperud.
  - h) Anne Kristiansdatter Opperud, født 1898 (tvilling med Thorvald). Hun ble gift med Anders Larsen Haugen, født 1900. De bodde i Opperud som de kjøpte av Ole Viker i 1948.. Barn: Borghild, f. 1924 gm Edgar Johansen, f. 1918.

**Lars Andersen Simensrud**, født 1846 og død 20/2-1929 ble 1876 gift med **Olea Torsdatter Sandviken**, født 1850. Olea var datter av Thor Nilsen Viker, Sandvika (1818-1903) og hustru Kari Andersdatter Viker (1812-1889). Lars var eier av Simensrud fra 1882 til 1913. Barn:

1. Anne Marie Simensrud, født 1876. Var ugift. Virket som lærer i 43 år, fra 1898 til 1941. Var meget slektsinteressert. Takket være henne har forfatteren hatt lett tilgang av stoff til denne slektshistorien.

2. Berthe Kristine Simensrud, født 1879.
3. Inger Tonette Simensrud, født 1881.
4. **Anders Larsen Simensrud**, født 1883. Neste eier, se fortsettelsen.
5. Lars Simensrud, født 1886. Ble gift med Liv Pedersdatter Spillum, født 1890.  
Lars var militærutdannet og skogutdannet. Bodde i Bangsund. De fikk ingen barn.
6. Torvald Simensrud, født 1888. Gift 1922 med Laura Andersdatter Fjellvik, født i Øvre Eiker 1887. De fikk datteren  
a) Solveig, født 1923.
7. Olava Simensrud, født 1890. Ble 1918 gift i Hønefoss med mekaniker Christian Hansen, født i Eidsberg 1879. De bodde på Lierstranda. 4 barn:  
a) Odd Arne, født 1919.  
b) Gerd Synnøve, født 1920.  
c) Lars Kristian, født 1922.  
d) Finn Erling, født 1925.
8. Andreas Simensrud, født 1894. Ble 1930 gift med Karine Tidemandsdatter Bruskerud, Fekjær, født i Hedalen 1899. Bosatte seg i Modum, der Andreas kjøpte eiendommen Solberg nær Vikersund i 1937. Deres barn:  
a) **Lars Simensrud**, født 1931 og døpt i Nes kirke 28. juni 1931. Lars ble eier av Simensrud i 1965, se forts.  
b) Terje Simensrud, født 1936. Ble døpt i Hedalen kirke 21. mai 1936. Gift med Marit Langbo. De har barna Anders f. 1965, Anne Karine f. 1966 og Trond f. 1971.
9. Gunhild Marie Simensrud, født 1896. Ble 1918 gift i Hønefoss med Andreas Olsen Eidsmoen, født 1883. Bodde på Finsand. Barn:  
a) Olea Eidsmoen, født på Viker 1/11-1919.  
b) Gunhild Eidsmoen, født på Viker 22/5-1922. Gift 1955 med Henry Fredrik Sollien, født 23/9-1921  
c) Ole Eidsmoen, født på Viker 17/11-1924. Gift 1953 med Birgit Hovinbøle, født 1/3-1925. De bor i Solvang ved Finsand

**Anders Larsen Simensrud**, født 1883, se forrige side.. Anders var ugift. Var eier av Simensrud fra 1913 til sin død omkring 1965. I 1965 ble Simensrud overtatt av hans brorsønn

**Lars Andreassen Simensrud**, født 1931. Han er gift med **Bjørg Johansen**, født 1938.  
De har datteren

1. Guri Simensrud, født 1965.

Kilder: Thorleif Solberg Ole A. Eidsmoen, Anne Marie Simensrud, Eyvind Fjeld-Halvorsen, Ingeborg Elsrud, Nils Elsrud, kirkebøker, folketellinger, tingbøker, pantebøker skifteprotokoller, "Norske Gardsbruk" m.m.

## **Styret i Ringerike slektshistorielag 2008.**

Sekretær:

Borgersrud, Grete. Viul, hus nr.8, 3514 Hønefoss. Tlf. 32 12 68 59. ([g-borge2@frisurf.no](mailto:g-borge2@frisurf.no))

Leder:

Elsrud, Nils. Paasche Aasensvei 26, 3514 Hønefoss. Tlf. 32 12 22 97. ([n@elsrud.com](mailto:n@elsrud.com))

Nestleder:

Gilhuus, Ellen. Harald Hardrådesgt.8, 3511 Hønefoss. Tlf. 32 12 54 23. ([egilhuus@online.no](mailto:egilhuus@online.no))

Styremedlem:

Høyendahl, Sten. Hundstadvn.12, 3530 Røyse. Tlf. 32 15 89 34.

([sten.hoyendahl@riksrevisjonen.no](mailto:sten.hoyendahl@riksrevisjonen.no))

Styremedlem:

Løken, Rudi. Frøyasvei 9, 3518 Hønefoss. Tlf. 32 11 03 25. ([rudilo@online.no](mailto:rudilo@online.no))

Kasserer:

Solberg, Olaug, Vågård, 3516 Hønefoss. Tlf. 32 13 11 30. ([thorlsol@online.no](mailto:thorlsol@online.no))

Varamedlem:

Fleten, Kaare, Vikersundvn.82, 3533 Tyrstrand. Tlf. 32 14 25 66. ([kaarefle@frisurf.no](mailto:kaarefle@frisurf.no))

Varamedlem:

Nyhagen, Berit. Aalde, 3534 Sokna. Tlf. 32 14 53 47. ([b-nyhage@online.no](mailto:b-nyhage@online.no))

## **Møteprogram 2008:**

Onsdag 7.mai: Arbeidsmøte.

Onsdag 3.september: Arbeidsmøte.

Onsdag 8.oktober: Øvelse i lesing av gotisk skrift, ved Frank Otterbech.

Tirsdag 11.november: Fellesmøte med Ringerike historielag på Ringerikes Museum kl.19.

Foredrag av Tore Skree: Jarl Alv Erlingsson d.y. av Tornberg.

Onsdag 3.desember: Arbeidsmøte.

Arbeidsmøtene er planlagt at skal holdes på Veien gamle skole kl.19. likeså kurset i gotisk.

Ringerike Slektshistorielag.

Resultatregnskap for 2007.  
Konto nr. 22802265127.

INNTEKTER:	Gave fra Ringerike Sparebank	kr. 5000.-
	Kontingenter	kr. 25775.-
	Salg Hringariki	kr. 2370.-
	Salg CD	kr. 50.-
	Salg Dødsfallsprotokoller	kr. 200.-
	Datamateriale	kr. 100.-
	Salg 7 tingbøker	kr. 700.-
	Renter	kr. 789.-
		kr. 34984.-

Utgifter:	Lydanlegg	kr. 4270.-
	Trykking Hringariki	kr. 4312.50
	Konfekt, trykker	kr. 235.-
	Driftsutgifter	kr. 12411.-
	Annonser Ringerikes Blad	kr. 2861.50
	Forsikring Gjensidige	kr. 1214.-
	Utstyr æresdiplomer	kr. 886.-
	Kjøpt 2 lensmannsbøker	kr. 420.-
	Kjøpt styreprotokoll	kr. 500.-
	Giroblanketter	kr. 200.-
	Kjøpt kaker	kr. 276.-
	Blomster Berit Nyhagen	kr. 100.-
	Trykking, kopiering	kr. 947.-
	Foredrag	kr. 500.-
	Kopier Kjeldeskrift	kr. 500.-
	Omkostn. giro	kr. 286 -
		kr. 29919.-

Overskudd: 5065.-

Balanse pr. 31/12-2007:

Egenkapital 1/1-2007: kr. 65952.95

Overskudd: 5065.-

Egenkapital 31/12-2007: 71017.95

Vågård 1.febr.2008

Olaug Solberg.

Kasserer.

Jevnaker 1.febr.2008

Jakob Bratvold.

Statsautorisert revisor.

*Olaug Solberg* *Jakob Bratvold*

**Ringerike Slektshistorielag.**

Resultatregnskap for 2007.  
Konto: 22806889893, tingbøker.

INNTEKTER:	Solgte tingbøker, Bokloftet, Løten	kr. 337,50
	Renter	<u>kr. 153.00</u>
		kr. 490.50

Balanse pr. 31/12-2007.

Egenkapital 1/1-2007	kr. 6307.54
Overskudd	<u>490.50</u>
Egenkapital 31/12 2007	kr. 6798.04

Vågård 1.febr. 2008

  
Olaug Solberg  
Kasserer

Jevnaker 1.febr.2008.

  
Jakob Bratvold  
Statsautrisert revisor

Redaksjonen har dessverre fått noen eksemplarer av *Hringariki* i retur. Vi mangler åpenbart korrekt adresse til følgende medlemmer av Ringerike Slektshistorielag:

Svenn – Ole Brenna

Jan Grimnes

Helge Raudalshovde

Hvis du kjenner adressen til en eller flere av disse, vennligst gi adressen[e] til redaksjonen.

## Årsberetning 2007 for Ringerike Slektshistorielag.

**Styret har i 2007 bestått av:**

1. Gunnar Fagerås, formann
2. Ellen Gilhuus, nestleder,
3. Grete Borgersrud, sekretær
4. Olaug Solberg, kasserer
5. Rudi Løken, styremedlem,
6. Marit Sjaastad, styremedlem,

**Ole E. Yttri, 1. varamedlem**

**Berit Nyhagen, 2. varamedlem.**

**Thorleif Solberg møter på styremøtene på vegne av "Hringariki".**

**Valgkomiteen har bestått av:**

- Ellef Ellefsen  
Egil Elsrud  
Sigvald G. Dalen.

### Aktiviteter 2007:

1. Det har i 2007 vært avholdt i alt 5 styremøter, vanligvis med 6-7 deltagere.
2. Det har vært avholdt 3 arbeidsmøter våren 2007, 1 på høsten 2007. Samtlige arbeidsmøter har vært holdt på Veien gamle skole, i lokalene som også brukes av Genealogisk datasentral.
3. **3. oktober** var det kurs i "Lesing av gotisk håndskrift". Kursleder var Frank Otterbech. Det var 12-15 fremmøtte.
4. **23. januar og 18. april** var det foredrag: "Historien om Viul" ved Grete Borgersrud. Foredraget ble holdt 2 ggr p.g.a. feilannonsering i Ringerikes Blad i januar.
5. **23. mai**: Foredrag: Eivind F. Halvorsen: "Skriftform og uttale av gamle gårds-og bruksnavn". Møtet ble holdt på Biblioteket på Ringerike v.g. skole. Ca 40 fremmøtte.

**6. 13. november:** Fellesmøte med Historielaget: Anne Gro Christensen fortalte om jødefamilien Scharff fra Hønefoss. Møtet var i Svenskestua på Ringerikes Museum, og det var full sal.

**7.** Det har blitt kjøpt inn høyttaler/forsterkeranlegg, slik at alle fremmøtte skal kunne høre hva foredragsholder sier. Hittil har dette vært et problem for flere fremmøtte. Anlegget ble innkjøpt på spleisebasis med Historielaget, og oppbevares på Ringerikes Museum.

**8.** Nye medlemmer i "Hringariki"s redaksjon: Ole E. Yttri og Sten Høyendahl. De tre som allerede er der, Frank Otterbech, Egil Elsrud og Thorleif Solberg ønsket at yngre krefter kunne komme i tillegg.

### Medlemmer: pr. 13 februar 2007:

Det er registrert 244 medlemmer.  
Av disse er 39 livstidsmedlemmer og 4 æresmedlemmer.

Styret.

